

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2022. gada 4. novembrī
(OR. en)

14348/22
ADD 1

FRONT 409
COMIX 513

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*

Saņemšanas datums: 2022. gada 31. oktobris

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre *Thérèse BLANCHET*

K-jas dok. Nr.: C(2022) 7591 final - ANNEX

Temats: PIELIKUMS dokumentam - Komisijas ieteikums, ar ko izveido kopējo "Robežsargu rokasgrāmatu (Šengenas rokasgrāmatu)" dalībvalstu kompetento iestāžu lietošanai, veicot personu kontroli uz robežas, un aizstāj leteikumu (C (2019) 7131 *final*)

Pielikumā ir pievienots dokuments C(2022) 7591 *final* - ANNEX.

Pielikumā: C(2022) 7591 *final* - ANNEX

Briselē, 28.10.2022.
C(2022) 7591 final

ANNEX

PIELIKUMS

dokumentam

Komisijas ieteikums,

ar ko izveido kopējo “Robežsargu rokasgrāmatu (Šengenas rokasgrāmatu)” dalībvalstu kompetento iestāžu lietošanai, veicot personu kontroli uz robežas, un aizstāj Ieteikumu (C (2019) 7131 final)

PIELIKUMS

Robežsargu rokasgrāmata

I IEDAĻA. Robežpārbaudes procedūras	34
1. Pārbaudes robežšķērsošanas vietās	34
2. Tādu personu pārbaudes, kuras izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām	39
3. Trešo valstu valstspiederīgo pārbaudes ieceļojot.....	48
4. Meklēšana Šengenas Informācijas sistēmā (<i>SIS</i>) un Zagto un pazaudēto ceļošanas dokumentu (<i>SLTD</i>) datubāzē	63
5. Īpaši noteikumi attiecībā uz konkrētu kategoriju personu pārbaudēm	75
5.1. Valstu vadītāji	75
5.2. Gaisa kuģu piloti	75
5.3. Jūrnieki.....	76
5.4. Diplomātisko, oficiālo vai dienesta pasu turētāji un starptautisko organizāciju locekļi.....	77
5.5. Pierobežas iedzīvotāji, uz kuriem attiecas vietējās pierobežas satiksmes režīms.....	79
5.6. Nepilngadīgie	80
5.7. Trešo valstu skolēni, kas pastāvīgi dzīvo ES valstī vai trešā valstī, uz kuru neattiecas vīzas prasība	82
5.8. Pārrobežu darba ņēmēji	84
5.9. AGS tūristi	85
5.10. Glābšanas dienesti, policija, ugunsdzēsēju brigādes un robežsargi.....	85
5.11. Darbinieki, kas strādā jūrā	85
5.12. Uzņēmuma ietvaros pārcelti darbinieki	86
5.13. Pētnieki un viņu ģimenes locekļi	88
5.14. Studenti	92
5.15. Personas, kuras izmanto Izstāšanās līguma nodrošinātās priekšrocības	95
6. Spiedoga iespiešana ceļošanas dokumentos	95
7. Pārbaužu atvieglināšana.....	101
8. Ieceļošanas atteikums	103
9. Pie robežas pieprasītas vīzas, tostarp jūrniekiem tranzītā, un šādu vīzu atteikums ..	114
10. Vīzu anulēšana un atcelšana	115
11. Īpašās tranzīta shēmas.....	115
12. Patvēruma meklētāji / personas, kas lūdz starptautisko aizsardzību.....	117

13.	Informācijas reģistrēšana pie robežas	120
14.	Sadarbība ar citiem dienestiem	121
15.	Viltotu dokumentu marķēšana	121
16.	Biometriskajās pasēs uzglabāto datu autentiskuma pārbaude	122
17.	Ierakstu par bērniem derīgums vecāku pasēs	122
II IEDAĻA. Sauszemes robežas		123
1.	Pārbaudes uz autoceļiem	123
2.	Pārbaudes uz dzelzceļa	126
3.	Vietējā pierobežas satiksme	128
III IEDAĻA. Gaisa telpas robežas		129
1.	Pārbaudes lidostā	130
2.	Pārbaudes lidlaukos	135
3.	Personu pārbaudes privātos reisos	135
IV IEDAĻA. Jūras robežas		136
1.	Jūras satiksmes vispārējās pārbaudes procedūras	136
2.	Kruīza kuģu pārbaudes	138
3.	Izklaides kuģu pārbaudes	142
4.	Piekastes zvejas kuģu pārbaudes	144
5.	Prāmju satiksmes pārbaudes	144
6.	Kravas pārvadājumu satiksme starp ostām, kas atrodas telpā bez iekšējās robežkontroles	146
V IEDAĻA. Pārbaudes, ko veic attiecībā uz kuģošanu pa iekšzemes ūdensceļiem		147
1.	Kuģošana pa iekšzemes ūdensceļiem	147
TREŠĀ DAĻA. ROBEŽUZRAUDZĪBA		148
1.	Uzraudzības mērķis	148
2.	Uzraudzības metodes	148
CETURTĀ DAĻA. ATTIECĪGO JURIDISKO DOKUMENTU SARAKSTS		150
Paziņošanas procedūra		155
B PAPILDINĀJUMS		156
ROBEŽSARGU ROKASGRĀMATAS PIELIKUMU SARAKSTS		162

PRIEKŠVĀRDS

Šengenas sadarbības galvenais mērķis ir izveidot telpu bez kontroles pie iekšējām robežām¹. Lai to nodrošinātu, ir nepieciešama efektīva ārējo robežu² kontrole, kā arī jāpiemēro attiecīgie papildu pasākumi tādās jomās kā policijas un tiesu iestāžu sadarbība un vīzu politika. Ārējo robežu kontroles pasākumi tomēr ir piemērojami pie iekšējām robežām divos gadījumos. Pirmkārt, tas ir gadījumos, kad vēl nav pabeigts iekšējās robežkontroles atcelšanas process pie šīm iekšējām robežām³. Robežkontrole pie šīm robežām ir jāveic saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/399 (“Šengenas Robežu kodekss”)⁴ II sadaļas noteikumiem. Otrkārt, tas ir gadījumos, kad kontroli pie iekšējām robežām uz laiku atjauno Šengenas valsts, kas pilnīgi piemēro Šengenas *acquis*⁵. Tad piemēro II sadaļas attiecīgos noteikumus *mutatis mutandis*, jo iekšējās robežas nekļūst par ārējām robežām⁶.

Šīs Robežsargu rokasgrāmatas mērķis ir sniegt pamatnostādnes, paraugprakses piemērus un ieteikumus attiecībā uz robežsargu pienākumu izpildi Šengenas valstīs. Rokasgrāmata ir arī paredzēta kā norādījumi robežsargiem attiecībā uz pasākumiem un lēmumiem, kas jāpieņem pie robežām, kur ir piemērojami ārējo robežu noteikumi. Šīs rokasgrāmatas saturs galvenokārt attiecas uz personu kontroli pie robežām un ir balstīts uz Savienības instrumentiem, kas reglamentē robežu šķērsošanu (un jo īpaši Šengenas Robežu kodeksu), vīzu izsniegšanu, tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un patvēruma pieteikumus. Tiesību akti, kas reglamentē šajā rokasgrāmatā ietvertās jomas, ir norādīti IV daļā.

---

¹ Iekšējās robežas, kā tās definētas Šengenas Robežu kodeksa 2. panta 1. punktā.

² Ārējās robežas, kā tās definētas Šengenas Robežu kodeksa 2. panta 2. punktā.

³ 2003. gada Pievienošanās akta (Kipra) 3. panta 2. punkts, 2005. gada Pievienošanās akta (Bulgārija un Rumānija) 4. panta 2. punkts un 2012. gada Pievienošanās akta (Horvātija) 4. panta 2. punkts.

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/399 (2016. gada 9. marts) par Savienības Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss) (OV L 77, 23.3.2016., 1. lpp.).

⁵ Šengenas Robežu kodeksa 32. pants.

⁶ Sk. jo īpaši Komisijas ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei par Regulas (EK) Nr. 562/2006, ar kuru ievieš Kopienas Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss), III sadaļas (Iekšējās robežas) piemērošanu COM(2010) 554. Savā priekšlikumā grozīt Šengenas Robežu kodeksu (COM(2021) 891) Komisija ierosināja pienākumu dalībvalstīm noteikt pasākumus, ar kuriem mazina ietekmi, kas izriet no atkārtoti ieviestas robežu kontroles pie iekšējās robežas. Plašāki norādījumi par šādiem ietekmes mazināšanas pasākumiem tiks izstrādāti, kad minētais priekšlikums būs pieņemts.

Ja šajā rokasgrāmatā ir sniegta atsauce uz citu veidu kontroli, kas būtu jāveic vai ko var veikt pie robežas (piemēram, muitas kontroli, fitosanitāru vai ar veselību saistītu kontroli), šāda veida kontrolei piemērojami attiecīgie Savienības un valsts tiesību akti. Katrā ziņā Šengenas valstīm būtu vienmēr jānodrošina, ka dažādās iestādes, kas pie robežas īsteno kontroles pasākumus, kā arī iestādes, kas īsteno kontroli iekšzemē, cieši sadarbojas.

Šī rokasgrāmata nerada nekādas juridiskās saistības Šengenas valstīm un nenosaka jaunas tiesības un pienākumus robežsargiem vai citām personām, uz kurām šī rokasgrāmata varētu attiekties. Juridiski saistošs spēks ir tikai tiesību aktiem, uz kuriem ir pamatota šī rokasgrāmata vai uz kuriem tajā ir atsauces, un tikai šie tiesību akti var būt par pamatu tiesvedībai dalībvalsts tiesā.

PIRMĀ DAĻA. DEFINĪCIJAS

1. **“ŠENGENAS VALSTIS” (ES dalībvalstis, kas īsteno Šengenas *acquis* attiecībā uz ārējām robežām, kā arī *Šengenas asociētās valstis*):**

1. Beļģija	11. <i>Islande</i>	21. <i>Norvēģija</i>
2. Bulgārija	12. Itālija	22. Austrija
3. Čehijas Republika	13. Kipra	23. Polija
4. Dānija	14. Latvija	24. Portugāle
5. Vācija	15. <i>Lihtenšteina</i>	25. Rumānija
6. Igaunija	16. Lietuva	26. Slovēnija
7. Grieķija	17. Luksemburga	27. Slovākija
8. Spānija	18. Ungārija	28. Somija
9. Francija	19. Malta	29. Zviedrija
10. Horvātija	20. Nīderlande	30. <i>Š Šveice</i>

Īrija ir tiesīga piemērot dažas Šengenas *acquis* daļas, bet ierobežotās jomās (policijas un tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās), kas neietver ārējo robežu kontroli. Tādējādi šajā rokasgrāmatā, kurā galvenā uzmanība pievērsta robežas jautājumiem un kura ir domāta robežsargiem, Īrija nav iekļauta termina “Šengenas valstis” lietojumā.

2. “ES DALĪBVALSTIS”:

1. Beļģija	10. Francija	19. Nīderlande
2. Bulgārija	11. Horvātija	20. Austrija
3. Čehijas Republika	12. Itālija	21. Polija
4. Dānija	13. Kipra	22. Portugāle
5. Vācija	14. Latvija	23. Rumānija
6. Igaunija	15. Lietuva	24. Slovēnija
7. Īrija	16. Luksemburga	25. Slovākija
8. Grieķija	17. Ungārija	26. Somija
9. Spānija	18. Malta	27. Zviedrija

3. TO ŠENGENAS VALSTU ĪPAŠĀ SITUĀCIJA, KURAS VĒL PILNĪGI NEPIEMĒRO ŠENGENAS *ACQUIS*

Bulgārija, Horvātija, Kipra un Rumānija vēl pilnīgi nepiemēro Šengenas *acquis* un vēl nav atcēlušas kontroli pie savām robežām ar citām Šengenas valstīm⁷.

Tās pie visām savām robežām piemēro Šengenas Robežu kodeksa II sadaļu.

Uz tām attiecas šādi īpašie noteikumi:

- pārbaudes pie to robežām (piemēram, par uzturēšanās ilgumu, vīzām, uzturēšanās atļaujām, iztikas līdzekļu līmeni) tiek veiktas attiecībā uz savas valsts teritoriju;

- Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 810/2009⁸ (“Vīzu kodekss”) noteikumi nav piemērojami Bulgārijai, Horvātijai, Kiprai un Rumānijai. Tādējādi atsauce uz Šengenas vīzu neietver vīzas, ko izsniegusi kāda no šīm četrām Šengenas valstīm;

⁷ Padome 2022. gada 26. jūnijā nosūtīja Eiropas Parlamentam Padomes lēmumu par Šengenas *acquis* pilnīgu piemērošanu Horvātijas Republikā, lai saņemtu tā atzinumu (Padomes dokuments 10624/22).

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 810/2009 (2009. gada 13. jūlijs), ar ko izveido Kopienas Vīzu kodeksu (Vīzu kodekss) (OV L 243, 15.9.2009., 1. lpp.).

- Vīzu informācijas sistēmas (VIS) noteikumi ir piemērojami Bulgārijai un Rumānijai kopš 2021. gada 25. jūlija, pamatojoties uz Padomes Lēmumu (ES) 2017/1908⁹ un ar tajā paredzētajiem ierobežojumiem (piekļuve tikai lasāmrežīmam);

- Šengenas Informācijas sistēmas (SIS) noteikumi nav piemērojami Kiprai; tie ir pilnīgi piemērojami Bulgārijai un Rumānijai saskaņā ar Padomes Lēmumiem 2010/365/ES¹⁰ un (ES) 2018/934¹¹; tie ir daļēji piemērojami Horvātijai saskaņā ar Padomes Lēmumu (ES) 2017/733¹²;

- Šengenas valstis, kas vēl pilnīgi nepiemēro Šengenas *acquis*, var vienpusēji atzīt konkrētus dokumentus par līdzvērtīgiem valsts vīzai tranzītam cauri valstij vai īstermiņa uzturēšanās nolūkā to teritorijā, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 565/2014/ES¹³.

Kad ir sniegta atsauce uz “Šengenas valstīm, kas pilnīgi piemēro Šengenas *acquis*” vai uz “telpu bez iekšējās robežkontroles”, Bulgārija, Horvātija, Kipra un Rumānija netiek iekļautas.

4. **“EEZ valstis”**: Norvēģija (NO), Islande (IS) un Lihtenšteina (LI).

5. **“Telpa bez iekšējās robežkontroles”** ir telpa, ko veido to Šengenas valstu teritorija, kuras pilnīgi piemēro Šengenas *acquis* (un tādējādi tajā neietilpst Bulgārija, Horvātija, Kipra un Rumānija).

---

⁹ Padomes Lēmums (ES) 2017/1908 (2017. gada 12. oktobris) par dažu Šengenas *acquis* noteikumu īstenošanu saistībā ar Vīzu informācijas sistēmu Bulgārijas Republikā un Rumānijā ([OV L 269, 19.10.2017., 39. lpp.](#)), piemērošanas datums noteikts ar Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES) 2021/995 (2021. gada 18. jūnijs), ar ko nosaka dienu, kurā sāk piemērot Padomes Lēmumu (ES) 2017/1908 par dažu Šengenas *acquis* noteikumu īstenošanu saistībā ar Vīzu informācijas sistēmu Bulgārijas Republikā un Rumānijā ([OV L 219, 21.6.2021., 37. lpp.](#)).

¹⁰ Padomes Lēmums 2010/365/ES (2010. gada 29. jūnijs) par Šengenas *acquis* noteikumu īstenošanu saistībā ar Šengenas Informācijas sistēmu Bulgārijas Republikā un Rumānijā ([OV L 166, 1.7.2010., 17. lpp.](#)).

¹¹ Padomes Lēmums (ES) 2018/934 par atlikušo Šengenas *acquis* noteikumu īstenošanu saistībā ar Šengenas Informācijas sistēmu Bulgārijas Republikā un Rumānijā ([OV L 165, 2.7.2018., 37. lpp.](#)).

¹² Padomes Lēmums (ES) 2017/733 (2017. gada 25. aprīlis) par Šengenas *acquis* noteikumu piemērošanu attiecībā uz Šengenas Informācijas sistēmu Horvātijas Republikā ([OV L 108, 26.4.2017., 31. lpp.](#)).

¹³ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 565/2014/ES (2014. gada 15. maijs), ar ko ievieš vienkāršotu režīmu personu kontrolei pie ārējām robežām, pamatojoties uz to, ka attiecībā uz tranzītu caur to teritorijām vai iecerēto uzturēšanos to teritorijās uz laiku, kas nepārsniedz 90 dienas jebkurā 180 dienu laikposmā, Bulgārija, Horvātija, Kipra un Rumānija dažus dokumentus vienpusēji atzīst par līdzvērtīgiem savām valsts vīzām, un ar ko atceļ Lēmumus Nr. 895/2006/EK un Nr. 582/2008/EK ([OV L 157, 27.5.2014., 23. lpp.](#)).

6. **“Personas, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām”**¹⁴ ir ES dalībvalstu, EEZ valstu un Šveices valstspiederīgie, kā arī viņu ģimenes locekļi, kas viņus pavada vai viņiem pievienojušies, neatkarīgi no šo ģimenes locekļu valstspiederības.
7. **“ES dalībvalstu, EEZ valstu un Šveices Konfederācijas (CH) pilsoņu ģimenes locekļi, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām”**¹⁵, ir neatkarīgi no viņu valstspiederības:
- laulātais (neatkarīgi no laulātā dzimuma¹⁶) un partneris, ar ko ES/EEZ/CH pilsonis ir noslēdzis reģistrētas partnerattiecības, ja tās noslēgtas, pamatojoties uz ES vai Šengenas valsts tiesību aktiem, un ja uzņēmējas ES dalībvalsts vai Šengenas valsts tiesību aktos reģistrētas partnerattiecības ir atzītas kā līdzvērtīgas laulībai;
  - laulātā vai reģistrētā partnera tiešie pēcnācēji, kas nav sasnieguši 21 gada vecumu, vai apgādājamie;
  - laulātā vai reģistrētā partnera apgādībā esošie tiešie augšupējie radnieki;
  - Citi turpmāk uzskaitītie ģimenes locekļi, kuru ieceļošana un/vai uzturēšanās ir atvieglota saskaņā ar valsts tiesību aktiem, kā to apliecina vīza vai uzturēšanās apliecība:
    - apgādājamie;
    - ES/EEZ/CH pilsoņa māsainiecības locekļi;
    - ģimenes locekļi, kuriem nopietnu veselības apsvērumu dēļ noteikti nepieciešama personīgā aprūpe, ko sniedz ES/EEZ pilsonis;
  - partneri, ar kuriem ES/EEZ pilsonim ir ilgstošas attiecības, tās pienācīgi apliecinot.
8. **“ES pilsonis”**¹⁷ ir jebkura persona, kurai ir Eiropas Savienības dalībvalsts valstspiederība.

---

¹⁴ Šengenas Robežu kodeksa 2. panta 5. punkts.

¹⁵ Direktīvas 2004/38/EK 2. panta 2. punkts un 3. panta 2. punkts.

¹⁶ Eiropas Savienības Tiesas 2018. gada 5. jūnija spriedums, lieta C-673/16, *Coman*, ECLI:EU:C:2018:385.

¹⁷ Direktīvas 2004/38/EK 2. panta 1. punkts.

9. **“Trešās valsts valstspiederīgais”**¹⁸ ir jebkura persona, kas nevar izmantot tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām¹⁹.
10. **“Robežsargs”**²⁰ ir jebkurš valsts iestādes darbinieks, kurš saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem norīkots robežšķērsošanas vietā, pie robežas vai robežas tiešā tuvumā un kurš saskaņā ar Savienības un valsts tiesību aktiem veic robežkontroles uzdevumus.
11. **“Robežkontrolē”**²¹ ir darbība, kas tiek veikta pie robežas, reaģējot vienīgi uz nodomu šķērsot robežu vai uz robežas šķērsošanas darbību, neatkarīgi no jebkādiem citiem apsvērumiem, un tā ietver robežpārbaudes un robežuzraudzību.
12. **“Robežpārbaudes”**²² ir pārbaudes, ko veic robežšķērsošanas vietās, lai nodrošinātu, ka personām, tostarp viņu transportlīdzekļiem un mantām, tiek atļauts ieceļot Šengenas valstu teritorijā vai izceļot no tās.
13. **“Sistemātiskas pārbaudes attiecīgajās datubāzēs”**²³ ir pārbaudes attiecīgajās datubāzēs, ko veic robežsargi attiecībā uz visām personām (personām, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām, un trešo valstu valstspiederīgajiem), kuras ieceļojot vai izceļojot šķērso ārējās robežas.
14. **“Attiecīgās datubāzes”**²⁴ ir datubāzes, kas robežsargiem ir jāizmanto, sistemātiski pārbaudot visas personas, kuras šķērso ārējās robežas. Tās ir šādas:
  - Šengenas Informācijas sistēma (*SIS*);
  - Interpola Zagto un pazaudēto ceļošanas dokumentu (*SLTD*) datubāze;
  - valstu datubāzes, kurās ir informācija par nozagtiem, nelikumīgi piesavinātiem, pazaudētiem un anulētiem ceļošanas dokumentiem.

Robežsargi var pārbaudīt arī citas valstu vai Interpola datubāzes.

---

¹⁸ Šengenas Robežu kodeksa 2. panta 6. punkts.

¹⁹ Andoras, Monako un Sanmarīno valstspiederīgos uzskata par trešo valstu valstspiederīgajiem, tomēr uz viņiem neattiecas prasības par spiedoga iespiešanu (nākotnē uz viņiem neattiecinās arī IIS un *ETIAS*), un dalībvalstis pieļauj, ka Andoras un Sanmarīno valstspiederīgie izmanto ES joslas, saskaņā ar Padomes dokumentu 13020/04.

²⁰ Šengenas Robežu kodeksa 2. panta 14. punkts.

²¹ Šengenas Robežu kodeksa 2. panta 10. punkts.

²² Šengenas Robežu kodeksa 2. panta 11. punkts.

²³ Pamatojoties uz Šengenas Robežu kodeksa 8. panta 2. punktu.

²⁴ Pamatojoties uz Šengenas Robežu kodeksa 8. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktu.

15. **“Mērķtiecīgas pārbaudes attiecīgajās datubāzēs”²⁵** ir tādas pārbaudes attiecīgajās datubāzēs, ko veic, pamatojoties uz risku analīzi, tikai attiecībā uz dažām personām, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām, noteiktās robežšķērsošanas vietās, ja ir piemērojamas atkāpes no sistemātisko pārbaudžu principa.
16. **“Citas pārbaudes, ko veic personām, kuras izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām”²⁶**, ir pārbaudes, ko veic personām, kurām ir tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām un kurām nepiemēro mērķtiecīgas pārbaudes attiecīgajās datubāzēs, kad ir piemērojamas pagaidu atkāpes no sistemātiskām pārbaudēm; proti, ceļošanas dokumenta turētāja identitātes pārbaude un ceļošanas dokumenta derīguma un autentiskuma pārbaude.
17. **“Pilnās pārbaudes”²⁷** ir pārbaudes, kas jāveic attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem.
18. **“Pārbaudes otrajā līnijā”²⁸** ir turpmākas pārbaudes, ko var veikt īpašā vietā, kura nav tā pati vieta, kur pārbauda visas personas (“pirmā līnija”).
19. **“Iepriekšēja pasažieru informācija (API)”** ir dati, kas savākti saskaņā ar Padomes Direktīvu 2004/82/EK²⁹.
20. **“Robežuzraudzība”³⁰** ir robežu uzraudzība starp robežšķērsošanas vietām un robežšķērsošanas vietu uzraudzība pēc noteiktā darbalaika beigām, lai nepieļautu personu izvairīšanos no robežpārbaudēm.
21. **“Patvēruma meklētājs”³¹** ir trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kas iesniedzis patvēruma pieteikumu, par kuru vēl nav pieņemts galīgais lēmums.
22. **“Starptautiskas aizsardzības pieteikums”³²** ir trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka tāds pieprasījums saņemt Šengenas valsts aizsardzību, ko var uzskatīt par lūgumu piešķirt bēgļa statusu vai alternatīvās aizsardzības statusu.

---

²⁵ Pamatojoties uz Šengenas Robežu kodeksa 8. panta 2. punkta a) apakšpunktu.

²⁶ Pamatojoties uz Šengenas Robežu kodeksa 8. panta 2. punkta a) apakšpunkta trešo daļu.

²⁷ Pamatojoties uz Šengenas Robežu kodeksa 8. panta 3. punktu.

²⁸ Šengenas Robežu kodeksa 2. panta 13. punkts.

²⁹ Padomes Direktīva 2004/82/EK (2004. gada 29. aprīlis) par pārvadātāju pienākumu darīt zināmus datus par pasažieriem (OV L 261, 6.8.2004., 24. lpp.).

³⁰ Šengenas Robežu kodeksa 2. panta 12. punkts.

³¹ Direktīvas 2011/95/ES 2. panta i) punkts.

23. **“Bēglis”**³³ ir trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kas, pamatoti baidoties no vajāšanas rases, reliģijas, tautības, politisko uzskatu vai piederības kādai noteiktai sociālai grupai dēļ, atrodas ārpus valsts, kuras valstspiederīgais viņš ir, un kas nespēj vai šādu baiļu dēļ nevēlas pieņemt minētās valsts aizsardzību, vai bezvalstnieks, kas, atrazdamies ārpus savas agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valsts, to pašu iepriekš minēto iemeslu dēļ nevar vai šādu baiļu dēļ nevēlas tajā atgriezties.
24. **“Persona, kas tiesīga saņemt alternatīvo aizsardzību”**³⁴ ir trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kuru nevar kvalificēt kā bēgli, bet attiecībā uz kuru ir sniegts pietiekams pamatojums, lai uzskatītu, ka attiecīgajai personai, ja tā atgrieztos savā izcelsmes valstī, vai bezvalstniekam, ja tas atgrieztos savas agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valstī, draudētu reāls risks ciest būtisku kaitējumu, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/ES³⁵ 15. pantā, un kurš nevar vai šāda riska dēļ nevēlas pieņemt minētās valsts aizsardzību.
25. **“Bezvalstnieks”**³⁶ ir persona, kurai nav nevienas valsts piederības saskaņā ar valsts tiesību aktiem.
26. **“Sabiedrības veselības apdraudējums”**³⁷ ir jebkura slimība, kas potenciāli var izvērsties epidēmijā, kā noteikts Pasaules Veselības organizācijas Starptautiskajos veselības aizsardzības noteikumos, kā arī citas infekcijas slimības vai lipīgas parazītu slimības, ja uz tām attiecas aizsardzības noteikumi, kas attiecas uz dalībvalstu valstspiederīgajiem. Sīkāka informācija ir sniegta norādījumos par sabiedrības veselības apdraudējumiem³⁸.
27. **“Vīza”**³⁹ ir atļauja, ko izsniegusi Šengenas valsts, kura pilnīgi piemēro Šengenas *acquis*, šādā nolūkā:

---

³² Direktīvas 2011/95/ES 2. panta h) punkts.

³³ Direktīvas 2011/95/ES 2. panta d) punkts.

³⁴ Direktīvas 2011/95/ES 2. panta f) punkts.

³⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu (OV L 337, 20.12.2011., 9. lpp.).

³⁶ ANO Konvencijas par bezvalstnieka statusu 1. pants.

³⁷ Šengenas Robežu kodeksa 2. panta 21. punkts.

³⁸ Sīkāku informāciju skatīt norādījumu par sabiedrības veselības apdraudējumiem II daļas I iedaļas 3.6. punktā.

³⁹ Vīzu kodeksa 2. panta 2. punkts.

- a) plānota uzturēšanās telpas bez iekšējās robežkontroles teritorijā ne ilgāk kā 90 dienas jebkurā 180 dienu laikposmā;
- b) tranzīts cauri starptautiskā tranzīta zonām tādu Šengenas valstu lidostās, kuras pilnīgi piemēro Šengenas *acquis*.
28. **“Valsts īstermiņa uzturēšanās vīza”** ir tādas Šengenas valsts izsniegta atļauja, kura vēl pilnā apjomā nepiemēro Šengenas *acquis*, ņemot vērā plānotu uzturēšanos šīs Šengenas valsts teritorijā, kuras ilgums nepārsniedz 90 dienas jebkurā 180 dienu laikposmā.
29. **“Vīza ar ierobežotu teritoriālo derīgumu”**⁴⁰ ir vīza, kas derīga vienas vai vairāku Šengenas valstu teritorijā, kuras pilnīgi piemēro Šengenas *acquis*, bet ne visās šajās valstīs.
30. **“Lidostas tranzītvīza”**⁴¹ ir vīza, kas derīga tranzītam cauri tādu Šengenas valstu vienas vai vairāku lidostu starptautiskā tranzīta zonām, kuras pilnīgi piemēro Šengenas *acquis*.
31. **“Valsts lidostas tranzītvīza”** ir vīza, kas derīga tranzītam cauri tādas Šengenas valsts vienas vai vairāku lidostu starptautiskā tranzīta zonām, kura vēl pilnīgi nepiemēro Šengenas *acquis*.
32. **“Ilgtermiņa vīza”**⁴² ir valsts vīza, ko izdevusi viena Šengenas valsts, kura pilnīgi piemēro Šengenas *acquis*, uzturēšanās termiņam, kas pārsniedz trīs mēnešus, saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 265/2010 vai saskaņā ar citiem Savienības tiesību aktiem vai valsts tiesību aktiem, un kas derīga ne ilgāk kā vienu gadu.

---

⁴⁰ Vīzu kodeksa 2. panta 4. punkts.

⁴¹ Vīzu kodeksa 2. panta 5. punkts.

⁴² Šengenas Īstenošanas konvencijas 18. pants.

33. **“Personas, kuras izmanto Izstāšanās līguma nodrošinātās priekšrocības”** ir AK valstspiederīgie un viņu ģimenes locekļi, kuri izmanto priekšrocības, ko sniedz *Līguma par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas otrā daļa (Pilsonu tiesības)*⁴³. Personām, kuras izmanto Izstāšanās līguma nodrošinātās priekšrocības, ir viņu iepriekš īstenotās tiesības brīvi pārvietoties, kādas viņiem bija kā ES pilsoņiem tikai viņu uzņēmējvalstī. Attiecībā uz pārvietošanos Šengenas valstīs (kas nav viņu uzņēmējvalsts) viņi jāuzskata par trešo valstu valstspiederīgajiem, kas valstī uzturas likumīgi.

---

⁴³

[OVL 29, 31.1.2020., 7.–187. lpp.](#)

OTRĀ DAĻA. ROBEŽPĀRBAUDES

I IEDAĻA. Robežpārbaudes procedūras

1. PĀRBAUDES ROBEŽŠĶĒRSOŠANAS VIETĀS

1.1. Robežpārbaudes robežšķērsošanas vietās veic galvenokārt ar mērķi pārlicināties, ka personas, kuras šķērso robežu, atbilst nosacījumiem ieceļošanai Šengenas valstu teritorijā. Attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem tiek veikta ieceļošanas valstī nosacījumu pārbaude ([sk. šīs iedaļas 3. punktu](#)). Attiecībā uz ES pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem kontroli veic ar mērķi pārlicināties, ka attiecīgās personas ir tiesīgas izmantot tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/38/EK⁴⁴. Īpaši noteikumi attiecas arī uz atsevišķām personu kategorijām ([sk. šīs iedaļas 3.2. punktu](#)).

1.2. Attiecībā uz visām personām — gan ES/EEZ/CH pilsoņiem, gan trešo valstu valstspiederīgajiem — jāveic sistemātiskas pārbaudes attiecīgajās datubāzēs, kad šīs personas šķērso ārējās robežas⁴⁵. Šīs datubāzes ir šādas:

- *SIS*;
- *SLTD*;
- valstu datubāzes, kurās ir informācija par nozagtiem, nelikumīgi piesavinātiem, pazaudētiem un anulētiem ceļošanas dokumentiem.

Robežsargi var veikt pārbaudes arī citās valstu un Interpola datubāzēs.

Konkrētos apstākļos pie sauszemes un jūras robežām var pieļaut atkāpes no šā noteikuma, kas paredz veikt sistemātiskās pārbaudes attiecīgajās datubāzēs ([sk. šīs iedaļas 2.3. punktu](#)), ievērojot konkrētu šādas atkāpes paziņošanas procedūru ([sk. A papildinājumu](#)) un riska novērtējumu ([sk. B papildinājumu](#)).

Pie gaisa telpas robežām šādas atkāpes bija iespējamās pārejas periodā, kas beidzās 2019. gada 7. aprīlī. Kopš šā datuma atkāpes pie gaisa telpas robežām vairs nav iespējamās.

---

⁴⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV L 158, 30.4.2004., 77. lpp.).

⁴⁵ Šengenas Robežu kodeksa 8. pants.

1.3. Ikvienai personai, kura vēlas šķērsot robežas, ir jāgarantē pamattiesības, kas noteiktas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā un Eiropas Cilvēktiesību konvencijā. Robežkontrolē ir jāievēro necilvēcīgas vai pazemojošas attieksmes aizliegums un diskriminācijas aizliegums, kas noteikti attiecīgi Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 4. un 21. pantā un Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 3. un 14. pantā.

Proti, robežsargiem, veicot savus dienesta pienākumus, ir pilnībā jāievēro cilvēka cieņa, un ir aizliegta jebkāda diskriminācija, citstarp dzimuma, rases, ādas krāsas, etniskās vai sociālās izcelsmes, ģenētisko īpatnību, valodas, ticības vai pārliecības, politisko vai jebkuru citu uzskatu, piederības nacionālajai minoritātei, īpašuma, izcelsmes, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ. Visiem pasākumiem, ko veic viņu dienesta pienākumu pildīšanā un kas ierobežo pamattiesības, jābūt paredzētiem tiesību aktos, un šādos pasākumos jāievēro tiesību un brīvību būtība. Saskaņā ar Hartas 52. pantu ierobežojumus drīkst uzlikt tikai tad, ja tie ir nepieciešami, lai sasniegtu vispārējas nozīmes mērķus, ko atzinusi Savienība, vai vajadzīgi, lai aizsargātu citu personu tiesības un brīvības; tiem ir jābūt samērīgiem.

Visiem ceļotājiem ir tiesības tikt informētiem par kontroles būtību un saņemt profesionālu, draudzīgu un laipnu attieksmi saskaņā ar piemērojamiem starptautiskajiem, Savienības un valsts tiesību aktiem.

Visi ceļotāji ir jāinformē par viņu persondatu apstrādi robežkontroļu kontekstā, tostarp par pārbaudēm datubāzēs (piemēram, *SIS* un *VIS* datubāzē), kā arī par datu subjektu tiesībām attiecībā uz viņu persondatu apstrādi. Šajā nolūkā robežšķērsošanas vietās vajadzētu būt pieejamai attiecīgai informācijai (piemēram, informācijas zīmēm, *QR* kodam) valodās, kuras parasti izmanto līdzīgiem paziņojumiem. Ir piemērojami ES noteikumi par persondatu aizsardzību, jo īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679⁴⁶ un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/680⁴⁷, kā arī *SIS* un *VIS* *acquis* datu aizsardzības noteikumi.

---

⁴⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) ([OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.](#)).

⁴⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/680 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu kriminālsodus, un par šādu datu brīvu apriti, ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI ([OV L 119, 4.5.2016., 89. lpp.](#)).

- 1.4. Ja persona, kuru pārbauda, to pieprasa, robežsargam, kurš veic pārbaudi, būtu jāuzrāda sava dienesta apliecība, jāsniedz dienesta identifikācijas numurs un, ja apstākļi to ļauj, jāpasaka savs vārds un uzvārds. Vārdu un uzvārdu drīkst neteikt, ja ir pamats pieļaut, kas robežsargs atrodas īpaši nelabvēlīgā situācijā (piemēram, ja ir apdraudēta viņa dzīvība vai fiziskā neaizskaramība). Šajā pēdējā minētajā gadījumā ir jāsniedz tikai apliecības numurs un viņu pilnvarojošās iestādes nosaukums un adrese.
- 1.5. Robežšķērsošanas vietas priekšniekam ir jānodrošina, ka robežas šķērsošanas izvietots atbilstīgs personāls pietiekamā skaitā, lai varētu efektīvi veikt robežkontroli. Robežsargiem ir vienmēr jāpanāk līdzsvars starp vajadzību nodrošināt, ka personas, kuras atbilst ieceļošanas nosacījumiem un kuras ir lielākais ceļotāju vairums (piemēram, tūristi, uzņēmēji, studenti), raiti šķērso robežu, no vienas puses, un vajadzību vienmēr saglabāt modrību, lai atklātu personas, kuras rada sabiedriskās kārtības un iekšējās drošības risku, kā arī iespējamu nelikumīgu ieceļošanu, no otras puses. Vajadzība nodrošināt modrību īpaši attiecas uz situāciju, kad piemēro atkāpi no principa veikt sistemātiskas pārbaudes attiecīgajās datubāzēs. Robežšķērsošanas vietās, kurās nepiemēro atkāpes, robežsargiem sistemātiskas pārbaudes attiecīgajās datubāzēs jāveic attiecībā uz visām personām, kuras šķērso ārējās robežas ieceļojot un izceļojot.

* Padoms robežsargiem, kuri veic robežpārbaudes

- Kad paņemat ceļošanas dokumentu, vienmēr ieskatieties ceļotāja sejā (centieties atcerēties iespējami vairāk pazīmju, kas raksturo attiecīgā ceļotāja seju);
- salīdziniet šīs pazīmes ar ceļošanas dokumentā ietverto fotoattēlu un aprakstu, salīdziniet tās arī ar vīzu, ja tas nepieciešams (tas varētu palīdzēt atklāt krāpniekus);
- rūpīgi pārbaudiet ceļošanas dokumentu, lai novērstu iespēju, ka tas ir viltots (numerāciju, druku un lapu šuvumu, zīmogus un spiedogus, vai ir iekļautas citas personas; ja dokumentā ir veikti labojumi, jo īpaši personu datu labojumi, ceļotājam tie ir jāpaskaidro); sistemātiski veiciet pārbaudes attiecīgajās datubāzēs (ja tas netiek darīts automātiski, noskenējot ceļošanas dokumentu); to darot, saglabājiet kontaktu un novērojiet ceļotāja uzvedību un reakciju (piemēram, vai ceļotājs nav pārlietu nervozs, agresīvs, pārmērīgi vēlas sadarboties); veicot pārbaudi vīzu informācijas sistēmā, izmantojiet vīzas ielīmes numuru apvienojumā ar vīzas turētāja pirkstu nospiedumu pārbaudi; VIS-0 marķējuma esība jāpārbauda, izmantojot tikai vīzas uzlīmes numuru;
- visiem ceļotājiem ir jābūt informētiem par viņu persondatu apstrādi robežkontroļu kontekstā, tostarp par pārbaudēm datubāzēs (piemēram, SIS un VIS datubāzē), kā arī par datu subjektu tiesībām attiecībā uz viņu persondatu apstrādi. Ir piemērojami ES noteikumi par persondatu aizsardzību. Robežsargam būtu jāsniedz ceļotājam informācija par tiesībām piekļūt datiem, neprecīzu datu labošanu un par nelikumīgi glabātu datu dzēšanu. Robežsargam būtu jāsniedz ceļotājam valsts kompetento iestāžu — datu pārziņa un datu aizsardzības iestādes — kontaktinformācija, lai ceļotājs varētu īstenot savas tiesības, tostarp tiesības iesniegt sūdzību datu aizsardzības iestādei⁴⁸;

⁴⁸

Šī informācija var tikt sniegta plakāta veidā vai bukletā. Plakātam vai bukletam ir jābūt pieejamam visās Eiropas Savienības oficiālajās valodās un to valstu valodā(-s), kas robežojas ar attiecīgo Šengenas valsti.

- pirms spiedoga iespiešanas ceļošanas dokumentā (ja tas ir vajadzīgs) pārliecinieties, ka persona nav uzturējusies ilgāk par atļauto periodu (t. i., 90 dienas jebkurā 180 dienu laikposmā) savā pēdējās uzturēšanās laikā telpā bez iekšējās robežkontroles vai atsevišķi Bulgārijas, Horvātijas, Kipras vai Rumānijas teritorijā. ņemiet vērā, ka attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ir ES, EEZ vai CH pilsoņu ģimenes locekļi, attiecas īpaši noteikumi (sk. 2.1.2. punktu);
- neiztaujājiet ceļotāju kā iespējamo noziedznieku vai trešās valsts valstspiederīgo, kurš valstī uzturas nelikumīgi. Visiem jautājumiem vajadzētu būt līdzsvarotiem un uzdotiem draudzīgi;
- ceļotāja uzdotie jautājumi nebūtu jāuzskata par iejaukšanos, un uz tiem jāatbild lietišķi un pieklājīgi.

1.6. Automatizētas robežkontroles (ABC) sistēmu izmantošana. Šengenas Robežu kodeksa noteikumi, kas ieviesti ar Regulu (ES) 2017/2225, ar kuru groza minēto kodeksu, attiecībā uz ieceļošanas/izceļošanas sistēmas (IIS) izmantošanu un kas kļūs piemērojami no dienas, kad IIS sāks darbu, ietver sīki izstrādātus noteikumus par pašapkalpošanās sistēmu un e-vārtu izmantošanu. Kamēr minētie jaunie noteikumi nav stājušies spēkā, pašapkalpošanās sistēmu un e-vārtu izmantošana jau ir iespējama un ieteicama⁴⁹ (ieceļojot un izceļojot un attiecībā uz to personu pārbaudēm, kuras izmanto tiesības brīvi pārvietoties, kā arī — attiecīgā gadījumā — trešo valstu valstspiederīgajiem), ja vien tā tiek *apvienota* ar manuālu pārbaudi, ko veic robežsargs, un spiedoga iespiešanu (ja tā ir nepieciešama). Automatizētas robežkontroles sistēmas veido tā, lai tās varētu izmantot visas personas, izņemot bērnus vecumā līdz 12 gadiem, un tās arī veido tā, lai pilnībā respektētu cilvēka cieņu, jo īpaši neaizsargātu personu gadījumā. Ja dalībvalstis nolemj izmantot automatizētas robežkontroles sistēmas, tās nodrošina pietiekamu darbinieku skaitu, lai palīdzētu personām šādu sistēmu izmantošanā, un uztur

⁴⁹

10. apsvēruma Regulā (ES) 2017/458, ar ko groza Regulu (ES) 2016/399 attiecībā uz pārbažu pastiprināšanu attiecīgajās datubāzēs pie ārējām robežām: *“Tehnoloģiju attīstība principā ir radījusi iespēju veikt informācijas pārbaudi attiecīgās datubāzēs tādā veidā, kas ierobežoti ietekmē robežšķērsošanas ilgumu, jo gan dokumentu, gan personu pārbaudes var veikt paralēli. Minētajā kontekstā atbilstīgi varētu būt automatizēti robežkontroles vārti.”*

pietiekamu skaitu neautomatizētu joslu bērniem, personām, kuras pavada bērnus, mazāk aizsargātām personām un personām, kuras labāk vēlas izmantot neautomatizētas joslas.

2. TĀDU PERSONU PĀRBAUDES, KURAS IZMANTO TIESĪBAS BRĪVI PĀRVIETOTIES SASKAŅĀ AR SAVIENĪBAS TIESĪBĀM

2.1. Ieceļojot un izceļojot personas, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām, tiek sistemātiski pārbaudītas attiecīgajās datubāzēs, proti:

- *SIS*;
- *SLTD*;
- valstu datubāzes, kurās ir informācija par nozagtiem, nelikumīgi piesavinātiem, pazaudētiem un anulētiem ceļošanas dokumentiem.

Robežsargi var veikt pārbaudes arī citās valstu un Interpola datubāzēs.

Pasēm un ceļošanas dokumentiem, kuros ir informācijas nesējs, kā norādīts Padomes Regulas (EK) Nr. 2252/2004⁵⁰ 1. panta 2. punktā, jāpārbauda mikroshēmas datu autentiskums.

2.1.1. Ja ir šaubas par ceļošanas dokumenta autentiskumu vai par tā turētāja identitāti, jāpārbauda vismaz viens no pasē un ceļošanas dokumentos, kas izdoti saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 2252/2004, iekļautajiem biometriskajiem identifikatoriem (sejas attēls un/vai pirkstu nospiedumi). Ja iespējams, šāda pārbaude jāveic arī attiecībā uz ceļošanas dokumentiem, uz kuriem minētā regula neattiecas.

2.1.2. Trešo valstu valstspiederīgie, kuri ir ES, EEZ vai CH pilsoņu ģimenes locekļi, ir tiesīgi uzturēties dalībvalstī līdz trim mēnešiem, ja viņiem ir derīga pase un viņi pavada ES, EEZ vai CH pilsoni vai ir tam pievienojušies, un uz viņiem neattiecinā 90 dienu ierobežojumu 180 dienu laikposmā.

---

⁵⁰ Padomes Regula (EK) Nr. 2252/2004 (2004. gada 13. decembris) par drošības elementu un biometrijas standartiem dalībvalstu izdotās pasēs un ceļošanas dokumentos (OV L 385, 29.12.2004., 1. lpp.).

Jānorāda, ka trešo valstu valstspiederīgie, kuri ir ES, EEZ vai CH pilsoņu ģimenes locekļi, ir tiesīgi pavadīt ES, EEZ vai CH pilsoni vai viņam pievienoties secīgos laikposmos, kas nepārsniedz trīs mēnešus katrā Šengenas valstī, bez jebkādiem nosacījumiem vai formalitātēm (izņemot to, ka viņiem ir nepieciešama vīza, ja viņi ir tādas trešās valsts valstspiederīgie, uz kuru attiecas vīzas prasība, ja attiecīgajai personai nav derīgas uzturēšanās apliecības vai uzturēšanās atļaujas, kā sīkāk paskaidrots šīs iedaļas 2.8. punktā).

Ja ģimenes loceklis ceļo viens pats un viņam nav derīgas uzturēšanās apliecības vai uzturēšanās atļaujas (sk. šīs iedaļas 2.8. punktu), viņam tiks (at)sākta parastā režīma piemērošana attiecībā uz īstermiņa uzturēšanās ilgumu, jo vairs netiek izpildīti atvieglojuma nosacījumi, kas tiek piemēroti saistībā ar ES, EEZ un CH pilsoņu un viņu ģimenes locekļu brīvu pārvietošanos.

Iepriekšējā uzturēšanās telpā bez iekšējās robežkontroles, pavadot ES, EEZ vai CH pilsoni vai pievienojoties tam, nebūtu jāņem vērā, lai aprēķinātu, vai tiek izpildīts 90/180 dienu nosacījums, ko piemēro tikai īstermiņa uzturēšanās gadījumiem.

*Piemēri (visos šajos piemēros trešās valsts valstspiederīgajam nav derīgas uzturēšanās apliecības vai uzturēšanās atļaujas, kā sīkāk paskaidrots šīs iedaļas 2.8. punktā).

Indijas valstspiederīgais, kurš ir precējies ar Francijas pilsoni, var pievienoties savai Francijas laulātajai Vācijā uz trim mēnešiem, Spānijā uz diviem mēnešiem un Itālijā uz trim mēnešiem, tādējādi telpā bez iekšējās robežkontroles pavadot kopumā astoņus mēnešus pēc kārtas.

Japānas pilsonis ir apprecējies ar Igaunijas pilsoni un nekad iepriekš nav bijis ES. Japānas pilsonis pavada Itālijā vienu mēnesi ar savu Igaunijas laulāto. Uzreiz pēc tam Igaunijas laulātā izceļo no Itālijas un atgriežas Japānā strādāt. Japānas pilsonis var palikt viens vēl 90 dienas (piemērojams 90 dienu periods jebkurā 180 dienu laikposmā).

Ķīnas pilsonis, kas ir precējies ar Zviedrijas pilsoni, darījumdarbības nolūkā 15 dienas viens pats pavada Austrijā. Pēc tam Zviedrijas pilsonē viņam pievienojas, un abi kopā pavada vienu mēnesi Portugālē. Uzreiz pēc tam Zviedrijas laulātā izceļo no ES. Ķīnas pilsonis var palikt viens pats atlikušās 75 dienas 180 dienu laikposmā (piemērojams 90 dienu ierobežojums jebkurā 180 dienu laikposmā, bet kopā ar ES pilsoni pavadītais laiks (šajā piemērā viens mēnesis) netiek ieskaitīts, aprēķinot 90 dienas jebkurā 180 dienu laikposmā).

2.2. Informācijas atbilde *SIS* vai citās attiecīgajās datubāzēs pati par sevi nav pietiekams pamats, lai atteiktu ieeļošanu personām, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām (sk. šīs iedaļas 8.3. punktu par noteikumiem, kas piemērojami, lai atteiktu ieeļošanu personām, kurām ir tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām).

2.3. Mērķtiecīgas pārbaudes attiecīgajās datubāzēs ir iespējamās tikai tad, ja sistemātiskas pārbaudes nesamērīgi ietekmētu satiksmes plūsmu noteiktā sauszemes vai jūras robežšķērsošanas vietā, un pēc tādu risku novērtējuma, kas saistīti ar kādas Šengenas valsts sabiedrisko kārtību, iekšējo drošību, sabiedrības veselību vai starptautiskajām attiecībām. (Plašāku informāciju par paziņošanas procedūru un riska novērtējumu sk. A un B papildinājumā).

Šādā situācijā, lai noteiktu, kurām personām var veikt tikai mērķtiecīgu pārbaudi, jāizmanto kopīgie riska rādītāji attiecībā uz ārvalstu teroristu kaujiniekiem, ko noteikusi Komisija kopā ar Šengenas valstīm un attiecīgajām iestādēm.

Šengenas Robežu kodeksa 8. panta 2. punkta a)–f) apakšpunktā noteiktā iespēja dalībvalstīm sistemātisku pārbaudu vietā veikt mērķtiecīgas pārbaudes attiecībā uz personām, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām, ir jāatšķir no Šengenas Robežu kodeksa 9. pantā noteiktajām dalībvalstu tiesībām atvieglināt robežpārbaudes izņēmuma un neparedzētos apstākļos (sk. šīs iedaļas 7. punktu).

	kritērijs	Procedūras prasības	Būtība	Ilgums
Mērķtiecīgas pārbaudes konkrētās	- nesamērīga ietekme uz satiksmes plūsmu	- iepriekšēja riska novērtējuma	- Attiecas tikai uz brīvas pārvietošanās tiesību	- nedrīkst pārsniegt to, kas ir stingri

robežšķērsošanas vietās (RŠV) Šengenas Robežu kodeksa 8. panta 2. punkta a)–f) apakšpunkts		iesniegšana <i>Frontex</i> - paziņojums dalībvalstīm, <i>Frontex</i> un Komisijai - pusgada ziņojums <i>Frontex</i> un Komisijai	izmantotājiem - minimālā pārbaude joprojām ir obligāta - Kopš 2019. gada 7. aprīļa iespēja veikt mērķtiecīgas pārbaudes vairs neattiecas uz gaisa telpas robežām.	nepieciešams - nosaka saskaņā ar riska novērtējumu (t. i., var aptvert ilgākus laikposmus)
Atvieglinājums Šengenas kodeksa 9. pants	- neparedzēti notikumi, kuru dēļ gaidīšanas laiks ir pārmērīgi ilgs (piemēram, plūdi, dabas katastrofa, (pilsoņu) karš kaimiņvalstī, neparedzēta blakus esošo RŠV slēgšana, smags ceļu satiksmes negadījums) - ir izsmelti visi personāla, tehniskie un organizatoriskie resursi	- RŠV priekšnieka pieņemts lēmums - informācijas reģistrēšana RŠV saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa II pielikuma b) punktu - gada ziņojums Eiropas Parlamentam un Komisijai	- Attiecas uz visiem ceļotājiem - spiedoga iespiešana (attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem) paliek obligāta - ieceļošanas pārbaudēm ir prioritāte attiecībā pret izceļošanas pārbaudēm	pagaidu, pielāgots pamatojošajiem apstākļiem (t. i., tikai ļoti īss laikposms)

2.4. Ja tiek veiktas šādas mērķtiecīgas pārbaudes, attiecībā uz personām, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām un kurām neveic mērķtiecīgas pārbaudes attiecīgajās datubāzēs, jāveic “citas pārbaudes personām, kurām ir tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām”, lai noteiktu šo personu identitāti, pamatojoties uz ceļošanas dokumenta uzrādīšanu. Šādās “citās pārbaudes” jāiekļauj robežas šķērsošanai uzrādītā ceļošanas dokumenta derīguma ātra un tieša pārbaude un pārliecināšanās, ka tam nav viltojuma pazīmju, vajadzības gadījumā izmantojot tehniskus līdzekļus. Gadījumos, ja rodas šaubas par ceļošanas dokumentu vai ja ir norādes, ka persona varētu radīt draudus Šengenas valstu sabiedriskajai kārtībai, iekšējais drošībai, sabiedrības veselībai vai starptautiskajām attiecībām, robežsargam ir jāpārbauda dati attiecīgajās datubāzēs, kas minētas Šengenas Robežu kodeksa 8. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā.

- 2.5. Šīs pārbaudes attiecīgajās datubāzēs var veikt iepriekš, pamatojoties uz pasažieru datiem, kas saņemti saskaņā ar Direktīvu 2004/82/EK vai saskaņā ar citiem Savienības vai valsts tiesību aktiem. Ja minētās pārbaudes veic iepriekš, pamatojoties uz šādiem pasažieru informācijas datiem, iepriekš saņemtie dati jāpārbauda robežšķērsošanas vietā, salīdzinot tos ar datiem ceļošanas dokumentā. Jāpārbauda arī attiecīgās personas identitāte un valstspiederība, kā arī robežšķērsošanai paredzētā ceļošanas dokumenta autentiskums un derīgums.
- 2.6. Lai nodrošinātu efektīvas robežpārbaudes gadījumos, kad ir šaubas par ceļošanas dokumenta autentiskumu vai par tā turētāja identitāti, jāpārbauda vismaz viens no biometriskajiem identifikatoriem (sejas attēls un/vai pirkstu nospiedumi), kas iekļauti ceļošanas dokumentos, kuri izdoti saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 2252/2004. Ja iespējams, šāda pārbaude jāveic arī saistībā ar ceļošanas dokumentiem, uz kuriem minētā regula neattiecas (ES pasēm un ceļošanas dokumentiem, kurus izdevusi ES dalībvalsts, kas izvēlējusies regulu nepiemērot (Īrija), un pasēm un ceļošanas dokumentiem, kurus izdevušas trešās valstis). Attiecībā uz biometriskajās pasēs uzglabāto datu autentiskuma pārbaudi ([sk. šīs iedaļas 16. punktu](#)).
- 2.7. Lai personām, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām, netiktu piemērotas divkārtšas sistemātiskas pārbaudes sauszemes robežšķērsošanas vietās pie robežas ar Rumāniju, Bulgāriju un Horvātiju, robežsardzes iestādes, pamatojoties uz riska novērtējumu, var nolemt attiecīgajās datubāzēs pārbaudi veikt nesistemātiski, proti, tikai personai izceļojot. Pagaidām šo kārtību var piemērot pie šādām sauszemes robežām:
- Bulgārija un Grieķija,
  - Rumānija un Ungārija,
  - Bulgārija un Rumānija,
  - Horvātija un Slovēnija,
  - Horvātija un Ungārija.
- 2.8. Personas, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām, parasti ir tiesīgas šķērsot Šengenas valsts robežu, pamatojoties uz šādiem dokumentiem:

- ES, EEZ, CH pilsoņi: personas apliecību vai pasi;
- ES pagaidu ceļošanas dokumentu⁵¹;
- ES, EEZ vai CH pilsoņu ģimenes locekļi, kas ir trešās valsts valstspiederīgie: pasi. Dažkārt viņiem ir nepieciešama arī vīza, ja viņi ir tādas trešās valsts valstspiederīgie, uz kuru attiecas [vīzas prasība](#), ja vien šīm personām nav:
  - derīgas [uzturēšanās atļaujas](#), ko izsniegusi Šengenas valsts, kura pilnīgi piemēro Šengenas *acquis*,
  - vai derīgas uzturēšanās apliecības, ko saskaņā ar Direktīvas 2004/38/EK 10. un 20. pantu izsniegusi ES dalībvalsts vai EEZ valsts, neatkarīgi no tā, vai šīs personas pavada ES vai EEZ pilsoni vai ir pievienojušās tam.

Uzturēšanās apliecība, kas izsniegta saskaņā ar Direktīvas 2004/38/EK 10. un 20. pantu, ir pietiekams pierādījums tam, ka tās turētājs ir Savienības pilsoņa ģimenes loceklis. Jāņem vērā, ka uzturēšanās apliecībai ir no vīzu prasības atbrīvojoša ietekme (un nākotnē tai arī būs no *ETIAS* atbrīvojoša ietekme) jebkurā dalībvalstī, arī ES pilsoņa valstspiederības dalībvalstī.

***Piemēri**

Slovākijas pilsonē ar savu laulāto, kas ir Ķīnas valstspiederīgais, dzīvo Vācijā. Viņi ceļo uz Franciju. Tā kā laulātajam, kurš ir Ķīnas valstspiederīgais, ir uzturēšanās apliecība, kas izsniegta saskaņā ar Direktīvas 2004/38/EK 10. pantu, tad ieceļošanas vīza nav vajadzīga gan saskaņā ar direktīvu, gan Šengenas Robežu kodeksu.

Vācijas pilsonis ar savu laulāto, kas ir Ķīnas valstspiederīgā, dzīvo Vācijā. Viņi ceļo uz Spāniju. Tā kā laulātajai, kura ir Ķīnas valstspiederīgā, ir Vācijas uzturēšanās atļauja, kas izsniegta saskaņā ar attiecīgās Šengenas valsts tiesību aktiem, viņai ieceļošanas vīza nav vajadzīga saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksu.

Slovākijas pilsonē ar savu laulāto, kurš ir Ķīnas valstspiederīgais, dzīvo Rumānijā. Viņi ceļo uz Franciju. Tā kā laulātajam, kurš ir Ķīnas valstspiederīgais, ir Rumānijas uzturēšanās apliecība, kas izsniegta saskaņā ar Direktīvas 2004/38/EK 10. pantu, viņam vīza

⁵¹ Dalībvalstu valdību pārstāvju padomes 1996. gada 25. jūnija Lēmums 96/409/KĀDP par pagaidu ceļošanas dokumenta ieviešanu un Padomes Direktīva (ES) 2019/997 (2019. gada 18. jūnijs), ar ko izveido ES pagaidu ceļošanas dokumentu un atceļ Lēmumu 96/409/KĀDP (spēkā, bet vēl nav piemērojama).

nav vajadzīga saskaņā ar direktīvu.

Slovākijas pilsonis ar savu laulāto, kura ir Ķīnas valstspiederīgā, dzīvo Īrijā. Laulātā, kura ir Ķīnas valstspiederīgā un kurai ir uzturēšanās apliecība, ko saskaņā Direktīvas 2004/38/EK 20. pantu izsniegusi Īrija, viena pati ceļo uz Franciju. Īrijas izsniegtā uzturēšanās apliecība nozīmē, ka Francijā vīza nav vajadzīga, pat ja apliecības turētāja ceļo viena pati.

Divi Indijas pilsoņi, no kuriem **pirmajam** ir Horvātijas uzturēšanās atļauja un otram ir Horvātijas uzturēšanās apliecība, kas izsniegta saskaņā ar Direktīvu 2004/38/EK, ceļo uz Slovēniju. Pirmajam būs vajadzīga vīza, lai ieceļotu Slovēnijā (jo Horvātijas uzturēšanās atļaujām vēl nav vīzas prasību atceļoša ietekme telpā bez iekšējās robežkontroles saskaņā ar attiecīgajiem Šengenas noteikumiem), savukārt **otrajam** prasību par vīzu nepiemēro (jo Horvātijas uzturēšanās apliecībām ir vīzas prasību atceļoša ietekme telpā bez iekšējās robežkontroles saskaņā ar Direktīvu 2004/38/EK).

z

t

Attiecībā uz uzturēšanās apliecību formātu ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/1157⁵² tika ieviesti saskaņoti formāti, un tā ir piemērojama ES no 2021. gada 2. augusta. Tas nozīmē, ka uzturēšanās apliecībām vai pastāvīgās uzturēšanās apliecībām, kas izsniegtas no 2021. gada 2. augusta, ir vienāds formāts. Šīm kartēm ir tāds pats formāts kā tas, kas noteikts ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1030/2002⁵³ un īstenots ar Īstenošanas lēmumu C(2018) 7767⁵⁴. Tām ir virsraksts “Uzturēšanās apliecība” vai “Pastāvīgās uzturēšanās apliecība” un standartizēts kods “Ģimenes loceklis ES DIR 2004/38/EK 10. pants” vai “Ģimenes loceklis ES DIR 2004/38/EK 20. pants”. Jāņem vērā, ka Regula (ES) 2019/1157 paredz esošo uzturēšanās apliecību vai pastāvīgās uzturēšanās apliecību pakāpenisku izņemšanu no aprites. Tas nozīmē, ka noteiktu gadu skaitu aprītē būs atšķirīgu formātu uzturēšanās apliecības vai pastāvīgās uzturēšanās apliecības (apliecības, kas izsniegtas atbilstoši Regulai (ES) 2019/1157, un apliecības, kas izsniegtas iepriekš bez īpaša formāta)⁵⁵.

Attiecībā uz personas apliecību formātu ES pilsoņiem ar Regulu (ES) 2019/1157⁵⁶, kas piemērojama no 2021. gada 2. augusta, tika ieviesti saskaņoti personas apliecību formāti. Regula (ES) 2019/1157 paredz esošo personas apliecību pakāpenisku izņemšanu no aprites⁵⁷.

---

⁵² [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(ES\) 2019/1157 \(2019. gada 20. jūnijs\) par Savienības pilsoņu personas apliecību un Savienības pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem, kuri izmanto tiesības brīvi pārvietoties, izsniegto uzturēšanās dokumentu drošības uzlabošanu \(OV L 188, 12.7.2019., 67. lpp.\)](#) ir attiecināma uz EEZ un ir jāintegrē EEZ līgumā; šis process patlaban notiek.

⁵³ [Padomes Regula \(EK\) Nr. 1030/2002 \(2002. gada 13. jūnijs\)](#), ar ko nosaka vienotu uzturēšanās atļauju formu trešo valstu pilsoņiem ([OV L 157, 15.6.2002., 1. lpp.](#)).

⁵⁴ Komisijas Īstenošanas lēmums C(2018) 7767 (2018. gada 30. novembris), ar ko nosaka tehniskās specifikācijas trešo valstu valstspiederīgo uzturēšanās atļauju vienotai formai un atceļ Lēmumu C(2002) 30691.

⁵⁵ Atbilstoši Regulas (ES) 2019/1157 8. panta 1. punktam uzturēšanās apliecības, kas izsniegtas Savienības pilsoņu ģimenes locekļiem, kuri nav nevienas dalībvalsts valstspiederīgie, un kas neatbilst 7. panta prasībām, kļūst nederīgas to derīguma termiņa beigās vai 2026. gada 3. augustā atkarībā no tā, kas ir agrāk. Regulas 8. panta 2. punktā ir paredzēta atkāpe no 8. panta 1. punkta attiecībā uz uzturēšanās apliecībām, kuras neatbilst ICAO dokumenta 9303 2. daļā noteiktajiem minimālajiem drošības standartiem vai kurās nav funkcionālas MRZ (mašīnlasāmas joslas), kas atbilst ICAO dokumenta 9303 3. daļai. Uzturēšanās apliecības, kurās nav funkcionālas MRZ, kļūst nederīgas to derīguma termiņa beigās vai 2023. gada 3. augustā atkarībā no tā, kas ir agrāk.

⁵⁶ Regula (ES) 2019/1157 ir piemērojama EEZ un ir jāintegrē EEZ līgumā; šis process pašlaik notiek.

⁵⁷ Atbilstoši Regulas (ES) 2019/1157 5. panta 1. punktam personas apliecības, kas neatbilst 3. pantā noteiktajām prasībām, kļūst nederīgas to derīguma termiņa beigās vai 2031. gada 3. augustā atkarībā no tā, kas ir agrāk. Tomēr 5. panta 2. punkts paredz divas atkāpes. Attiecīgi personas apliecības, kuras neatbilst ICAO dokumenta 9303 2. daļā noteiktajiem minimālajiem drošības standartiem vai kurās nav MRZ (mašīnlasāmas joslas), kļūst nederīgas to derīguma termiņa beigās vai 2026. gada 3. augustā atkarībā no tā, kas ir agrāk. Personas apliecības, kuras izsniegtas personām, kas 2021. gada 2. augustā ir sasniegušas 70 un vairāk gadu vecumu, un

Ģimenes loceklis, kuram nepieciešama vīza, var uzrādīt arī divas pasēs, t. i., derīgu pasi (bez vīzas) un nederīgu pasi, kurā ir derīga vīza (sk. Vīzu rokasgrāmatas II daļas 3.1.2. punktu).

Sīkāku informāciju par konkrētiem noteikumiem, kas attiecas uz ES, EEZ un CH pilsoņu ģimenes locekļiem, sk. [III daļā Rokasgrāmatā par vīzu pieteikumu apstrādi un grozījumiem izsniegtajās vīzās](#), turpmāk “Vīzu kodeksa rokasgrāmata”.

NB! Pamatojoties uz Nolīgumu starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un **Šveices Konfederāciju**, no otras puses, par personu brīvu pārvietošanos, iepriekš minētie noteikumi par tādu personu pārbaudēm, kuras izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām, attiecas arī uz tādiem pakalpojumu sniedzēju darbiniekiem neatkarīgi no to pilsonības, kuri ir iesaistīti Šveices vai kādas ES dalībvalsts darba tirgū un norīkoti sniegt pakalpojumu citas ES dalībvalsts teritorijā (sk. minētā nolīguma I pielikuma 17. pantu).

Pamatojoties uz Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas nolīgumu, tie paši noteikumi attiecas uz tādiem pakalpojumu sniedzēju darbiniekiem neatkarīgi no to pilsonības, kuri ir iesaistīti Šveices vai kādas EEZ valsts darba tirgū un norīkoti sniegt pakalpojumu citas EEZ valsts teritorijā.

- 2.9. Tomēr, ja personai, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām, nav vajadzīgo ceļošanas dokumentu vai attiecīgā gadījumā nav vajadzīgo vīzu, attiecīgā Šengenas valsts pirms šīs personas nosūtīšanas atpakaļ sniedz tai visas pienācīgās iespējas iegūt vajadzīgos dokumentus vai nogādāt tai šos dokumentus pienācīgā laikposmā, vai citādi apstiprināt vai pierādīt, ka tai ir tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām.

Gadījumā, ja ceļotājs uzrāda ceļošanas dokumentu, kurā nav mašīnlasāmās zonas, un pastāv šaubas par šīs personas identitāti, būtu jāveic pārbaude otrajā līnijā.

* Juridiskais pamats — Judikatūra

- [Direktīva 2004/38/EK \(4., 5. un 27. pants\)](#)

- [Šengenas Robežu kodekss \(8. pants\)](#)

---

kuras atbilst *ICAO* dokumenta 9303 2. daļā noteiktajiem minimālajiem drošības standartiem, un kurās ir iekļauta funkcionāla *MRZ*, kļūst nederīgas to derīguma termiņa beigās.

- [Nolīgums starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no otras puses, par personu brīvu pārvietošanos, 1999. gada 21. jūnijs](#)
- [Regula \(ES\) 2017/1954](#)
- [Eiropas Savienības Tiesas 2002. gada 25. jūlija spriedums, lieta C-459/99, *MRAX/Belģija*](#)
- [Eiropas Savienības Tiesas 2005. gada 17. februāra spriedums, lieta C-215/03, *Salah Oulane / Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie*](#)
- [Eiropas Savienības Tiesas 2006. gada 31. janvāra spriedums, lieta C-503/03, *Komisija/Spānija*](#)
- [Eiropas Savienības Tiesas 2020. gada 18. jūnija spriedums, lieta C-754/18, *Ryanair*](#)
- [Eiropas Savienības Tiesas spriedums lietā C-202/13, *Sean McCarthy*](#)

3. TREŠO VALSTU VALSTSPIEDERĪGO PĀRBAUDES IECEĻOJOT

3.1. Trešo valstu valstspiederīgajiem, ieceļojot Šengenas valsts teritorijā, ir jāizpilda šādi ieceļošanas nosacījumi:

- a) jābūt derīgam(-iem) ceļošanas dokumentam(-iem), kas dod tiesības šķērsot robežu, un tam (tiem) jābūt derīgam(-iem) vismaz vēl trīs mēnešus pēc datuma, kurā paredzēts izceļot no Šengenas valstīm (lai gan pamatotos ārkārtas gadījumos šo prasību var atcelt), un izdotam(-iem) pēdējo 10 gadu laikā; prasībai, ka ceļošanas dokumentam jābūt izsniegtam iepriekšējo 10 gadu laikā, jābūt izpildītai ieceļošanas dienā (bet ne obligāti uzturēšanās laikā)⁵⁸, ar nosacījumu, ka tas ir derīgs līdz uzturēšanās beigām un vēl trīs mēnešus;

⁵⁸

Šis jautājums ir būtisks tikai tajos izņēmuma gadījumos, kad trešās valsts pases derīguma termiņš ir ilgāks par 10 gadiem (piemēram, 10 gadi un daži mēneši, jo tāda bija prakse trešās valstīs, kas ļāva vecās pases atlikušo derīguma termiņu pārnest uz jauno pasi, kad to atjauno). N.B! Saskaņā ar starptautiskajiem standartiem ceļošanas dokumentu derīguma termiņš nekad nedrīkstētu pārsniegt 10 gadus, tāpēc praksē šim jautājumam vajadzētu būt aktuālam tikai uz laiku.

*Piemērs.

Trešās valsts ceļotājs 2022. gada 21. novembrī ierodas ES uz 20 dienām ar pasi, kas izsniegta 2012. gada 23. novembrī un ir derīga līdz 2023. gada 23. martam. Ieceļošanas nosacījums, kas noteikts Šengenas Robežu kodeksa 6. panta 1. punkta a) apakšpunktā, ir izpildīts, jo ierašanās dienā *izsniegšanas datums* bija pirms mazāk nekā 10 gadiem, un derīguma termiņš ir ilgāks nekā trīs mēneši pēc paredzētās izceļošanas dienas;

- b) attiecīgā gadījumā ir jābūt [derīgai vīzai](#), izņemot, ja trešās valsts valstspiederīgajam ir derīga [uzturēšanās atļauja](#), ko izsniegusi Šengenas valsts, kura pilnīgi piemēro Šengenas *acquis*, un ko var uzskatīt par līdzvērtīgu dokumentu vīzai vai derīgai ilgtermiņa vīzai. (Uzturēšanās atļaujās, ilgtermiņa vīzās un citos dokumentos, kas uzskaitīti turpmākajās iedaļās, ir iestrādāta mikrohēma ar biometriskajiem datiem, kas jāpārbauda, kā izklāstīts šīs iedaļas 3.3. punktā.) Par līdzvērtīgām neuzskata pagaidu atļaujas, kas izdotas uz laiku, kamēr tiek izskatīts pirmais uzturēšanās atļaujas pieteikums vai patvēruma pieteikums;
- c) jāsniedz Šengenas valsts(-u) apmeklējuma mērķa un uzturēšanās nosacījumu pamatojums, tostarp par to, vai personas rīcībā ir pietiekami iztikas līdzekļi, lai uzturētos paredzēto laiku un lai atgrieztos izcelsmes valstī (vai lai dotos uz trešo valsti, kurā persona noteikti tiks ielaista, piemēram, jo personai attiecīgā valsts ir izdevusi uzturēšanās atļauju), vai arī personai ir iespēja šos līdzekļus likumīgi iegūt;
- d) viņi nav personas, par kurām *SIS* izdots brīdinājums, lai atteiktu ieceļošanu;
- e) persona netiek uzskatīta par draudu nevienas Šengenas valsts sabiedriskajai kārtībai, iekšējai drošībai, sabiedrības veselības aizsardzībai vai starptautiskajām attiecībām. Tas jo īpaši var būt spēkā gadījumos, kad valsts datubāzē nav brīdinājumu, kas būtu pamats ieceļošanas atteikumam attiecīgajai personai. Eiropas Savienības Tiesa 2019. gada 12. decembra spriedumā lietā C-380/18 (*E.P.*) skaidri atzina, ka jēdziens “sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apdraudējums” Šengenas Robežu kodeksa nozīmē būtiski atšķiras no jēdziena “sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apdraudējums” brīvas pārvietošanās noteikumu (Direktīvas 2004/38/EK) nozīmē. Šengenas Robežu kodeksa nozīmē pārkāpumiem, par kuru izdarīšanu aizdomās var

tikt turēti trešo valstu valstspiederīgie, jābūt pietiekami smagiem attiecībā uz to veidu un paredzēto sodu, ņemot vērā to raksturu un sodu, kas var tikt piemērots, lai pamatotu, ka attiecīgā valstspiederīgā uzturēšanās dalībvalsts teritorijā būtu nekavējoties jāizbeidz. Otrkārt, pirms [persona] ir tikusi notiesāta, kompetentās iestādes var pamatoties uz sabiedriskās kārtības apdraudējumu tikai tad, ja pastāv saskanīgi, objektīvi un konkrēti pierādījumi, kas ļauj minēto valstspiederīgo turēt aizdomās par šāda pārkāpuma izdarīšanu.

* Juridiskais pamats

- [Šengenas Robežu kodekss \(6. pants\)](#)
- [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(ES\) Nr. 265/2010 \(2010. gada 25. marts\), ar kuru Šengenas nolīguma Īstenošanas konvenciju un Regulu \(EK\) Nr. 562/2006 groza attiecībā uz tādu personu pārvietošanos, kurām ir ilgtermiņa vīzas](#)
- [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(ES\) 2018/1806 \(2018. gada 14. novembris\), ar ko izveido to trešo valstu sarakstu, kuru valstspiederīgajiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzām, kā arī to trešo valstu sarakstu, uz kuru valstspiederīgajiem minētā prasība neattiecas](#)
- [Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 565/2014/ES \(2014. gada 15. maijs\), ar ko ievieš vienkāršotu režīmu personu kontrolei pie ārējām robežām, pamatojoties uz to, ka attiecībā uz tranzītu caur to teritorijām vai iecerēto uzturēšanos to teritorijās uz laiku, kas nepārsniedz 90 dienas jebkurā 180 dienu laikposmā, Bulgārija, Horvātija, Kipra un Rumānija dažus dokumentus vienpusēji atzīst par līdzvērtīgiem savām valsts vīzām, un ar ko atceļ Lēmumus Nr. 895/2006/EK un Nr. 582/2008/EK](#)

* Saites

- [To trešo valstu saraksts, kuru valstspiederīgajiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzām, kā arī to trešo valstu saraksts, uz kuru valstspiederīgajiem minētā prasība neattiecas](#)
- [Informācija par valstu noteiktām atkāpēm no vīzu prasībām](#)

[-To trešo valstu kopīgais saraksts, kuru valstspiederīgajiem, šķērsojot dalībvalstu teritorijā izvietoto lidostu starptautiskā tranzīta zonas, vajadzīga lidostas tranzītvīza](#)

[-To trešo valstu saraksts, kuru valstspiederīgajiem, šķērsojot vienas dalībvalsts teritorijā izvietoto lidostu starptautiskā tranzīta zonas, vajadzīga lidostas tranzītvīza](#)

[-To uzturēšanās atļauju saraksts, kas to turētājiem dod tiesības veikt tranzītu caur dalībvalstu lidostām bez lidostas tranzītvīzas](#)

3.2. Attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem ir jāpiemēro pilna pārbaude. Tomēr īpaši noteikumi ir piemērojami šādām personu kategorijām:

- a) valstu vadītājiem un viņu delegācijas locekļiem ([šīs iedaļas 5.1. punkts](#));
- b) gaisa kuģu pilotiem un citiem apkalpes locekļiem ([šīs iedaļas 5.2. punkts](#));
- c) jūrniekiem ([šīs iedaļas 5.3. punkts](#));
- d) diplomātisko, oficiālo un dienesta pasu turētājiem, kā arī starptautisku organizāciju pārstāvjiem ([šīs iedaļas 5.4. punkts](#));
- e) pierobežas iedzīvotājiem, kuriem piemērots izdevīgāks vietējās pierobežas satiksmes režīms ([šīs iedaļas 5.5. punkts](#));
- f) nepilngadīgajiem ([šīs iedaļas 5.6. punkts](#));
- g) trešo valstu skolēniem, kas dzīvo ES valstī vai trešā valstī, kurai nepiemēro vīzas prasību ([šīs iedaļas 5.7. punkts](#));
- h) pārrobežu darba ņēmējiem ([šīs iedaļas 5.8. punkts](#));
- i) AGS [apstiprinātā galamērķa statusa] tūristiem ([šīs iedaļas 5.9. punkts](#));
- j) glābšanas dienestiem, policijai, ugunsdzēsēju brigādēm un robežsargiem ([šīs iedaļas 5.10. punkts](#));
- k) darbiniekiem, kas strādā jūrā ([šīs iedaļas 5.11. punkts](#)).

Bezvalstnieku un bēgļu pārbaudes veic kopumā tāpat kā trešo valstu valstspiederīgo pārbaudes. To ceļošanas dokumentu derīgumu, kurus trešās valstis izsniegušas bēgļiem un bezvalstniekiem, var pārbaudīt "[trešo valstu un teritoriālo vienību izsniegto ceļošanas dokumentu sarakstā](#)". Jautājumu par to, vai šāda ceļošanas dokumenta turētājam ir vajadzīga vīza, lai ieceļotu ES, reglamentē Regulas (ES) 2018/1806 6. panta 2. punkta b) apakšpunkts, saskaņā ar kuru šis lēmums ir katras dalībvalsts ziņā. Attiecīgie paziņojumi ir apskatāmi tabulā "[izņēmuma pants \(6. panta 2. punkts\)](#)".

Īpaši noteikumi attiecas uz patvēruma meklētājiem un starptautiskās aizsardzības pieteikumu iesniedzējiem (sk. šīs iedaļas 12. punktu par patvēruma meklētājiem).

Robežsargam nekavējoties jāpaņem un jānosūta pirkstu nospiedumu dati par katru trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku, kurš aizturēts saistībā ar Šengenas valsts ārējās robežas neatbilstīgu šķērsošanu, ja šī persona ir vismaz 14 gadus veca un netiek nosūtīta atpakaļ.

NB! Attiecībā uz pārbaudēm, ko veic trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ir ES, EEZ vai CH pilsoņu (personas, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām) ģimenes locekļi, sk. [šīs iedaļas 2.8. punktu](#).

* Juridiskais pamats

- [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(ES\) Nr. 603/2013 par pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēmas Eurodac izveidi \(14. pants\)](#)

* Saites

- [Dokumenti, ko bezvalstniekiem un bēgļiem izsniedz Šengenas valstis](#)

- [Informācija par valstu noteiktām atkāpēm no vīzu prasībām](#)

3.3. Robežsargiem ir **sistemātiski jāpārbauda** trešo valstu valstspiederīgie šādās datubāzēs:

- *SIS*;
- *SLTD*;
- valstu datubāzes, kurās ir informācija par nozagtiem, nelikumīgi piesavinātiem, pazaudētiem un anulētiem ceļošanas dokumentiem.

Robežsargi var veikt pārbaudes arī citās valstu un Interpola datubāzēs.

3.4. Šīs pārbaudes attiecīgajās datubāzēs var veikt iepriekš, pamatojoties uz pasažieru datiem, kas saņemti saskaņā ar Direktīvu 2004/82/EK vai saskaņā ar citiem Savienības vai valsts tiesību aktiem. Ja minētās pārbaudes veic iepriekš, pamatojoties uz šādiem pasažieru informācijas datiem, iepriekš saņemtie dati jāpārbauda robežšķērsošanas vietā, salīdzinot tos ar datiem ceļošanas dokumentā. Jāpārbauda arī attiecīgās personas identitāte un valstspiederība, kā arī robežšķērsošanai paredzētā ceļošanas dokumenta autentiskums un derīgums.

3.5. Pasēm un ceļošanas dokumentiem, kuros ir informācijas nesējs⁵⁹, jāpārbauda mikroshēmas datu autentiskums, ja ir pieejami derīgi sertifikāti. Pārbaudot biometriskās pases, jāpārlicinās par mikroshēmā saglabāto datu autentiskumu un integritāti. Lai pārlicinātos, ka mikroshēmā datus ir ievadījusi pilnvarota iestāde un ka tie nav falsificēti, mikroshēmas saturs jāautenticē ar pasīvo autentifikāciju. Ir jāpārbauda dokumenta parakstītāja sertifikāts, salīdzinot to ar izdevējas valsts attiecīgo uzticamības CSCA (valsts paraksta sertificēšanas iestāde) sertifikātu. Turklāt jāveic mikroshēmas autentifikācija, lai pārlicinātos, vai mikroshēma ir autentiska un nav klonēta⁶⁰.

3.6. Attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem ir jāpiemēro pilna pārbaude.

Ieceļojot pilnīga pārbaude nozīmē, ka tiek pārbaudīts, vai ir izpildīti visi ieceļošanas nosacījumi, t. i.,

- pārbauda, vai trešās valsts valstspiederīgajam ir [dokuments\(-i\), kas dod tiesības šķērsot robežu](#) un kam nav beidzies termiņš, un attiecīgā gadījumā — vai dokumentā ir vajadzīgā [vīza](#), [uzturēšanās atļauja](#) vai ilgtermiņa vīza. Trešās valsts valstspiederīgais, kuram nepieciešama vīza, var ceļot ar divām pasēm, t. i., ar derīgu pasi (bez vīzas) un nederīgu pasi, kurā ir derīga vīza. No 2022. gada maija uz vīzas uzlīmes jābūt digitālam zīmogam⁶¹. Tajā iekļauj visu informāciju, kas uzrakstīta uz uzlīmes, izņemot fotoattēlu. Digitālais zīmogs būtu jāizmanto, lai pārbaudītu uz vīzas uzlīmes norādīto datu autentiskumu, kad to pārbauda DV teritorijā vai pie tās robežas, ja VIS nevar piekļūt;

Digitālais zīmogs — praktisks piemērs

Robežsargi var nolasīt un validēt redzamo digitālo zīmogu (divdimensiju svītrkodu), kas uzdrukāts uz Šengenas vīzām. Divdimensiju svītrkods (kvadrāts, kas izskatās kā *QR* kods,

⁵⁹ Visos dokumentos, ko reglamentē Savienības tiesības (pasēs, personas apliecībās, uzturēšanās apliecībās, ar migrāciju saistītās apliecībās un citos ceļošanas dokumentos, kas izsniegti pamatojoties uz Savienības tiesībām, ieskaitot vietējās pierobežas satiksmes atļauju), ir mikroshēma, izņemot vīzas (papīra formātā). Arī jūrnieka personu apliecinošā dokumentā ir mikroshēma, lai gan šīs apliecības pamatā nav Savienības tiesības.

⁶⁰ Mikroshēma ir klonēta, ja informācija ir pārkopēta no autentiskās mikroshēmas un pārlikta uz dublikātmikroshēmu bez drošības ierobežojumiem.

⁶¹ Komisijas Īstenošanas lēmums C(2020) 2672 *final* (2020. gada 30. aprīlis), ar ko ievieš digitālu zīmogu uz vienotās vīzu formas. Pārejas periodā līdz 2022. gada 1. novembrim dalībvalstis var izsniegt gan vīzas ar digitālo zīmogu, gan vīzas bez digitālā zīmoga.

- veic sistemātisku pārbaudi attiecīgajās datubāzēs ([sk. šīs iedaļas 1.5. punkta ceturto ievilkumu tabulā](#)), kā arī pārbauda to, vai personas transporta līdzeklis un pārvadātie priekšmeti nevarētu apdraudēt kādas Šengenas valsts sabiedrisko kārtību, iekšējo drošību, sabiedrības veselību vai starptautiskās attiecības. Šādā pārbaudē jāietver tieša datu salīdzināšana ar *SIS* attiecīgās valsts datubāzēs esošiem datiem un brīdinājumiem par personām un vajadzības gadījumā par priekšmetiem, kā arī darbības, kas attiecīgā gadījumā jāveic, ja tiek konstatēts brīdinājums;
- pārbauda ieceļošanas un izceļošanas spiedogus trešās valsts valstspiederīgā ceļošanas dokumentā, lai pārliecinātos, salīdzinot ieceļošanas un izceļošanas datumus, ka persona nav jau pārsniegusi pieļaujamo maksimālo atļautās uzturēšanās ilgumu telpā bez iekšējās robežkontroles vai atsevišķi⁶² Bulgārijas, Horvātijas, Kipras vai Rumānijas teritorijā, proti, 90 dienas jebkurā pēdējās uzturēšanās 180 dienu laikposmā;
- pārliecinās par attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā ceļojuma sākumpunktu un galapunktu, kā arī par iecerētās uzturēšanās mērķi un vajadzības gadījumā pārbauda attiecīgos apstiprinājuma dokumentus;
- pārbauda, vai attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam ir pietiekami iztikas līdzekļi, lai uzturētos paredzēto laiku atbilstoši paredzētajam mērķim un lai atgrieztos izcelsmes valstī vai dotos uz trešo valsti, vai arī šai personai ir iespēja šos līdzekļus likumīgi iegūt. Vērtējot iztikas līdzekļus, jāņem vērā katrā Šengenas valstī noteiktās atsauces summas;
- pietiekamu iztikas līdzekļu pierādījums var būt, piemēram, skaidra nauda, ceļojuma čeki un kredītkartes, kas ir trešo valstu valstspiederīgo īpašumā. Ja tas paredzēts attiecīgo dalībvalstu tiesību aktos, arī sponsoru deklarācijas un [trešās valsts valstspiederīgo uzņemošās personas garantijas vēstules/ielūgumi](#), var būt pietiekamu iztikas līdzekļu pierādījums, ja trešās valsts valstspiederīgais dzīvos pie uzņemošās personas;

---

⁶² Paredzams, ka 90/180 dienu laikposma atsevišķa aprēķināšana attiecībā uz Rumānijas un Bulgārijas teritoriju mainīsies, kad sāks darboties IIS.

- kredītkartes derīgumu var pārbaudīt, sazinoties ar izdevēju iestādi vai izmantojot citas robežšķērsošanas vietā pieejamās iespējas (piemēram, valūtas maiņas punktus);
- uzņemošās personas ielūgumu var pārbaudīt, sazinoties tieši ar šo uzņemošo personu vai pārbaudot uzņemošās personas godprātību, izmantojot kontaktpunktus Šengenas valstī, kas ir šīs personas dzīvesvietas valsts.

* Norādes par terminu “sabiedrības veselības apdraudējums” saistībā ar iecelšanas atteikumu

Šis termins tiek definēts šādi: “slimība, kas potenciāli var izvērsties epidēmijā, kā noteikts Pasaules Veselības organizācijas (PVO) Starptautiskajos veselības aizsardzības noteikumos, kā arī citas infekcijas slimības vai lipīgas parazītu slimības, ja uz tām attiecas aizsardzības noteikumi, kas attiecas uz Šengenas valstu valstspiederīgajiem”.

Šīs rokasgrāmatas mērķiem Eiropas pilsoņu veselības apdraudējumu novērtēs, kā arī lēmumus par veicamajiem pasākumiem pieņems, izmantojot Kopienas tīklu, kas izveidots saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 1082/2013/ES, un tajā noteikto Agrīnās brīdināšanas un reaģēšanas sistēmu (*EWRS*) un *ECDC*, kurš izveidots saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 851/2004. *EWRS* ietver ES dalībvalstu sabiedrības veselības aizsardzības iestādes, un tās valsts līmenī sadarbojas ar valstī atzītām uzraudzības iestādēm. *ECDC* veic apdraudējuma riska novērtējumu (ecdc.europa.eu).

Tāpēc katras ES dalībvalsts iestādes, kuru kompetencē ir veselības aizsardzības pasākumu īstenošana, būtu vienmēr jāpiesaista sabiedrības veselības risku novērtēšanā, lai pie robežas noteiktu, vai atļaut vai atteikt iecelšanu, saskaņā ar valsts un Savienības tiesību aktiem sabiedrības veselības jomā un saskaņā ar katras Šengenas valsts izstrādātajām procedūrām.

* Norādījumi par “sabiedrības veselības apdraudējuma” novērtējumu tādas slimības gadījumā, kas var izvērsties epidēmijā

Covid-19 pandēmija ir pastiprinājusi vajadzību Savienībai būt labāk sagatavotai, reaģējot uz krīzes situācijām pie ārējām robežām saistībā ar slimībām, kas potenciāli var izvērsties epidēmijā un apdraudēt sabiedrības veselību. Nekonsekventu un atšķirīgu pasākumu pieņemšana pie ārējām robežām šādu apdraudējumu novēršanai negatīvi ietekmē telpas bez iekšējās robežkontroles darbību, samazina paredzamību ceļotājiem, kā arī tiešus

personiskus kontaktus starp cilvēkiem. Komisija iesaka, piemērojot valsts pasākumus saistībā ar sabiedrības veselības apdraudējumu pie ārējām robežām, ņemt vērā turpmāk izklāstītos apsvērumus.

1. Savienības pilsoņiem LESD 20. panta 1. punkta nozīmē un trešo valstu valstspiederīgajiem, kuriem saskaņā ar nolīgumiem starp Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un attiecīgajām trešām valstīm, no otras puses, ir tiesības brīvi pārvietoties, kas ir līdzvērtīgas tām, kādas ir Savienības pilsoņiem, kā arī viņu ģimenes locekļiem, vienmēr būtu jāatļauj ceļot uz ES dalībvalstīm un trešām valstīm, uz kurām attiecas Šengenas *acquis*, jebkādā nolūkā, nevis tikai lai atgrieztos mājās.

Ja viņi ieceļo no trešām valstīm, attiecībā uz kurām piemēro pagaidu ierobežojumu nebūtiskiem ceļojumiem, var piemērot Šengenas galamērķa valsts ar veselību saistītas prasības, piemēram, pašizolāciju vai tamlīdzīgus pasākumus (ar nosacījumu, ka tās nosaka tādas pašas prasības saviem valstspiederīgajiem).

2. Trešo valstu valstspiederīgajiem, kas ir pastāvīgie iedzīvotāji saskaņā ar Direktīvu 2003/109/EK par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji, personām, kuru tiesības uzturēties izriet no citām ES direktīvām, izstāšanās līguma vai valsts tiesību aktiem, vai personām, kurām ir valsts izdotas ilgtermiņa vīzas, kā arī viņu attiecīgajiem ģimenes locekļiem arī būtu jāļauj ieceļošana, ievērojot attiecīgus veselības pasākumus.

Tas pats būtu jāattiecina arī uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuriem attiecīgā gadījumā ir pagaidu ieceļošanas atļauja [kas izsniegta nolūkā šķērsot robežu un īstenot tiesības likumīgi uzturēties dalībvalstī, saņemot uzturēšanās atļauju].

Robežsargiem būtu jāpārbauda attiecīgā dokumentācija (t. i., ceļošanas dokumenti, uzturēšanās atļaujas un jebkādi citi oficiāli dokumenti), lai pārliecinātos, vai uz trešo valstu valstspiederīgajiem attiecas iepriekšējo divu apakšpunktu definētā darbības joma.

3. Ieceļojošo ceļotāju pārbaude, ko veic, lai pārliecinātos, vai viņiem nav tādu slimību simptomu, kuras var izvērsties epidēmijās, var ietvert termisko skenēšanu un/vai simptomu skrīningu, vai jebkādu citu tādu ierīču izmantošanu, kuru mērķis ir atklāt attiecīgos simptomus.

Visi ierēdņi, kuri iesaistīti robežkontrolēs, muitas, sanitārajās vai jebkāda veida kontrolēs

pie ārējām robežām, būtu jānodrošina ar individuālajiem aizsardzības līdzekļiem, kas attiecīgā gadījumā ir maskas, cimdi, dezinfekcijas gēli u. tml.

4. Izlemjot, vai uz trešās valsts valstspiederīgo ir attiecināmi pagaidu ierobežojumi nebūtiskiem ceļojumiem uz Šengenas valstīm, izšķirošajam faktoram vajadzētu būt iepriekšējam uzturēšanās laikam noteiktā laikposmā trešā valstī, attiecībā uz kuru nebūtiski ierobežojumi ceļojumiem ir atcelti (nevis valstspiederībai).

5. Pie gaisa telpas robežām automatizētas robežkontroles (*ABC*) vārtiem ir svarīga loma raitu pasažieru plūsmu nodrošināšanā galvenajās gaisa telpas RŠV, tomēr e-vārtu sistēmas nevar pārbaudīt trešo valstu valstspiederīgo uzturēšanos. Šengenas valstīm, kas atļauj trešo valstu valstspiederīgajiem izmantot *ABC* vārtus, būtu jāapsver iespēja veikt pārbaudes uz vietas tiem ceļotājiem, kuri izmanto e-vārtus, vai arī uz laiku jāatspējo *ABC* vārti trešām valstīm.

6. Robežsargiem būs jāiepazīstas ar to, kā izskatās trešo valstu uzturēšanās un darba atļaujas, kā arī jābūt pamatizpratnei par šādu dokumentu drukāšanas metodēm un drošības elementiem. Papildus trešo valstu uzturēšanās vai darba atļaujām ceļotāji varētu arī uzrādīt trešo valstu personas apliecības un/vai vadītāja apliecības, kā arī citus oficiālus dokumentus, lai apliecinātu savu norādīto dzīvesvietas valsti.

Atkarībā no apstākļiem un uzrādīto dokumentu veida robežsargiem būs maksimāli jāizmanto visi viņiem pieejamie atsauces materiāli, piemēram, *FADO / iFADO / PRADO21*, *Frontex* Atsauces rokasgrāmata, un jāizmanto šie resursi apvienojumā ar valstu dokumentu datubāzēm un citām komerciālām iespējām.

7. Ceļotājiem pirms ceļojuma jābūt informētiem par vajadzību pierādīt savu dzīvesvietas valsti un tādējādi arī par vajadzību pēc papildu dokumentiem, piemēram, uzturēšanās atļaujām, darba atļaujām, personas apliecībām vai vadītāja apliecībām, ko izsniegusi trešā valsts, kura ir dzīvesvietas valsts, un jebkādiem citiem oficiāliem dokumentiem, kas apliecina valsti, kuru ceļotāji norāda ka savu dzīvesvietas valsti. Tas ir svarīgi, jo trešo valstu uzturēšanās vai darba atļauju dati ne vienmēr ir pievienoti ceļošanas dokumentiem vai tajos norādīti, jo īpaši pasēs. Ja pienākums pierādīt dzīvesvietas valsti netiek izpildīts, ieceļošana var tikt atteikta.

8. Ikvienam lēmumam par ieceļošanas atteikumu jābūt samērīgam un nediskriminējošam.

Pasākumu uzskata par samērīgu, ja tas veikts pēc apspriešanās ar veselības aizsardzības iestādēm un ja šīs iestādes to uzskata par piemērotu un tādu, kas veicams, lai sasniegtu sabiedrības veselības aizsardzības mērķi. Veidlapā par ieceļošanas atteikumu robežsargam jānorāda atteikuma iemesls veidlapas sadaļā “Piezīmes”.

9. Ceļotājam var izsniegt informatīvu bukletu par konkrētu slimību. Par veselīgiem ceļotājiem nav nepieciešams sniegt papildu veselības paziņojumu kaimiņos esošās trešās valsts iestādēm, uz kuru ceļotājs tiek nosūtīts atpakaļ no ES ārējās sauszemes robežšķērsošanas vietas (autoceļu vai dzelzceļa satiksmes) vai no ES ārējās jūras robežšķērsošanas vietas (piemēram, ostām, kas apstiprinātas regulārai prāmju satiksmei, vai citām ostām, kurās piestāj kruīza kuģi vai atsevišķi zvejnieku kuģi).

10. Lai mazinātu personu ierašanos no trešām valstīm, lidostas sadarbības koordinatori vai sadarbības koordinatori sarakstā iekļautajās trešās valstīs var veikt pārbaudes pirms iekāpšanas. Šengenas valstis var arī norīkot robežsargus konkrētos lidojumos ar trešām valstīm; viņu uzdevums būtu lidot izejošos lidojumos no Eiropas, lai veiktu pārbaudes pirms iekāpšanas lidmašīnā atgriešanās lidojumos. Var apsvērt arī iespēju norīkot veselības inspektoros un/vai medicīnas personālu tieši RŠV, kuri veic ceļotāju skrīningu, izskata veselības deklarācijas utt.

*** Norādījumi par uzturēšanās ilguma aprēķināšanu**

Saistībā ar 90 dienu periodu 180 dienu laikposmā ieceļošanas datums ir jāuzskata par pirmo uzturēšanās dienu telpā bez iekšējās robežkontroles, un izeļošanas datums ir jāuzskata par pēdējo uzturēšanās dienu šajā telpā. Attiecībā uz Bulgāriju, Horvātiju, Kipru un Rumāniju minēto periodu aprēķina no ieceļošanas datuma katrā šajā Šengenas valstī līdz izeļošanas datumam no tās. Apzīmējums “jebkurš” nozīmē, ka tiek piemērots “kustīgs” 180 dienu atsauces laikposms, skaitot atpakaļ katru uzturēšanās dienu pēdējo 180 dienu laikposmā, lai pārbaudītu, vai joprojām tiek izpildīta prasība par 90 dienām 180 dienu laikposmā. Tas nozīmē, ka pēc nepārtrauktas 90 dienu ilgas prombūtnes var atkal uzturēties uz laiku līdz 90 dienām. Sk.: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/border-crossing/docs/short_stay_schengen_calculator_user_manual_en.pdf

Lai aprēķinātu saskaņā ar jaunajiem noteikumiem pieļaujamo uzturēšanās periodu, var

izmantojot Eiropas Komisijas ĢD HOME tīmekļa vietnē (https://ec.europa.eu/home-affairs/content/visa-calculator_en) sniegto “īstermiņa uzturēšanās kalkulatoru” vai lejupielādēt to no *CIRCA*. Lietotāja rokasgrāmatā ir sniegta informācija par jaunajiem noteikumiem un kalkulatora lietošanu un sniegti praktiski piemēri. Sk.: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/border-crossing/index_en.htm.

Šis īstermiņa uzturēšanās aprēķins, kas piemērojams no 2013. gada 18. oktobra, neattiecas uz nolīgumiem par vīzu režīma atcelšanu starp ES un Bahamu Salām, Brazīliju, Sentkitsu un Nevisu, Maurīciju un Seišelām, attiecībā uz kuriem piemēro definīciju (“3 mēneši 6 mēnešu laikā pēc dienas, kad pirmo reizi ieceļots valsts teritorijā”). Trešo valstu pilsoņiem, kuri ceļo ar vīzu, kas izsniegta saskaņā ar tādiem nolīgumiem par vīzu atvieglotu izsniegšanu, kurus ES ir noslēgusi ar noteiktām trešām valstīm, uzturēšanās ilgumu aprēķina saskaņā ar jauno aprēķina metodi, jo šajos nolīgumos ir atsauce uz “90 dienām 180 dienu laikposmā”.

Uzturēšanās periods, kas atļauts saskaņā ar uzturēšanās atļauju vai ilgtermiņa vīzu, nebūtu jāņem vērā, aprēķinot īstermiņa uzturēšanās ilgumu (izvērtējot atbilstību noteikumam par 90 dienām jebkurā 180 dienu laikposmā). Tādējādi šis noteikums ļauj trešo valstu valstspiederīgajiem, kuriem nav nepieciešama vīza, likumīgi palikt to Šengenas valstu teritorijā, kuras pilnīgi piemēro *acquis*, uz sekojošu īstermiņa uzturēšanās laiku. Ceļotājs var pierādīt, ka viņš(-a) ir ievērojis(-usi) nosacījumus saistībā ar īstermiņa uzturēšanās ilgumu līdz iepriekšējās uzturēšanās atļaujas vai ilgtermiņa vīzas derīguma termiņa beigu datumam⁶³. Valstu noteikumi vai prakse, ka nosaka, ka trešās valsts valstspiederīgajam parasti ir jāatstāj valsts teritorija pēc ilgtermiņa uzturēšanās (ar uzturēšanās atļauju vai valsts vīzu) beigām, pirms viņam(-ai) tiek atļauta nākamā īstermiņa uzturēšanās šajā teritorijā, nav saderīgi ar Šengenas noteikumiem. Ceļotājs ir atbildīgs par to, vai tiek ievērots noteikums par 90 dienām jebkurā 180 dienu laikposmā⁶⁴. Ja trešās valsts valstspiederīgais neizmanto Šengenas Robežu kodeksa 12. pantā vai Eiropas Parlamenta

⁶³ To arī skaidri apliecina Šengenas Robežu kodeksa 12. panta 3. punkts (piemērojams no datuma, kad darbu sāk IIS).

⁶⁴ Regulas (ES) 2017/2226 14. panta 8. punktā ir skaidri noteikts, ka “(..) ja trešās valsts valstspiederīgā, kas atrodas dalībvalsts teritorijā, īstermiņa uzturēšanās sākas tieši pēc uzturēšanās, kuras pamatā ir uzturēšanās atļauja vai ilgtermiņa vīza, un ja iepriekš nav izveidota personas datne, minētais trešās valsts valstspiederīgais var prasīt kompetentajām iestādēm (..) izveidot personas datni un ieceļošanas/izceļošanas ierakstu, ievadot (..) datus”.

un Padomes Regulas (ES) 2017/2226⁶⁵ 14. panta 8. punktā piedāvāto iespēju lūgt īstermiņa uzturēšanās sākšanas reģistrāciju (vai to, lai tiktu uzskatīts, ka viņš(-a) ir ieceļojis(-usi) īstermiņa uzturēšanās nolūkā) iepriekšējās uzturēšanās atļaujas vai ilgtermiņa vīzas termiņa beigās, viņš(-a) riskē ar to, ka tiks uzskatīts, ka viņš(-a) uzturas nelikumīgi, ar izrietošajām negatīvajām sekām saskaņā ar pieņemumu, kas noteikts Šengenas Robežu kodeksa 12. pantā vai Regulas (ES) 2017/2226 20. pantā. Tomēr minēto pieņemumu vēlāk var atspēkot saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 12. pantu.

***Piemēri**

Kanādas students, kura “studenta” uzturēšanās atļaujas termiņš Austrijā beidzas 31. jūlijā, augustā plāno doties ceļojumā ar vilcieniem, šķērsojot vairākas Šengenas valstis. Kanādas studentam nav obligāti jāatstāj ES, bet viņš var sākt īstermiņa uzturēšanos tūlīt pēc tam, kad beidzas uzturēšanās atļaujas derīguma termiņš. Šajā nolūkā viņam līdz 31. jūlijam būtu jālūdz, lai kompetentās iestādes saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 12. pantu vai Regulas (ES) 2017/2226 20. pantu uzskatītu, ka viņš ieceļojis 1. augustā. (NB! Turklāt, tiklīdz kļūs piemērojama Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1240⁶⁶, viņam būs vajadzīga arī derīga ceļošanas atļauja.)

Indijas pētnieks, kura “pētnieka” uzturēšanās atļaujas derīguma termiņš Austrijā beidzas 31. jūlijā, augustā plāno doties pārgājienā uz Alpiem (Austrijā un Itālijā, bet lielāko daļu laika pavadot Austrijā). Indijas pētniekam nav obligāti jāatstāj ES, bet viņš var sākt īstermiņa uzturēšanos tūlīt pēc tam, kad beidzas uzturēšanās atļaujas derīguma termiņš. Šajā nolūkā ir nepieciešams, lai viņš būtu pieteicies īstermiņa uzturēšanās vīzai Austrijas konsulātā (piemēram Prāgā vai Bratislavā) un lai viņam būtu iesniegta šāda vīza pirms 1. augusta. Turklāt viņam līdz 31. jūlijam būtu jālūdz, lai kompetentās iestādes saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 12. pantu vai Regulas (ES) 2017/2226 20. pantu uzskatītu, ka viņš ieceļojis 1. augustā.

⁶⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/2226 (2017. gada 30. novembris), ar ko izveido ieceļošanas/izceļošanas sistēmu (IIS), lai reģistrētu to trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanas un izceļošanas datus un ieceļošanas atteikumu datus, kuri šķērso dalībvalstu ārējās robežas, un ar ko paredz nosacījumus piekļuvei IIS tiesībsardzības nolūkos, un ar ko groza Konvenciju, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu, un Regulas (EK) Nr. 767/2008 un (ES) Nr. 1077/2011 (OV L 327, 9.12.2017., 20. lpp.).

⁶⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1240 (2018. gada 12. septembris), ar ko izveido Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēmu (ETIAS) un groza Regulas (ES) Nr. 1077/2011, (ES) Nr. 515/2014, (ES) 2016/399, (ES) 2016/1624 un (ES) 2017/2226 (OV L 236, 19.9.2018., 1. lpp.).

Attiecībā uz īstermiņa uzturēšanās iespējamu pagarināšanu saskaņā ar divpusējiem nolīgumiem Šengenas Īstenošanas konvencijas⁶⁷ 20. panta 2. punktā ir ietverti sīki izstrādāti noteikumi par šādu īpašu gadījumu izskatīšanu.

3.6.1. Izceļošanas punktā veic šādas pilnās pārbaudes:

- pārbauda, vai trešās valsts valstspiederīgajam ir robežas šķērsošanai derīgs dokuments;
- rūpīgi pārbauda ceļošanas dokumentu, lai noteiktu, vai tam nav viltojuma pazīmju;
- veicot obligāto sistemātisko pārbaudi attiecīgajās datubāzēs, pārlicinās, vai netiek uzskatīts, ka trešās valsts valstspiederīgais rada draudus kādas Šengenas valsts sabiedriskajai kārtībai, iekšējai drošībai vai starptautiskajām attiecībām;
- pasēm un ceļošanas dokumentiem, kuros ir informācijas nesējs, jāpārbauda mikroshēmas datu autentiskums, ja ir pieejami derīgi sertifikāti. Pārbaudot biometriskās pasēs, pārlicinās par mikroshēmā saglabāto datu autentiskumu un integritāti. Lai pārlicinātos, ka mikroshēmā datus ir ievādījusi pilnvarota iestāde un ka tie nav falsificēti, mikroshēmas saturu autentificē ar pasīvo autentifikāciju. Ir jāpārbauda dokumenta parakstītāja sertifikāts, salīdzinot to ar izdevējas valsts attiecīgo uzticamības *CSCA* sertifikātu. Ja ir šāda funkcija ir atbalstīta, būtu jāizmanto mikroshēmas autentifikācija, lai pārlicinātos, ka mikroshēma ir īsta.

3.6.2. Izceļošanas punktā var veikt arī šādas papildu pārbaudes:

- pārbaudīt, vai personai ir derīga vīza, ja tā nepieciešama, izņemot, ja personai ir derīga uzturēšanās atļauja, ko izdevusi Šengenas valsts, vai derīga ilgtermiņa vīza vai cits dokuments, kas dod tiesības uzturēties vai atgriezties attiecīgās valsts teritorijā;
- pārbaudīt, vai persona nav pārsniegusi maksimālo atļautās uzturēšanās laiku.

---

⁶⁷ Konvencija, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu (1985. gada 14. jūnijs) starp Beniluksa Ekonomikas savienības valstu valdībām, Vācijas Federatīvās Republikas valdību un Francijas Republikas valdību par pakāpenisku kontroles atcelšanu pie kopīgām robežām (OV L 239, 22.9.2000., 19. lpp.).

- 3.7. Trešo valstu valstspiederīgajiem, kuriem ir derīga uzturēšanās atļauja, parasti neprasa pierādīt paredzētās uzturēšanās mērķi un iztikas līdzekļu esību. Tomēr pārējās pārbaudes, jo īpaši ceļošanas un uzturēšanās atļauju pārbaude, meklēšana *SIS* un valsts datubāzēs, jāveic, kā paskaidrots šīs iedaļas 1.2. un [3.6.2. punktā](#). Attiecībā uz personām, kuras izmanto Izstāšanās līguma nodrošinātās priekšrocības, sīki norādījumi par to, kā viņas var pierādīt savu statusu, ir sniegti šīs rokasgrāmatas 42. pielikumā.
- 3.8. Lai nepalēninātu pārbaudes procedūras ieceļošanas/izceļošanas kabīnēs pirmajā līnijā un gadījumos, kad ir jāveic papildu pārbaudes, tās var veikt atsevišķā vietā ārpus kabīnēm (“pārbaudes otrajā līnijā”).

Pēc trešās valsts valstspiederīgā pieprasījuma un tad, ja ir piemērotas iespējas, šādas pilnās pārbaudes veic īpaši šim nolūkam paredzētā telpā, kas nav publiska. Veicot pārbaudi otrajā līnijā, attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam sniedz rakstveida informāciju par šādu pārbaudi mērķi, kā arī par procedūru. Šo informāciju var sniegt plakāta veidā vai bukletā, ko iedod attiecīgajai personai. Plakātam vai bukletam ir jābūt pieejamam visās Eiropas Savienības oficiālajās valodās un to valstu valodā(-s), kas robežojas ar attiecīgo Šengenas valsti.

* Juridiskais pamats

- [Šengenas Robežu kodekss \(7. un 8. pants un I un IV pielikums\)](#)
- [Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 1082/2013/ES \(2013. gada 22. oktobris\) par nopietniem pārrobežu veselības apdraudējumiem un ar ko atceļ Lēmumu Nr. 2119/98/EK](#)
- [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(EK\) Nr. 851/2004 \(2004. gada 21. aprīlis\), ar ko izveido Eiropas Slimību profilakses un kontroles centru](#)
- [Padomes Regula Nr. 2252/2004 \(2004. gada 13. decembris\) par drošības elementu un biometrijas standartiem dalībvalstu izdotās pasēs un ceļošanas dokumentos](#)
- Starptautiskie veselības aizsardzības noteikumi (PVO)

4. **MEKLĒŠANA ŠENGENAS INFORMĀCIJAS SISTĒMĀ (*SIS*) UN ZAGTO UN PAZAUDĒTO CEĻOŠANAS DOKUMENTU (*SLTD*) DATUBĀZĒ**

4.1. Robežpārbaudes laikā veic visu personu un viņu ceļošanas dokumentu vispārējo pārbaudi *SIS*. Valsts robežkontroles lietojumprogrammas parasti nodrošina iespēju veikt personu un to ceļošanas dokumentu integrētu pārbaudi attiecīgajās datubāzēs. *SIS* ir ietverti brīdinājumi par personām un priekšmetiem, kas ietilpst kādā no šādām brīdinājuma kategorijām:

- brīdinājumi par atgriešanu (Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1860⁶⁸ 3. pants); šī brīdinājumu kategorija attiecas uz trešo valstu valstspiederīgajiem, uz kuriem attiecas atgriešanas lēmums, lai pārliecinātos, ka atgriešanās pienākums ir izpildīts, un lai atbalstītu atgriešanas lēmumu izpildi;
- ieceļošanas vai uzturēšanās atteikums (Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1861⁶⁹ 24. pants); šī kategorijas attiecas uz trešo valstu valstspiederīgajiem⁷⁰, kuriem nav tiesību ieceļot vai uzturēties Šengenas valstu teritorijā⁷¹;
- personas, kuras meklē, lai tās apcietinātu (Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1862⁷² 26. pants); šī brīdinājumu kategorija attiecas uz personām, par kurām izdots Eiropas apcietināšanas orderis, Islandes/Norvēģijas apcietināšanas orderis⁷³ vai pieprasījums par izdošanu (Šveice un Lihtenšteina);

---

⁶⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1860 (2018. gada 28. novembris) par Šengenas informācijas sistēmas izmantošanu to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuri dalībvalstīs uzturas nelikumīgi (OV L 312, 7.12.2018., 1. lpp.).

⁶⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1861 (2018. gada 28. novembris) par Šengenas Informācijas sistēmas (*SIS*) izveidi, darbību un izmantošanu robežpārbaudu jomā un ar kuru groza Konvenciju, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu, un groza un atceļ Regulu (EK) Nr. 1987/2006 (OV L 312, 7.12.2018., 14. lpp.).

⁷⁰ Brīdinājums par trešās valsts valstspiederīgo, kurš ir ES pilsoņa ģimenes loceklis, būtu jāapstrādā saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1861 26. pantu (sk. I iedaļas 8.3 punktu).

⁷¹ Kiprai vēl nav piekļuves *SIS*, tāpēc šīs nodaļas nolūkos "Šengenas valstis" nozīmē visas valstis, izņemot Kipru. Horvātija var piekļūt brīdinājumiem par ieceļošanas atteikumu, un tai nav pienākuma atteikt ieceļošanu vai uzturēšanos tās teritorijā trešo valstu valstspiederīgajiem, par kuriem brīdinājumu izdevusi cita Šengenas valsts saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1987/2006, bet tā var izlemt rīkoties attiecībā uz šādu brīdinājumu. Horvātija pagaidām nevar ievadīt *SIS* brīdinājumus par ieceļošanas atteikumu.

⁷² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1862 (2018. gada 28. novembris) par Šengenas Informācijas sistēmas (*SIS*) izveidi, darbību un izmantošanu policijas sadarbībā un tiesu iestāžu sadarbībā krimināllietās un ar ko groza un atceļ Padomes Lēmumu 2007/533/TI un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1986/2006 un Komisijas Lēmumu 2010/261/ES (OV L 312, 7.12.2018., 56. lpp.).

⁷³ Pamatojoties uz nodošanas nolīgumu starp ES dalībvalstīm un Islandi un Norvēģiju, kas kļuva piemērojams 2019. gadā: 2006. gada 28. jūnija Nolīgums starp Eiropas Savienību un Islandes Republiku un Norvēģijas Karalisti par nodošanas procedūru starp Eiropas Savienības dalībvalstīm un Islandi un Norvēģiju stājās spēkā 2019. gada 1. novembrī (OV L 292, 21.10.2006., 2. lpp.).

- pazudušas personas (Regulas (ES) 2018/1862 32. panta 1. punkta a) un b) punkts); šīs brīdinājumu kategorijas mērķis ir atrast pazudušās personas, tostarp bērnus un nepavadītas nepilngadīgas personas, un nodrošināt tām aizsardzību, ja tas ir likumīgi un ir nepieciešams;
- riskam pakļautas neaizsargātas personas. t. i., nolaupīšanas riskam pakļauti bērni / bērni, kuriem jāliedz ceļot, / pilngadīgas neaizsargātas personas, kurām jāliedz ceļot (Regulas (ES) 2018/1862 32. panta 1. punkta c), d) un e) apakšpunkts); šā brīdinājuma mērķis ir novērst bērnu nolaupīšanu un neaizsargātu personu ceļošanu bez atļaujas vai nelikumīgas aizvešanas uz ārvalstīm. Galvenā atšķirība starp brīdinājuma izdošanu par pazudušu personu un brīdinājuma izdošanu par neaizsargātām personām, kurām jāliedz ceļot, ir tāda, ka pēdējā minētajā gadījumā persona vēl nav pazudusi, bet ir pakļauta pazušanas riskam (“preventīvie brīdinājumi”);
- personas, ko cenšas atrast, lai tās varētu palīdzēt tiesas procesā (Regulas (ES) 2018/1862 34. pants); šīs brīdinājuma kategorijas mērķis ir atrast to personu uzturēšanās vietu vai pastāvīgo dzīvesvietu, kuras lūgtas ierasties tiesu iestādēs kriminālprocesa ietvaros (piemēram, liecinieki);
- personas un priekšmeti saistībā ar diskrētām pārbaudēm, izmeklēšanas pārbaudēm vai īpašām pārbaudēm (Regulas (ES) 2018/1862 36. pants); šā brīdinājuma mērķis ir iegūt informāciju par personām vai saistītiem priekšmetiem saistībā ar kriminālvajāšanu par noziedzīgiem nodarījumiem un nolūkā novērst draudus sabiedriskai drošībai vai valsts drošībai;

- priekšmeti, ko meklē, lai tos izņemtu vai izmantotu par pierādījumu kriminālprocesā (Regulas (ES) 2018/1862 38. pants); šis brīdinājums attiecas uz priekšmetiem (transportlīdzekļiem, piekabēm, dzīvojamiem furgoniem, rūpniecības iekārtām un rūpniecības iekārtu sastāvdaļām, laivām, laivu dzinējiem, šaujamočiem, transportlīdzekļu reģistrācijas apliecībām un transportlīdzekļa numura zīmēm, banknotēm un viltotām banknotēm, informācijas tehnoloģiju vienībām) un dokumentiem (oficiālu dokumentu veidlapām, izsniegtiem personu apliecinošiem dokumentiem, piemēram, pasēm, personas apliecībām, uzturēšanās atļaujām, ceļošanas dokumentiem un vadītāja apliecībām, kas nozagtas, nelikumīgi piesavinātas, nozaudētas vai atzītas par nederīgām vai neīstām), kas tiek meklēti, lai tos izņemtu vai izmantotu par pierādījumu kriminālprocesā;
- brīdinājumi par nezināmām meklētām personām, kuri satur tikai pirkstu nospiedumu datus (Regulas (ES) 2018/1862 40. pants). Šī brīdinājumu kategorija satur latentus pirkstu nospiedumus, kas atklāti noziegumu vietās vai teroristisku nodarījumu vietās. Šīs brīdinājumu kategorijas mērķis ir atrast aizdomās turēto nezināmo nozieguma izdarītāju.

Veicot pārbaudi *SIS*, dažkārt par vienu personu var atrast vairākus brīdinājumus. Tas ir tāpēc, ka par vienu personu brīdinājumus var izdot vairākas Šengenas valstis⁷⁴. Šādas informācijas atbilstes gadījumā uz ekrāna parādīsies visi pieprasījumi rīkoties. Kamēr vien pieprasījumi rīkoties ir saderīgi, tie visi ir jāveic attiecībā uz šo personu.

Atsevišķas brīdinājumu kategorijas par personām ir “nav saderīgas”⁷⁵. Tas nozīmē, ka jaunu brīdinājumu par to pašu personu var ievadīt tikai tad, ja tas ir “saderīgs” ar jau esošo brīdinājumu. Ja brīdinājums nav saderīgs, tas nozīmē, ka ir ticis uzskatīts, ka darbība, ko ar brīdinājumu pieprasījusi viena Šengenas valsts, konkurē ar darbību, ko brīdinājumā pieprasījusi cita Šengenas valsts. Šādas brīdinājumu kategorijas nav saderīgas:

⁷⁴ Attiecībā uz brīdinājumu izdošanu *SIS* šeit “Šengenas valstis” nozīmē visas valstis, izņemot Kipru (kam nav piekļuves *SIS*) un Horvātiju (brīdinājumu par ieceļošanas atteikumiem izdošanai, jo tā nevar izdot šos brīdinājumus), bet attiecībā uz dažām brīdinājumu kategorijām iekļaujot Īriju. Īrijai nav piekļuves *SIS*, un tā nevar izdot *SIS* brīdinājumus par ieceļošanas atteikumiem un atgriešanu.

⁷⁵ Sk. tabulu 4. pielikumā *SIRENE* rokasgrāmatai (Komisijas īstenošanas lēmums (2021. gada 18. novembris), ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus par *SIRENE* biroju uzdevumiem un papildinformācijas apmaiņu attiecībā uz Šengenas Informācijas sistēmā ievadītiem brīdinājumiem policijas sadarbībā un tiesu iestāžu sadarbībā krimināllietā (“*SIRENE* rokasgrāmata — Policija”), C(2021) 7901 *final*), un Komisijas Īstenošanas lēmumu (2021. gada 18. novembris), ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus par *SIRENE* biroju uzdevumiem un

- brīdinājumi par ieceļošanas un uzturēšanās atteikumu un brīdinājumi par pazudušām personām, kuras ir jāaizsargā;
- brīdinājumi par ieceļošanas un uzturēšanās atteikumu un brīdinājumi par riskam pakļautām neaizsargātām personām;
- brīdinājumi par atgriešanu un brīdinājumi par pazudušām personām, kuras ir jāaizsargā;
- brīdinājumi par atgriešanu un brīdinājumi par riskam pakļautām neaizsargātām personām;
- brīdinājumi par pazudušām personām un brīdinājumi par riskam pakļautām neaizsargātām personām.

Ja tiek konstatēts konkurējošs vai potenciāli nesaderīgs brīdinājums, būtu nekavējoties jāsazinās ar *SIRENE* biroju, lai tas palīdzētu.

Pastāv saskaņota brīdinājumu prioritārā secība, bet ir pieļaujams atkāpties no tās, ja par to vienojas abas Šengenas valstis. To brīdinājumu prioritārā secība, kuri var būt nesaderīgi, ir šāda:

- 1) brīdinājumi par ieceļošanas un uzturēšanās atteikumu;
- 2) brīdinājumi par atgriešanu, ko papildina ieceļošanas aizliegums;
- 3) brīdinājumi par pazudušām personām, kuras ir jāaizsargā;
- 4) brīdinājumi par riskam pakļautām neaizsargātām personām;
- 5) brīdinājumi par pazudušām personām, kuras ir jāatrod;
- 6) brīdinājumi par atgriešanu, ko nepapildina ieceļošanas aizliegums.

Ja vienlaikus ir informācijas atbilde par *SIS* brīdinājumu un Interpola “brīdinājumu”, ir jāievēro *SIS* procedūra, jo *SIS* brīdinājumiem ir lielāka prioritāte. Informācijas atbildes ziņojumi ir jānosūta *SIRENE* birojam, nevis Interpola Nacionālajam centrālajam birojam.

4.2. Biometriskā meklēšana

---

papildinformācijas apmaiņu attiecībā uz Šengenas Informācijas sistēmā ievadītiem brīdinājumiem robežpārbaužu un atgriešanas jomā (“*SIRENE* rokasgrāmata — Robežas un atgriešana”, C(2021) 7900 *final*)).

Biometriskā meklēšana tika ieviesta līdz ar *SIS* automatizētās pirkstu nospiedumu identifikācijas sistēmas (*SIS AFIS*) funkcijas īstenošanu. Tas nozīmē, ka meklēšanu *SIS* var veikt arī, pamatojoties uz pirkstu nospiedumiem, nevis tikai burtciparu datiem.

Saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1861 33. pantu un Regulas (ES) 2018/1862 43. panta 2. punktu daktiloskopiskos datus *SIS* var meklēt visos gadījumos, kad to uzskata par nepieciešamu, lai identificētu personu (t. i., noteiktu, vai uz pārbaudāmo personu attiecas *SIS* brīdinājums). Par nepieciešamību veikt pārbaudi *SIS* ar daktiloskopiskajiem datiem **katrā konkrētajā gadījumā** jāizlemj saskaņā ar ES un valstu noteikumiem. Daktiloskopisko datu meklēšana jāveic visos gadījumos, kad personas identitāti nevar noskaidrot ar citiem līdzekļiem (t. i., pamatojoties uz burtciparu datiem, dokumentu aprakstu, fotoattēliem vai sejas attēliem).

4.3. Priekšmetu paplašinājumi

Atsevišķas brīdinājumu par personām kategorijas (personas, kuras meklē, lai tās apcietinātu, pazudušas un neaizsargātas personas un personas, kuras meklē, lai tās palīdzētu kriminālprocesā) var saturēt "priekšmetu paplašinājumus", kuros ir informācija, kas attiecas priekšmetu, kurš saistīts ar meklēto personu, un kas pievienota, lai noskaidrotu personas atrašanās vietu.

Priekšmetu paplašinājumi var būt pievienoti par šādu veidu priekšmetiem: transportlīdzekļi, piekabes un dzīvojamie furgoni; laivas; konteineri; gaisa kuģi; šaujamočļi (tikai attiecībā uz brīdinājumiem par apcietināšanu); dokumentu veidlapas.

Visi brīdinājumi par personām var saturēt "identifikācijas dokumentu aprakstus", proti, ar kuriem raksturo (derīgo) identifikācijas dokumentu (piemēram, ceļošanas dokumentu vai uzturēšanās atļauju), ko izmanto brīdinājuma subjekts. Ir arī iespējams brīdinājumam pievienot dokumenta kopiju.

Priekšmetu un identifikācijas dokumentu kā brīdinājumu paplašinājumu pievienošana brīdinājumam par personu tiek veikta ar mērķi atvieglot tādas personas meklēšanu, uz kuru attiecas brīdinājums, — šādā gadījumā pats priekšmets vai identifikācijas dokuments nav brīdinājuma subjekts.

Brīdinājumiem par priekšmetiem atbilstoši Regulas (ES) 2018/1862 36. un 38. pantam ir savs mērķis, kas definēts attiecīgajās *SIS* regulās, proti, veikt diskretu, izmeklēšanas vai īpašu pārbaudi 36. panta gadījumā vai konfiscēt vai aizsargāt priekšmetu 38. panta gadījumā.

4.4. **Kā jārikojas, ja *SIS* uzrāda informācijas atbilsmi**

Gadījumā, ja *SIS* uzrāda informācijas atbilsmi par personu vai priekšmetu, robežsarga ekrānā parādās norāde par veicamajām darbībām.

- 4.4.1. Personas, kuras tiek meklētas, lai apcietinātu, ir jāaiztur un jānodod iestādēm, kas ir kompetentas pieņemt lēmumu par pagaidu apcietinājumu ar mērķi izdot vai nodot personu ES vai Šengenas valstij, kura izdevusi pieprasījumu.

Ja brīdinājumu par apcietināšanu ir atzīmējusi jūsu valsts, kā brīdinājuma iemesls joprojām parādīsies “Persona apcietināšanai un nodošanai vai izdošanai”, bet veicamā darbība prasīs nevis apcietināt personu, bet “noteikt personas dzīvesvietu vai domicilu”.

- 4.4.2. Veicamā darbība attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, par kuriem izdots atgriešanas brīdinājums, būs atkarīga no tā, kur ir radusies informācijas atbilsme.

a) Ja persona ir pie ārējās robežas un atstāj Šengenas valstu teritoriju, ir jāsavāc un valsts *SIRENE* birojam jānodod informācija par faktu, ka persona atrasta pie ārējām robežām izceļojot un ir atstājusi Šengenas valstu teritoriju, kā arī pārbaudes vieta un laiks un tas vai personai ir piemērota izraidīšana (piespiedu atgriešana).

Saņemot informāciju par informācijas atbilsmi, t. i. apstiprinājumu, ka persona ir atstājusi Šengenas valstu teritoriju, izdevējai Šengenas valstij ir nekavējoties jādzēš brīdinājums par atgriešanu. Turklāt, ja atgriešanas lēmums ir papildināts ar ieceļošanas aizliegumu, izdevējai Šengenas valstij attiecīgā gadījumā ir nekavējoties jāievada brīdinājums par ieceļošanas un uzturēšanās aizliegumu (vai atgriešanas brīdinājums, kas pārveidots par brīdinājumu par ieceļošanas atteikumu).

Ja persona atstāj tās Šengenas valsts teritoriju, kura izdevusi atgriešanas lēmumu, izdevējai Šengenas valstij informācijas atbilsmes gadījumā ir arī jāinformē savas iestādes, lai šīs iestādes attiecīgā gadījumā apstiprinātu atgriešanu un izdotu brīdinājumu par ieceļošanas atteikumu.

Personas atkārtota ieceļošana būtu jāatsaka, pamatojoties uz *SIS* brīdinājumu par ieceļošanas atteikumu, kad šāds brīdinājums ir ievadīts. Personai var atteikt ieceļošanu, pamatojoties uz citiem nosacījumiem, kas paredzēti Šengenas Robežu kodeksā.

b) Ja personu konstatē pie ārējās robežas un tā ieceļo Šengenas valstu teritorijā, ir jāapkopo un valsts *SIRENE* birojam jānodod informācija par faktu, ka persona atrasta pie ārējām robežām ieceļojot, un pārbaudes vietu un datumu.

Pēc informācijas saņemšanas par informācijas atbildmi izdevējai Šengenas valstij ir nekavējoties jādzēš brīdinājums par atgriešanu. Turklāt, ja atgriešanas lēmums ir papildināts ar ieceļošanas aizliegumu, izdevējai Šengenas valstij attiecīgā gadījumā ir nekavējoties jāievada brīdinājums par ieceļošanas un uzturēšanās aizliegumu (atgriešanas brīdinājums, kas pārveidots par brīdinājumu par ieceļošanas atteikumu).

Ja persona ieceļo tās Šengenas valsts teritorijā, kura izdevusi atgriešanas lēmumu, izdevējai Šengenas valstij informācijas atbildmes gadījumā ir arī jāinformē savas iestādes, lai šīs iestādes attiecīgā gadījumā apstiprinātu atgriešanu un izdotu brīdinājumu par ieceļošanas atteikumu.

Personas ieceļošana Šengenas valstīs būtu jāatsaka, pamatojoties uz *SIS* brīdinājumu par ieceļošanas atteikumu, kad šāds brīdinājums ir ievadīts. Personai var atteikt ieceļošanu, pamatojoties uz citiem nosacījumiem, kas paredzēti Šengenas Robežu kodeksā.

c) Ja persona ir atrasta valstī, gadījumā ja to atļauj valsts tiesību akti, persona ir jāaptur un jāizvaicā, un jāsaazinās ar valsts kompetento iestādi, kas ir atbildīga par atgriešanu, lai personu atgrieztu, kā arī ar valsts *SIRENE* biroju.

Nav atļauts izdot brīdinājumus par to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kuriem ir tiesības brīvi pārvietoties. Ja par trešās valsts valstspiederīgo, kuram ir tiesības brīvi pārvietoties Savienībā, ir informācijas atbilde par brīdinājumu, kas ievadīts saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1861 24. pantu, tad izpildītājam Šengenas valstij ir nekavējoties jāapspriežas ar izdevēju Šengenas valsti papildinformācijas apmaiņas ceļā, lai bez kavēšanās lemtu par veicamo darbību. Plašāku informāciju sk. šīs iedaļas 8.3. punktā.

4.4.3. Trešo valstu valstspiederīgajiem, kuriem atteikta ieceļošana, ir jāatsaka ieceļošana, un viņi ir iespējami ātri, ja vien apstākļi to ļauj, jānosūta uz vietu, no kuras ieceļojuši, vai uz viņu izcelsmes valsti. Šīm personām ir jāpaliek robežsargu uzraudzībā līdz pat brīdim, kad tās

atstāj Šengenas valsts teritoriju. Gadījumā, ja konstatēta informācijas atbilde attiecībā uz brīdinājumu par ieceļošanas vai uzturēšanās atteikumu saistībā ar trešās valsts valstspiederīgo, kuram ir izsniegta uzturēšanās atļauja, ir jāpievērš īpaša uzmanība tam, ka tiek pārbaudīts uzturēšanās atļaujas autentiskums un derīgums. Turklāt būtu nekavējoties jāsaazinās ar valsts *SIRENE* biroju, lai sāktu Regulas (ES) 2018/1861 30. pantā un *SIRENE* rokasgrāmatas 36. pantā noteikto apspriešanās procedūru⁷⁶.

Attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ir ES pilsoņu ģimenes locekļi, sk. tiem piemērojamos īpašos noteikumus ([sk. šīs iedaļas 8.3. punktu](#)).

Ja ir informācijas atbilde par brīdinājumu par ieceļošanas atteikumu attiecībā uz personu, kura izmanto Izstāšanās līguma nodrošinātās priekšrocības, sk. īpašos norādījumus, kas izklāstīti šīs rokasgrāmatas 42. pielikumā.

- 4.4.4. Ja pazudusī persona ir pilngadīga, vajadzīga tās piekrišana, pirms tiek informēta puse, kas ziņojusi par šīs personas pazušānu.
- 4.4.5. Īpaša uzmanība jāpievērš nepilngadīgajiem (pavadītiem vai nepavadītiem) un pazudušiem pieaugušajiem, kas ir neaizsargāti un kam jāpiemēro aizsardzība. Ja ir informācijas atbilde par neaizsargātu nepilngadīgo, nolaupīšanas riskam pakļautu bērnu, bērnu, kuram jāliedz ceļot vai pilngadīgu neaizsargātu personu, kurai jāliedz ceļot, persona ir jāaptur un jānogādā kompetentajā iestādē, kura var atļaut personu nogādāt uz drošu vietu, lai nepieļautu, ka persona turpina ceļojumu. Nekavējoties jāsaazinās ar kompetento valsts iestādi, lai izlemtu, vai personai būtu piemērojama aizsardzība. Būtu jāsaazinās arī ar valsts *SIRENE* biroju, lai iegūtu plašāku informāciju par lietu.
- 4.4.6. Datim, kas iekļauti diskretu, izmeklēšanas vai īpašu pārbaūžu vajadzībām, būtu jānodrošina šādas informācijas iegūšana:
- tas, ka ir atrasta persona, uz kuru attiecas brīdinājums;
  - pārbaudes vieta, laiks vai iemesls;
  - ceļojuma maršruts un galamērķis;
  - personas, kuras pavada brīdinājuma subjektu un par kurām ir pietiekams pamats uzskatīt, ka tās ir saistītas ar brīdinājuma subjektu;

---

⁷⁶ Turpat.

- izmantotie vai transportētie priekšmeti, tostarp ceļošanas dokumenti;
- apstākļus, kādos persona vai transportlīdzeklis, laiva, gaisa kuģis vai kontainers ir atrasts;
- jebkāda cita informācija, ko prasa izdevēja Šengenas valsts.

Ievācot šo informāciju, pamatojoties uz brīdinājumu par diskretuma pārbaudi, būtu jā saglabā šis pārbaudes diskretums.

Izmeklēšanas pārbaudes laikā būtu jāsavāc tā pati informācija bez vajadzības ievērot pārbaudes diskretumu.

Veicot īpašas pārbaudes, var pārmeklēt personas, transportlīdzekļus, laivas, gaisa kuģus, konteinerus un transportētos priekšmetus, lai iegūtu šajā punktā uzskaitīto informāciju.

Attiecībā uz diskretām, izmeklēšanas vai īpašām pārbaudēm var tikt parādīti papildu jautājumi, kas jāuzdod.

Ja brīdinājumā ir norādīts, ka nepieciešama "tūlītēja rīcība", šajā punktā uzskaitītā informācija būtu nekavējoties jāpaziņo valsts *SIRENE* birojam.

*** Informācijas pieprasījums par *SIS* brīdinājumu**

Ja persona lūdz informāciju par savu persondatu apstrādi *SIS* un par savām piekļuves tiesībām, robežsargam būtu jāsniedz attiecīgajai personai tās [kompetentās valsts iestādes](#) kontaktinformācija, kura ir *SIS* datu pārzinis un kurā persona var vērsties, lai īstenotu savas tiesības, un [datu aizsardzības iestāžu](#) kontaktinformācija, kā arī jāinformē par iespēju iesniegt sūdzību datu aizsardzības iestādēs.

4.4.7. Priekšmeti, ko meklē, lai konfiscētu vai izmantotu par pierādījumu kriminālprocesā, var būt šādi:

- mehāniskie transportlīdzekļi neatkarīgi no piedziņas sistēmas;
- identificējamās mehānisko transportlīdzekļu detaļas;
- piekabes, kuru pašmasa pārsniedz 750 kg;
- dzīvojamie furgoni;
- rūpniecības iekārtas;

- identificējamās rūpniecības iekārtu detaļas;
- laivas un laivu dzinēji;
- konteineri;
- gaisa kuģi un gaisa kuģu dzinēji;
- šaujamočļi;
- nozagtas, nelikumīgi piesavinātas, pazudušas oficiālu dokumentu veidlapas vai tādas oficiālu dokumentu veidlapas, kas, būdamas neīstas, tiek uzdotas par īstām;
- izsniegti personu apliecinoši dokumenti, kas nozagti, nelikumīgi piesavināti, pazuduši, atzīti par nederīgiem vai, būdami neīsti, tiek uzdoti par īstiem, piemēram, pases, personas apliecības, uzturēšanās atļaujas, ceļošanas dokumenti, kā arī transportlīdzekļa vadītāja apliecības;
- transportlīdzekļu reģistrācijas apliecības un transportlīdzekļa numura zīmes, kas nozagtas, nelikumīgi piesavinātas, pazudušas vai atzītas par nederīgām vai, būdamas neīstas, tiek uzdotas par īstām;
- banknotes (reģistrētas naudaszīmes) un viltotas banknotes;
- informācijas tehnoloģiju vienības.

* Paraugprakse — ceļošanas dokumentu izņemšana

Robežsargiem būtu jāizņem visi ceļošanas dokumenti, kas *SIS* reģistrēti kā zagti, nelikumīgi piesavināti, pazuduši, atzīti par nederīgiem vai, būdami neīsti, tiek uzdoti par īstiem, jo īpaši tad, ja runa ir par dokumentu, kas atzīts par nederīgu ceļošanai. Ir iespējams, ka tāda dokumenta turētājs, kas *SIS* reģistrēts kā izņemams, var pierādīt, ka viņš ir likumīgais dokumenta īpašnieks, ka dokuments reģistrēts *SIS*, jo tika ziņots par tā pazaudēšanu vai nozagšanu, bet persona ir atradusi dokumentu un aizmirsusi par to paziņot kompetentajām iestādēm. Šādā gadījumā ceļošanas dokumenta turētāja identitāte un viņa tiesības izmantot dokumentu ceļošanas nolūkā vienmēr būtu jāpārbauda, sazinoties ar kompetentajām iestādēm, vajadzības gadījumā sadarbībā ar valsts *SIRENE* biroju.

Lai iegūtu sīkāku informāciju par to, kā jārikojas *SIS* brīdinājuma gadījumā, robežsargiem būtu jāsaazinās ar valsts *SIRENE* biroju un jānoskaidro, kādas ir valsts procedūras rīcībai gadījumos, kad konstatēta informācijas atbilstība uz *SIS* brīdinājumu.

* Juridiskais pamats

- [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(ES\) 2018/1860 \(2018. gada 28. novembris\) par Šengenas informācijas sistēmas izmantošanu to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuri dalībvalstīs uzturas nelikumīgi](#)

- [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(ES\) 2018/1861 \(2018. gada 28. novembris\) par Šengenas Informācijas sistēmas \(SIS\) izveidi, darbību un izmantošanu robežpārbaužu jomā un ar kuru groza Konvenciju, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu, un groza un atceļ Regulu \(EK\) Nr. 1987/2006](#)

- [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(ES\) 2018/1862 \(2018. gada 28. novembris\) par Šengenas Informācijas sistēmas \(SIS\) izveidi, darbību un izmantošanu policijas sadarbībā un tiesu iestāžu sadarbībā krimināllietās un ar ko groza un atceļ Padomes Lēmumu 2007/533/TI un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu \(EK\) Nr. 1986/2006 un Komisijas Lēmumu 2010/261/ES](#)

- Komisijas Īstenošanas lēmums (2021. gada 15. janvāris), ar ko nosaka tehniskos noteikumus, kas nepieciešami, lai ievadītu, atjauninātu, dzēstu un meklētu datus Šengenas Informācijas sistēmā (SIS), un citus īstenošanas pasākumus policijas sadarbībā un tiesu iestāžu sadarbībā krimināllietās, C(2021) 92 *final*

- Komisijas Īstenošanas lēmums (2021. gada 15. februāris), ar ko nosaka tehniskos noteikumus, kas nepieciešami, lai ievadītu, atjauninātu, dzēstu un meklētu datus Šengenas Informācijas sistēmā (SIS), un citus īstenošanas pasākumus robežpārbaužu un atgriešanas jomā, C(2021) 660 *final*

- Komisijas Īstenošanas lēmums (2021. gada 18. novembris), ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus par SIRENE biroju uzdevumiem un papildinformācijas apmaiņu attiecībā uz Šengenas Informācijas sistēmā ievadītiem brīdinājumiem policijas sadarbībā un tiesu iestāžu sadarbībā krimināllietās (“SIRENE rokasgrāmata — Policija”), C(2021) 7901 *final*

- Komisijas Īstenošanas lēmums (2021. gada 18. novembris), ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus par SIRENE biroju uzdevumiem un papildinformācijas apmaiņu attiecībā uz Šengenas Informācijas sistēmā ievadītiem brīdinājumiem robežpārbaužu un atgriešanas jomā (“SIRENE rokasgrāmata — robežas un atgriešana”), [C\(2021\) 7900 final](#)

4.5. Visu personu ceļošanas dokumentus robežpārbaudes laikā pārbauda Interpola *SLTD* datubāzē. *SLTD* datubāzē ir ietverti tie dati par nozagtām un pazaudētām pasēm, kurus *STLD* datubāzē iesniegusi dokumenta izdevēja valsts. Gadījumā, ja *SLTD* uzrāda informācijas atbilstīgu, robežsargam jāīsteno, kā prasīts/ieteikts valsts tiesību aktos.

5. ĪPAŠI NOTEIKUMI ATTIECĪBĀ UZ KONKRĒTU KATEGORIJU PERSONU PĀRBAUDĒM

5.1. Valstu vadītāji

Valstu vadītājus un viņu delegācijas locekļus, par kuru ierašanos un aizbraukšanu robežsargiem ir oficiāli paziņots pa diplomātiskiem kanāliem, var nepakļaut robežpārbaudei.

* Juridiskais pamats

- [Šengenas Robežu kodekss \(VII pielikums\)](#)

5.2. Gaisa kuģu piloti

5.2.1. Gaisa kuģu piloti un citi apkalpes locekļi var šķērsot robežu savu pienākumu ietvaros, pamatojoties uz pilota apliecību vai apkalpes locekļa apliecību, kā noteikts 1944. gada 7. decembra Konvencijas par starptautisko civilo aviāciju (*ICAO* konvencijas) 9. pielikumā, proti:

- (a) iekāpt gaisa kuģos un izkāpt no tiem apstāšanās vietas lidostā vai galapunkta lidostā, kas atrodas Šengenas valsts teritorijā;
- (b) ieceļot Šengenas valsts teritorijā esošā administratīvā teritorijā, kurā ir apstāšanās vietas lidosta vai galapunkta lidosta;
- (c) ar jebkādu transportlīdzekli doties uz lidostu, kas atrodas Šengenas valsts teritorijā, lai iekāptu gaisa kuģī, kas izlido no šīs lidostas.

Visos pārējos gadījumos ir jāizpilda vispārējie ieceļošanas nosacījumi, kas piemērojami trešo valstu valstspiederīgajiem.

5.2.2. Ja vien iespējams, veicot pārbaudes lidostās, gaisa kuģu apkalpes pārbauzēm būtu jāpiešķir lielāka prioritāte, t. i., apkalpes locekļi būtu jāpārbauda vai nu pirms pasažieriem, vai īpaši šim nolūkam paredzētās vietās. Ja par robežkontroli atbildīgais personāls pazīst apkalpi, kura pilda savus pienākumus, tai var piemērot tikai izlases pārbaudes.

* Juridiskais pamats

- [Šengenas Robežu kodekss \(VII pielikums\)](#)

- [ICAO konvencija](#)

5.3. **Jūrnieki⁷⁷**

5.3.1. Šengenas valstis var atļaut jūrniekiem, kuriem ir jūrnieka personu apliecinošs dokuments, kas izdots saskaņā ar Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) Konvenciju par jūrnieku nacionālajām personas apliecībām Nr. 108 (1958. gads) vai Nr. 185 (2003. gads), Konvenciju par starptautiskās jūras satiksmes atvieglošanu (*FAL* konvencija) un attiecīgajiem valsts tiesību aktiem, ieceļot Šengenas valstīs, proti, nokāpt krastā, lai uzturētos ostas zonā, kurā piestājis kuģis, vai tuvējās administratīvās teritorijās, vai izceļot no Šengenas valsts, proti, atgriezties savā kuģī, neierodoties robežšķērsošanas vietā, ar nosacījumu, ka viņi ir iekļauti sava kuģa apkalpes sarakstā, kas iepriekš ir iesniegts pārbaudei attiecīgajām kompetentajām iestādēm.

Tomēr, pamatojoties uz ar iekšējo drošību un nelikumīgu imigrāciju saistītu draudu analīzi, robezsargiem saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 8. pantu jūrnieki jāpārbauda pirms nokāpšanas krastā.

5.3.2. Jūrniekiem, kuri paredzējuši uzturēties ārpus administratīvās teritorijas, kas atrodas ostas apkārtnē, ir jāievēro vispārējie ieceļošanas nosacījumi Šengenas valstu teritorijā.

Tomēr derīgas jūrnieka grāmatiņas vai jūrnieka personu apliecinoša dokumenta turētājiem var atļaut ieceļot Šengenas valsts teritorijā, pat ja viņiem nav derīgas vīzas un/vai viņi nevar pierādīt, ka viņiem ir pietiekami iztikas līdzekļi, šādos gadījumos:

- lai uzkāptu uz kuģa klāja, kas jau ir noenkurots vai tuvojas ienākšanai Šengenas valsts ostā;
- lai tranzītā dotos uz trešo valsti vai atgrieztos izcelsmes valstī;
- ārkārtas situācijā vai nepieciešamības gadījumā (slimība, atlaišana no darba, līguma izbeigšanās utt.).

⁷⁷ Šengenas Robežu kodeksā angļu valodā ir lietots termins “jūrnieki” (angļu val. *seamen*). Šajā rokasgrāmatā priekšroka dota terminam “jūrnieks” (angļu val. *seafarer*), jo uz to ir atsauce gan SDO konvencijās Nr. 108 un Nr. 185, gan arī Konvencijā par starptautiskās jūras satiksmes atvieglošanu (*FAL*).

Šādos gadījumos jūrnika grāmatiņas vai jūrnika personu apliecinoša dokumenta turētājiem, kuriem viņu valstspiederības dēļ ir nepieciešama vīza ieceļošanai Šengenas valstu teritorijā, bet kuriem tās nav, vīzu var izsniegt pie robežas ([sk. šīs iedaļas 9. punktu](#)).

* Juridiskais pamats

- [Šengenas Robežu kodekss \(VII pielikums\)](#)
- [SDO konvencija Nr. 185](#)
- [FAL konvencija](#)

5.4. Diplomātisko, oficiālo vai dienesta pasu turētāji un starptautisko organizāciju locekļi

5.4.1. Tā kā personas, kuras ir Šengenas valstu atzītu trešo valstu un to valdību izdotas diplomātiskās, dienesta vai oficiālās pasas turētājas un kuras ceļo saistībā ar saviem darba pienākumiem, ir tiesīgas izmantot īpašas privilēģijas vai imunitāti, tad, veicot robežpārbaudi, šīm personām var piemērot augstāku prioritāti nekā citiem ceļotājiem pat tad, ja attiecīgos gadījumos tām ir vajadzīga vīza. Personām, kuras ir šādu dokumentu turētājas, nav jāpierāda, ka viņām ir pietiekami iztikas līdzekļi.

5.4.2. Ja persona, kura ierodas pie ārējās robežas, atsaucas uz privilēģijām, imunitāti un izņēmumiem, robežsargs var prasīt, lai tā sniegtu statusa pierādījumus un uzrādītu atbilstīgus dokumentus, proti, akreditācijas valsts izsniegtus apliecinājumus vai diplomātisko pasi, vai pierādītu statusu citādiem līdzekļiem. Ja rodas šaubas, robežsargs steidzamos gadījumos var sazināties tieši ar ārlietu ministriju.

Turklāt diplomātiskās, dienesta vai oficiālās pasas turētājiem robežsargi nedrīkst atteikt ieceļošanu Šengenas valstīs, iepriekš nesazinoties ar attiecīgajām valsts iestādēm. Tas attiecas arī uz gadījumiem, ja *SIS* ir ievadīts brīdinājums par attiecīgo personu.

5.4.3. Diplomātisko misiju un konsulāro pārstāvniecību akreditētie darbinieki un viņu ģimenes locekļi drīkst ieceļot Šengenas valstu teritorijā, uzrādot Šengenas valsts ārlietu ministrijas izdotu apliecību un dokumentu, kas dod tiesības šķērsot robežu.

Ieceļošanas nosacījumu pārbaude nav nepieciešama, ja diplomāts ieceļo tās Šengenas valsts teritorijā, kurā viņš ir akreditēts un kurā viņam ir ilgtermiņa uzturēšanās tiesības.

- 5.4.4. Privātu braucienu gadījumā diplomātiem, kas ir akreditēti ārpus Šengenas valstu teritorijas, ir jāizpilda vispārējās ieeļošanas prasības.
- 5.4.5. Ja ir risks un pamatotas aizdomas, ka diplomāts rīkojas pretlikumīgi vai veic noziedzīgu darbību, par to nekavējoties jāinformē attiecīgās valsts Ārlietu ministrija.
- 5.4.6. Saskaņā ar 1961. gada 18. aprīļa Vīnes Konvenciju par diplomātiskajiem sakariem diplomāti bauda neaizskaramību un citu imunitāti tikai valstī, kurā tie ir akreditēti, un tajās valstīs, cauri kurām viņi dodas, lai stātos amatā vai atgrieztos darbavietā, vai atgriežas savā valstī. Šo nosacījumu nepiemēro, ja viņi ceļo privātos nolūkos.
- 5.4.7. Starptautisko organizāciju darbiniekiem, kuriem ir šajā punktā uzskaitīti starptautisko organizāciju izdoti dokumenti un kuri veic savus pienākumus, var iespēju robežās piemērot preferenciālu attieksmi robežpārbaudēs.

Proti, ir jāņem vērā šādi dokumenti:

- Apvienoto Nāciju Organizācijas *laissez-passer*, ko saskaņā ar Ņujorkā 1947. gada 21. novembrī Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālajā asamblejā pieņemto Konvenciju par specializēto aģentūru privilēģijām un imunitātēm izsniedz Apvienoto Nāciju Organizācijas un tai pakļautu aģentūru darbiniekiem;
- Eiropas Savienības (ES) *laissez-passer*;
- Eiropas Padomes ģenerālsekretāra izdota apliecība;
- dokumenti, kas izdoti saskaņā ar III panta 2. punktu Ziemeļatlantijas Līguma valstu nolīgumā par to karaspēka vienību tiesisko statusu (militārās personu apliecības un komandējuma pavēle, ceļošanas atļauja vai individuāla vai grupas pavēle par ceļošanu), kā arī dokumenti, kas izdoti saskaņā ar Partnerattiecībām mieram.

Vispārējais noteikums ir tāds, ka personām, kuras ir minēto dokumentu turētājas, nav jāpierāda, ka tām ir pietiekami iztikas līdzekļi.

* Juridiskais pamats

- [Šengenas Robežu kodekss \(VII pielikums\)](#)

- [1961. gada 18. aprīļa Vīnes konvencija par diplomātiskajiem sakariem](#)

* *Saite*

- [Informācija par valstu noteiktām atkāpēm no vīzu prasībām](#)

5.5. **Pierobežas iedzīvotāji, uz kuriem attiecas vietējās pierobežas satiksmes režīms**

- 5.5.1. Iedzīvotājiem, kuri dzīvo trešās valsts pierobežā un kuriem ir vietējās pierobežas satiksmes (*LBT*) atļauja, kas izdota saskaņā ar vietējās pierobežas satiksmes režīmu, pamatojoties uz divpusēju nolīgumu starp Šengenas valsti un attiecīgo trešo valsti, tiek piemērots īpašs robežšķērsošanas režīms, proti:

- viņiem nav nepieciešama vīza, ja viņiem ir tās Šengenas valsts izdota *LBT* atļauja, kuras robežu viņi vēlas šķērsot. Viņiem var tikt prasīts uzrādīt pasi kopā ar *LBT* atļauju, ja tas ir paredzēts divpusējos nolīgumos ar attiecīgo trešo valsti;
- pēc tam, kad noskaidrots derīgums un autentiskums *LBT* atļaujai, kas pierāda pierobežas iedzīvotāja statusu, nekādas papildu pārbaudes par ceļojuma nolūku vai iztikas līdzekļu esību nebūtu jāveic;
- ieceļojot vai izceļojot spiedogs nav jāliek ne uz *LBT* atļaujas, ne pasē, ja tā tiek prasīta.

5.5.2. Šo atļauju turētājiem robežas šķērsošanu var vēl vairāk atvieglot, pamatojoties uz divpusējiem nolīgumiem starp Šengenas valsti un trešo valsti, saskaņā ar [II iedaļas 3. punktu](#).

* Juridiskais pamats

- [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(EK\) Nr. 1931/2006 \(2006. gada 20. decembris\), ar ko nosaka vietējās pierobežas satiksmes noteikumus pie dalībvalstu ārējām sauszemes robežām un ar ko groza Šengenas konvencijas noteikumus;](#)

- [divpusējie nolīgumi, ko Šengenas valstis ir noslēgušas par vietējo pierobežas satiksmi](#)

5.6. Nepilngadīgie

5.6.1. Robežsargiem ir jāpievērš īpaša uzmanība nepilngadīgajiem neatkarīgi no tā, vai viņi ir vai nav pavadīti. Robežkontroles procedūrās pret nepilngadīgajiem ir jāizturas saskaņā ar “bērna interešu prioritātes” principu. Robežkontroles procedūrās būtu prioritāri jāpievēršas nepilngadīgajiem un vienmēr būtu jānodrošina draudzīga attieksme un gaisotne. Robežsargu pienākums ir sniegt informāciju un izskaidrot robežkontroles procedūras bērnam viegli uztveramā veidā (piemēram, izmantot tulkus vai zīmēt attēlus), kā arī pārliecināties, ka nepilngadīgie tās saprot. Tas nozīmē, ka ir sākotnēji jānosaka iespējamā vajadzība nodrošināt starptautisko aizsardzību gadījumā, ja nepilngadīgi migranti ierodas ES nelikumīgi, un viņi ir nekavējoties jānodod valsts bērnu aizsardzības iestādēm atbilstoši viņu vecumam un vajadzībām.

Gadījumā, ja ir šaubas par personas faktisko vecumu, pret viņu ir jāizturas kā pret bērnu līdz brīdim, kad vecuma novērtēšanas procedūrā tiek secināts pretējais. Šādos gadījumos un īpaši tad, ja pastāv iespēja, ka persona ir nepilngadīga, šī persona iespējami drīzāk būtu jānodod iestādēm, kas ir kompetentas uzņemties atbildību par nepilngadīgajiem, tostarp, lai novērtētu šo personu vecumu. Ja ir nopietns pamats aizdomām, ka šīs personas varētu būt nelikumīgi izņemtas no to personu aprūpes, kuras juridiski īsteno vecāku aizgādību, vai ja ir kādas aizdomas par ļaunprātīgu rīcību, pēc iespējas drīzāk būtu jāsaazinās ar valsts bērnu aizsardzības iestādēm.

Attiecībā uz nepilngadīgajiem, kuri šķērso Eiropas Savienības ārējo gaisa telpas robežu, būtu jāņem vērā vadlīnijas robežsargiem, ko *Frontex* sniegusi savā “*VEGA* rokasgrāmatā: bērni lidostās”.

- 5.6.2. Ja nepilngadīgajam ir pavadonis, robežpārbaudes laikā robežsargam ir jāpārbauda, vai personai, kura pavada nepilngadīgo, ir vecāku aizgādības tiesības, jo īpaši tad, ja nepilngadīgo pavada tikai viens pieaugušais. Tādā gadījumā robežsargam ir jāveic visas nepieciešamās izmeklēšanas darbības, lai novērstu nepilngadīgā nolaupīšanu vai jebkurā gadījumā nepilngadīgā pretlikumīgu izraidīšanu.

Lai novērstu bērnu pazušanu bez vēsts, reģistrācija ir jāveic iespējami ātri, jo īpaši tad, ja bērnam nav dokumentu.

- 5.6.3. Ir rūpīgi jāpārbauda nepavadītu nepilngadīgu personu ceļošanas un apliecinātie dokumenti, lai nodrošinātu, ka viņi neieceļo valsts teritorijā vai neizceļo no teritorijas pret tās(to) personas(-u) gribu, kas pilda vecāku aizgādības pienākumus. Saskaņā ar nepilngadīgajiem vienmēr būtu jāizmanto bērniem saprotama valoda, kas pielāgota nepilngadīgā brieduma pakāpei, un vajadzības gadījumā jāizmanto tulka vai kultūrmediatora palīdzība.

- 5.6.4. Ja ir šaubas, vai nepilngadīgais, kas ir ES pilsonis vai trešās valsts valstspiederīgais, kurš likumīgi dzīvo ES, ir tiesīgs izceļot no valsts, būtu jāsaazinās ar valsts kontaktpunktu, kas atbildīgs par nepilngadīgajiem, tajā ES vai Šengenas valstī, kuras valstspiederīgais ir šis nepilngadīgais vai kurā ir viņa dzīvesvieta.

Ja tiek saņemta informācija, kas liecina par nepilngadīgā iespējamu nolaupīšanu, vai ir aizdomas, ka nepilngadīgais, kas ir ES pilsonis vai ir trešās valsts valstspiederīgais, kurš likumīgi dzīvo ES, neatļauti izceļo, robežsargam būtu

- jāatsaka nepilngadīgajam izceļošana vai
- gadījumos, ja trūkst pamatojuma atteikt nepilngadīgajam izceļošānu, bet ir šaubas par vecāku aizgādības tiesībām, jāievāc informācija par nepilngadīgā pavadītāju un viņu abu galamērķi. Šī informācija saskaņā ar piemērojamiem valsts tiesību aktiem būtu nekavējoties jānodod tam valsts kontaktpunktam, kas atbildīgs par nepilngadīgajiem, tajā ES vai Šengenas valstī, kuras valstspiederīgais ir šis nepilngadīgais vai kurā ir viņa dzīvesvieta.

Saistībā ar šīs iedaļas 5.6. punktā noteikto procedūru valsts kontaktpunktam, kas atbildīgs par nepilngadīgajiem, cita starpā ir šādi uzdevumi:

- ja iespējams, sniegt informāciju par nepilngadīgā un nepilngadīgo pavadošās personas identitāti (vārdu, uzvārdu, valstspiederību un dzimšanas datumu) un par abu radniecību;
- brīdināt citas attiecīgās valsts iestādes par nepilngadīgajiem, kas rada iemeslu bažām, un informēt tās par piesardzības pasākumiem, kas veicami saistībā ar nepilngadīgajiem;
- sniegt padomus un palīdzību citām ES vai Šengenas valstīm par valsts procedūrām un dokumentācijas prasībām.

* Juridiskais pamats

- [Šengenas Robežu kodekss \(VII pielikums\)](#)

* Saites

- [Valsts kontaktpunktu saraksts konsultācijām par nepilngadīgajiem](#)

- [Kontaktpunkti dalībvalstīs robežu pārvaldības jautājumu risināšanai](#)

- [VEGA rokasgrāmata:bērni lidostās:riskam pakļautie bērni, kas atrodas ceļā:vadlīnijas robežsargiem](#)

5.7. Trešo valstu skolēni, kas pastāvīgi dzīvo ES valstī vai trešā valstī, uz kuru neattiecas vīzas prasība⁷⁸

⁷⁸

Šīs iedaļas 5.7. punkts neattiecas uz Norvēģiju, Islandi, Šveici un Lihtenšteinu.

5.7.1. Skolēniem, kas ir tādas trešās valsts valstspiederīgie, kurai piemēro vīzas prasību, bet kas likumīgi dzīvo ES dalībvalstī un ceļo skolas ekskursijas ietvaros, nav vajadzīga tranzītvīza vai īstermiņa uzturēšanās vīza, lai uzturētos citas ES dalībvalsts teritorijā, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- (a) šos bērnus pavada attiecīgās skolas skolotājs, kuram ir derīgs ceļošanas dokuments un vajadzības gadījumā vīza;
- (b) skolotājs var uzrādīt skolas izdotu [veidlapu](#), kura ļauj identificēt visus skolēnus, kas piedalās ekskursijā, un kurā ir skaidri norādīts paredzētās uzturēšanās vai tranzīta nolūks un apstākļi;
- (c) skolēniem ir robežas šķērsošanai derīgs dokuments.

Tomēr pēdējā minētā prasība — derīgs ceļošanas dokuments — netiek piemērota, ja

- b) punktā minētajā veidlapā ir ietverts to skolēnu pašreizējais fotoattēls, kuri nevar uzrādīt personu apliecinošu dokumentu ar fotogrāfiju;
- tās ES dalībvalsts kompetentā iestāde, kura ir skolēnu dzīvesvietas valsts, apstiprina skolēnu pastāvīgā iedzīvotāja statusu, kā arī viņu tiesības atgriezties atpakaļ valsts teritorijā, un nodrošina attiecīgās veidlapas autentiskuma pienācīgu apstiprināšanu (t. i., ar valsts kompetentās iestādes zīmogu);
- ES dalībvalsts, kas ir skolēnu dzīvesvietas valsts, ir paziņojusi citām ES dalībvalstīm, ka vēlas, lai šie saraksti tiktu atzīti par derīgu ceļošanas dokumentu.

5.7.2. Noteikumi, kas izklāstīti 5.7.1. punktā, neatbrīvo ne skolēnus, ne viņus pavadošo(-os) skolotāju(-us) no robežpārbaudēm saskaņā ar vispārējiem noteikumiem (šīs iedaļas 1. punkts).

Ieceļošanu vai tranzītu var atteikt, ja tam ir pamatojums saskaņā ar [šīs iedaļas 8. punktu](#).

5.7.3. Atbrīvojumu no vīzu prasības var attiecināt arī uz skolēniem, kas piedalās skolas ekskursijā un ir trešo valstu valstspiederīgie, kuriem nepieciešama vīza, bet kuri pastāvīgi dzīvo trešā valstī, kas atbrīvota no šā pienākuma (piemēram, skolēniem, kas ir Turcijas valstspiederīgie un kas likumīgi dzīvo Melnkalnē).

* Juridiskais pamats

- [94/795/TI: Padomes Lēmums \(1994. gada 30. novembris\) par kopīgu rīcību, ko Padome pamatojoties uz K3. panta 2. punkta b\) apakšpunktu Līgumā par Eiropas Savienību, pieņēmusi attiecībā uz ceļošanas iespējām skolēniem no trešām valstīm, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji](#)

- [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(ES\) 2018/1806 \(2018. gada 14. novembris\), ar ko izveido to trešo valstu sarakstu, kuru valstspiederīgajiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzām, kā arī to trešo valstu sarakstu, uz kuru valstspiederīgajiem minētā prasība neattiecas](#)

5.8. **Pārrobežu darba ņēmēji**

Pārrobežu darba ņēmēji un citu kategoriju regulārie robežas šķērsotāji, kurus robežsargi labi pazīst tāpēc, ka viņi bieži šķērso robežu vienā un tajā pašā robežšķērsošanas vietā, un par kuriem saskaņā ar pirmās pārbaudes rezultātiem nav brīdinājumu *SIS* vai valsts datubāzē, ir jāpārbauda tikai izlases kārtā, lai pārlicinātos par to, ka viņiem ir robežas šķērsošanai derīgs dokuments un viņi atbilst attiecīgiem ieceļošanas nosacījumiem. Izlases pārbaudes ir jāveic saskaņā ar procedūrām, ko piemēro attiecīgi trešo valstu valstspiederīgajiem kopumā un personām, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām.

Laiku pa laikam ir jāveic pilna šo personu pārbaude bez brīdinājuma un ar neregulāriem starplaikiem.

* Juridiskais pamats

- [Šengenas Robežu kodekss \(VII pielikums\)](#)

5.9. AGS tūristi

Saprašanās memorandā starp Eiropas Kopienu un Ķīnas Tautas Republikas Nacionālo Tūrisma pārvaldi par vīzām un ar tām saistītiem jautājumiem attiecībā uz tūristu grupām no Ķīnas Tautas Republikas (apstiprinātā galamērķa statuss — AGS)⁷⁹ ir konkrēti reglamentēti Ķīnas pilsoņu tūristu grupu ceļojumi no Ķīnas uz Savienības teritoriju.

Šādām Ķīnas tūristu grupām (“AGS tūristiem”), kuru sastāvā ir jābūt vismaz 5 personām, Savienības teritorijā jāieceļo un jāizceļo no tās kopā kā grupai. Savienības teritorijā tiem ir jāceļo kā grupai atbilstoši izveidotai ceļojuma programmai.

Parasti AGS tūristiem ir jābūt grupas vadītājam, kura pienākums ir nodrošināt, ka tūristi ieceļo Savienībā un izceļo no tās kā grupa.

AGS tūristu grupām ir jāpiemēro parastās pārbaudes procedūras (sk. šīs [iedaļas](#) 1.2. punktu). Veicot pārbaudes, var pārliecināties arī par AGS statusu, kuram jebkurā gadījumā būtu jābūt norādītam vīzas uzlīmē. Vīzas, kurās ir norāde “AGS”, vienmēr ir individuālās vīzas. Arī grupas vadītājam ir jāpiemēro parastās pārbaudes procedūras, tostarp jāpārbauda, vai šai personai ir grupas vadītāja statuss.

Robežsargs var pieprasīt uzrādīt arī apliecinošus dokumentus, kas pierāda AGS tūrista un grupas vadītāja statusu.

* Juridiskais pamats

- [Padomes Lēmums \(2004. gada 8. marts\) par saprašanās memoranda noslēgšanu starp Eiropas Kopienu un Ķīnas Tautas Republikas Nacionālo Tūrisma pārvaldi par vīzām un ar tām saistītiem jautājumiem attiecībā uz tūristu grupām no Ķīnas Tautas Republikas \(AGS\)](#)

5.10. Glābšanas dienesti, policija, ugunsdzēsēju brigādes un robežsargi

Kārtībai, kādā ieceļo un izceļo glābšanas dienestu, policijas, ugunsdzēsēju brigāžu locekļi, kas darbojas ārkārtas situācijās, kā arī robežsargi, kas šķērso robežu, lai veiktu profesionālos uzdevumus, jābūt noteiktai valsts tiesību aktos.

5.11. Darbinieki, kas strādā jūrā

⁷⁹ OV L 83, 20.3.2004., 14. lpp.

Darbinieki, kas strādā jūrā, kuri regulāri atgriežas Šengenas valstīs un kuri nav uzturējušies trešās valsts teritorijā, nebūtu sistemātiski jāpārbauda. Tomēr būtu jāņem vērā neatbilstīgas imigrācijas risku novērtējums, lai noteiktu veicamo pārbaūžu regularitāti.

5.12. Uzņēmuma ietvaros pārcelti darbinieki

Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/66/ES⁸⁰ izveidotā ES iekšējās mobilitātes shēma nosaka autonomus noteikumus, kas ļauj uzņēmuma darbiniekiem, kuriem ir uzņēmuma ietvaros pārcelta darbinieka atļauja (*ICT* atļauja), tostarp darbiniekiem, kuriem *ICT* atļauju ir izdevusi Šengenas valsts, kas vēl pilnīgi nepiemēro Šengenas *acquis*, izmantot mobilitāti un ieceļot, uzturēties un strādāt vienā vai vairākās citās ES dalībvalstīs, kurām ir saistoša minētā direktīva (t. i., visās ES dalībvalstīs, izņemot Dāniju un Īriju).

Īstermiņa mobilitāte (līdz 90 dienām jebkurā 180 dienu laikposmā katrā ES dalībvalstī, kurai ir saistoša Direktīva 2014/66/ES): *ICT* atļaujas turētājiem nav nepieciešama derīga vīza, ja persona pierāda, ka tā dodas uz otru ES dalībvalsti, kurai ir saistoša Direktīva 2014/66/ES, saistībā ar ES iekšējo mobilitāti, kas atļauta saskaņā ar minēto direktīvu. Šādam pierādījumam jābūt:

a) paziņojumam (dokumenta kopijai), ko sniegusi uzņemošā struktūrvienība pirmajā ES dalībvalstī, kurai ir saistoša Direktīva 2014/66/ES saskaņā ar direktīvas 21. panta 2. punktu; *vai*

b) vēstulei, ko sniegusi uzņemošā struktūrvienība otrajā ES dalībvalstī, kurai ir saistoša minētā direktīva, un kur ir norādīta informācija vismaz par ES iekšējās mobilitātes ilgumu un uzņemošās struktūrvienības vai vienību atrašanās vietu otrajā ES dalībvalstī, kurai ir saistoša minētā direktīva.

Maksimālais pieļaujamais kopējais īstermiņa uzturēšanās periods otrajā ES dalībvalstī, kurai ir saistoša Direktīva 2014/66/ES, saskaņā ar *ICT* mobilitātes noteikumiem var pārsniegt 90 dienas jebkurā 180 dienu laikposmā. ir atļauti secīgi īstermiņa uzturēšanās periodi līdz 90 dienām jebkurā 180 dienu laikposmā katrā ES dalībvalstī, kurai ir saistoša Direktīva 2014/66/ES, dažādās ES dalībvalstīs, kurām ir saistoša minētā direktīva, un

---

⁸⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/66/ES (2014. gada 15. maijs) par ieceļošanas un uzturēšanās nosacījumiem trešo valstu valstspiederīgajiem saistībā ar pārcelšanu uzņēmuma ietvaros (OV L 157, 27.5.2014., 1. lpp.).

summāri šī uzturēšanās var būt būtiska daļa no kopējā maksimālā uzņēmuma ietvaros pārcelto darbinieku uzturēšanās ilguma (trīs gadi vadītājiem un speciālistiem; viens gads — darbiniekiem-praktikantiem) atkarībā no katra konkrētā gadījuma apstākļiem. Īstermiņa mobilitātes noteikumi ir tieši piemērojami no 2016. gada 29. novembra.

* Piemērs

Vadītājam, kas ir Indijas valstspiederīgais, ir Horvātijas *ICT* atļauja, un viņš drīkst uzturēties 170 dienas (90 dienas īstermiņa mobilitātes ietvaros Itālijā, pēc tam 80 dienas īstermiņa mobilitātes ietvaros Vācijā) 180 dienu laikposmā, nepārkāpdams Šengenas noteikumus.

Ilgtermiņa mobilitāte (vairāk par 90 dienām katrā ES dalībvalstī, kurai ir saistoša Direktīva 2014/66/ES): ilgtermiņa mobilitātes noteikumi ir atkarīgi no tā, kādu izvēli, transponējot direktīvu (sk. tabulu turpmāk), ir izdarījusi attiecīgā otrā ES dalībvalsts, kurai direktīva ir saistoša. Otrā ES dalībvalsts, kurai ir saistoša Direktīva 2014/66/ES, var pieprasīt, lai uzturēšanās atļauju “mobilais *ICT*” (pieteikuma procedūra) izdod šī otrā ES dalībvalsts, kurai ir saistoša minētā direktīva, vai izvēlēties piemērot īstermiņa mobilitātes noteikumus. Pirmajā gadījumā ir vajadzīga uzturēšanās atļauja “mobilais *ICT*”; otrajā gadījumā piemērojami noteikumi par īstermiņa mobilitāti.

Kopsavilkums — īstermiņa un ilgtermiņa mobilitātei izvēlētās procedūras

(nav procedūras / paziņojums / pieteikums)

	Īstermiņa mobilitāte	Ilgtermiņa mobilitāte
BE	nav procedūras	pieteikums
BG	nav procedūras	pieteikums
CZ	nav procedūras	pieteikums
DE	paziņojums	pieteikums
EE	paziņojums	paziņojums
EL	paziņojums	paziņojums
ES	paziņojums	paziņojums

FR	paziņojums	pieteikums
HR	nav procedūras	pieteikums
IT	nav procedūras	pieteikums
CY	paziņojums	pieteikums
LV	nav procedūras	pieteikums
LT	nav procedūras	pieteikums
LU	paziņojums	pieteikums
HU	paziņojums	pieteikums
MT	paziņojums	pieteikums
NL	paziņojums	pieteikums
AT	nav procedūras	pieteikums
PL	paziņojums	pieteikums
PT	nav procedūras	pieteikums
RO	paziņojums	pieteikums
SI	paziņojums	pieteikums
SK	paziņojums	paziņojums
FI	paziņojums	pieteikums
SE	nav procedūras	pieteikums

* Juridiskais pamats

- [Direktīva 2014/66/ES \(20.–23. pants\)](#)

5.13. Pētnieki un viņu ģimenes locekļi

Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2016/801/ES⁸¹ izveidotā ES iekšējās mobilitātes shēma nosaka autonomus noteikumus, kas ļauj pētniekiem un viņu ģimenes

⁸¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/801 (2016. gada 11. maijs) par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanu un uzturēšanos pētniecības, studiju, stažēšanās, brīvprātīga darba, skolēnu apmaiņas programmu vai izglītības projektu un viesaukles darba nolūkā (OV L 132, 21.5.2016., 21. lpp.).

locekļiem, kuriem ir uzturēšanās atļauja vai ilgtermiņa vīza, ko izdevusi ES dalībvalsts, kurai ir saistoši minētās direktīvas noteikumi, tostarp personām, kurām ir uzturēšanās atļauja vai ilgtermiņa vīza, ko izdevusi Šengenas valsts, kura vēl pilnīgi nepiemēro Šengenas *acquis*, izmantot mobilitāti un ieceļot, uzturēties un strādāt vienā vai vairākās citās ES dalībvalstīs, kurām ir saistoši minētās direktīvas noteikumi (t. i., visās ES dalībvalstīs, izņemot Dāniju un Īriju).

Īstermiņa mobilitāte (līdz 180 dienām jebkurā 360 dienu laikposmā katrā ES dalībvalstī, kurai ir saistoša Direktīva (ES) 2016/801).

Pētnieku uzturēšanās atļaujas vai ilgtermiņa vīzas turētājiem nav nepieciešama derīga vīza vai uzturēšanās atļauja, ko izdevusi ES dalībvalsts, kurā pētnieks ieceļo, ja persona pierāda, ka tā dodas uz otru ES dalībvalsti, kurai ir saistoša Direktīva (ES) 2016/801 saistībā ar ES iekšējo mobilitāti, kas atļauts saskaņā ar minēto direktīvu. Šādam pierādījumam jābūt:

a) paziņojumam (dokumenta kopijai), kas nosūtīts kompetentajām iestādēm pirmajā un otrajā ES dalībvalstī, kurām ir saistoša Direktīva (ES) 2016/801 saskaņā ar minētās direktīvas 28. panta 2. punktu, vai

b) uzņemšanas līgumam (dokumenta kopijai), kurā sīkāk norādītas ziņas par pētnieka mobilitāti, vai, ja uzņemšanas līgumā nav norādīti mobilitātes dati, vēstulei, ko sniegusi pētniecības iestāde otrajā dalībvalstī, kurai ir saistoša Direktīva (ES) 2016/801, un kur ir norādītas ziņas vismaz par ES iekšējās mobilitātes ilgumu un pētniecības organizācijas atrašanās vietu otrajā ES dalībvalstī, kam ir saistoša minētā direktīva.

Pētnieku ģimenes locekļiem, kuriem ir uzturēšanās atļauja, arī nav nepieciešama derīga vīza vai uzturēšanās atļauja, ko izdevusi ES dalībvalsts, kurā viņi ieceļo, ja persona pierāda, ka tā pavada pētnieku, kas dodas uz otru ES dalībvalsti, kurai ir saistoša Direktīva (ES) 2016/801 saistībā ar ES iekšējo mobilitāti, kas atļauts saskaņā ar minēto direktīvu. Šādam pierādījumam jābūt derīgai uzturēšanās atļaujai, ko izsniegusi pirmā ES dalībvalsts, kurai ir saistoša minētā direktīva, un

a) paziņojumam (dokumenta kopijai), kas nosūtīts kompetentajām iestādēm pirmajā un otrajā ES dalībvalstī, kurām ir saistoša Direktīva (ES) 2016/801 saskaņā ar minētās direktīvas 30. panta 2. punktu, vai

b) pierādījumam, ka persona pavada pētnieku.

Pētnieki un viņu ģimenes locekļi drīkst uzturēties otrā ES dalībvalstī, kurai ir saistoša Direktīva (ES) 2016/801, līdz 180 dienām jebkurā 360 dienu laikposmā. Ir atļauti secīgi īstermiņa uzturēšanās periodi līdz 180 dienām jebkurā 360 dienu laikposmā katrā ES dalībvalstī, kurai ir saistoša Direktīva (ES) 2016/801, dažādās ES dalībvalstīs, kurām ir saistoša minētā direktīva, un summāri šī uzturēšanās var būt būtiska daļa no pētnieka un viņu ģimenes locekļu kopējā maksimālā uzturēšanās ilguma atkarībā no katra konkrētā gadījuma apstākļiem. Īstermiņa mobilitātes noteikumi ir tieši piemērojami no 2018. gada 24. maija.

* Piemērs

Pētniekam, kas ir Nigērijas valstspiederīgais, ir Bulgārijas uzturēšanās atļauja vai ilgtermiņa vīza, un viņš drīkst uzturēties 250 dienas (150 dienas īstermiņa mobilitātes ietvaros Itālijā, pēc tam 100 dienas īstermiņa mobilitātes ietvaros Vācijā), nepārkāpdams Šengenas noteikumus.

Ilgtermiņa mobilitāte (vairāk par 180 dienām katrā ES dalībvalstī, kam ir saistoša Direktīva (ES) 2016/801): ilgtermiņa mobilitātes noteikumi ir atkarīgi no tā, kādu izvēli, transponējot Direktīvu (ES) 2016/801 (sk. tabulā turpmāk), ir izdarījusi attiecīgā otrā ES dalībvalsts, kurai minētā direktīva ir saistoša. Otrā ES dalībvalsts, kam ir saistoša Direktīva (ES) 2016/801, var pieprasīt, lai uzturēšanās atļauju vai ilgtermiņa vīzu ar norādi “pētnieka mobilitāte” (pieteikuma procedūra) izdod šī otrā ES dalībvalsts, kurai ir saistoša minētā direktīva, vai izvēlēties piemērot īstermiņa mobilitātes noteikumus. Pirmajā gadījumā ir vajadzīga uzturēšanās atļauja vai ilgtermiņa vīza “pētnieka mobilitāte”; otrajā gadījumā piemērojami noteikumi par īstermiņa mobilitāti. Ģimenes locekļiem piemērojamā procedūra ir identiska tai, ko piemēro pētniekiem.

Kopsavilkums — īstermiņa un ilgtermiņa mobilitātei izvēlētās procedūras

(nav procedūras / paziņojums / pieteikums)

	Īstermiņa mobilitāte	Ilgtermiņa mobilitāte
BE	(nav procedūras)	(pieteikums)
BG	paziņojums	pieteikums
CZ	nav procedūras	nav procedūras

DE	paziņojums	pieteikums
EE	paziņojums	paziņojums
EL	paziņojums	pieteikums
ES	paziņojums	paziņojums
FR	paziņojums	paziņojums
HR	nav procedūras	pieteikums
IT	paziņojums	pieteikums
CY	paziņojums	pieteikums
LV	nav procedūras	pieteikums
LT	nav procedūras	pieteikums
LU	paziņojums	pieteikums
HU	paziņojums	pieteikums
MT	paziņojums	pieteikums
NL	paziņojums	pieteikums
AT	nav procedūras	pieteikums
PL	paziņojums	pieteikums
PT	nav procedūras	pieteikums
RO	paziņojums	pieteikums
SI	paziņojums	pieteikums
SK	paziņojums	paziņojums
FI	paziņojums	paziņojums
SE	nav procedūras	pieteikums

* Juridiskais pamats

[Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva \(ES\) 2016/801 \(2016. gada 11. maijs\) par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo iecelšanu un uzturēšanos](#)

[pētniecības, studiju, stažēšanās, brīvprātīga darba, skolēnu apmaiņas programmu vai izglītības projektu un viesaukles darba nolūkā](#) (27., 28., 29., 30. un 32. pants)

5.14. **Studenti**

Ar Direktīvu (ES) 2016/801 izveidotā ES iekšējās mobilitātes shēma nosaka autonomus noteikumus, kas ļauj studentiem, kuriem ir studentu uzturēšanās atļauja vai ilgtermiņa vīza, ko izdevusi ES dalībvalsts, kurai ir saistoši minētās direktīvas noteikumi, tostarp studentiem, kam ir tādas Šengenas valsts izdota uzturēšanās atļauja vai ilgtermiņa vīza, kura vēl pilnīgi nepiemēro Šengenas *acquis*, un kas ir iesaistīti Savienības vai daudzpusējā programmā, kura ietver mobilitātes pasākumus, vai uz ko attiecas divu vai vairāku augstākās izglītības iestāžu noslēgtais līgums, izmantot mobilitāti un ieceļot, uzturēties un studēt vienā vai vairākās citās ES dalībvalstīs, kurām ir saistoša Direktīva (ES) 2016/801 (t. i., visās ES dalībvalstīs, izņemot Dāniju un Īriju), uz laiku līdz 360 dienām katrā ES dalībvalstī, kam ir saistoša minētā direktīva.

Tādas studentu uzturēšanās atļaujas vai ilgtermiņa vīzas turētājiem, kas attiecas uz konkrētu programmu vai līgumu, nav nepieciešama derīga vīza vai uzturēšanās atļauja, ko izdevusi ES dalībvalsts, kurā students ieceļo, ja persona pierāda, ka tā dodas uz otru ES dalībvalsti, kurai ir saistoša Direktīva (ES) 2016/801, saistībā ar ES iekšējo mobilitāti, kas atļauta saskaņā ar minēto direktīvu. Šādam pierādījumam jābūt:

- a) paziņojuma kopijai, kas nosūtīts kompetentajām iestādēm pirmajā un otrajā ES dalībvalstī, kurām ir saistoša Direktīva (ES) 2016/801, saskaņā ar tās 31. panta 2. punktu, vai
- b) pierādījumam, ka students daļu studiju īsteno otrā dalībvalstī, kurai ir saistoša Direktīva (ES) 2016/801, saskaņā ar Savienības vai daudzpusējo programmu, kas ietver mobilitātes pasākumus, vai līgumu starp divām vai vairākām augstākās izglītības iestādēm.

Ir atļauti secīgi uzturēšanās periodi līdz 360 dienām katrā ES dalībvalstī, kam ir saistoša Direktīva (ES) 2016/801, dažādās ES dalībvalstīs, kam ir saistoša minētā direktīva, un summāri šī uzturēšanās var būt būtiska daļa no studentu kopējā maksimālā uzturēšanās ilguma atkarībā no katra konkrētā gadījuma apstākļiem. Studentu mobilitātes noteikumi ir tieši piemērojami no 2018. gada 24. maija.

* Piemērs

ASV students, kam ir Rumānijas izdota studentu uzturēšanās atļauja un kas piedalās programmā *Erasmus+* Vācijas universitātē, nepārkāpdams Šengenas noteikumus, drīkst uzturēties Vācijā līdz 360 dienām.

Kopsavilkums — izvēlētā studentu mobilitātes procedūra

(nav procedūras / paziņojums)

	Studentu mobilitāte
BE	(paziņojums)
BG	paziņojums
CZ	nav procedūras
DE	paziņojums
EE	nav procedūras
EL	paziņojums
ES	paziņojums
FR	paziņojums
HR	nav procedūras
IT	paziņojums
CY	paziņojums
LV	nav procedūras
LT	nav procedūras
LU	paziņojums
HU	paziņojums
MT	paziņojums
NL	paziņojums
AT	nav procedūras
PL	paziņojums
PT	paziņojums
RO	paziņojums
SI	paziņojums

SK	paziņojums
FI	paziņojums
SE	paziņojums

* Juridiskais pamats

- [Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva \(ES\) 2016/801 \(2016. gada 11. maijs\) par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo iecelšanu un uzturēšanos pētniecības, studiju, stažēšanās, brīvprātīga darba, skolēnu apmaiņas programmu vai izglītības projektu un viesaukles darba nolūkā](#) (27., 31. un 32. pants).

5.15. Personas, kuras izmanto Izstāšanās līguma nodrošinātās priekšrocības

Šīs rokasgrāmatas 42. un 43. pielikumā ir sniegti sīki precizējumi par to, kādu režīmu no 2021. gada 1. janvāra pie ārējām robežām piemēro AK valstspiederīgajiem un viņu ģimenes locekļiem, kuri izmanto Izstāšanās līguma otrās daļas par pilsoņu tiesībām nodrošinātās priekšrocības⁸². Norādījumi par personu, kuras izmanto Izstāšanās līguma nodrošinātās priekšrocības, neiekļaušanu IIS un *ETIAS* tiks sniegti, tuvojoties abu šo sistēmu piemērošanas sākšanas brīdim.

Visos nolūkos un apsvērumos, izņemot tos, uz kuriem skaidri attiecas 42. un 43. pielikums, kā arī turpmākajos norādījumos par IIS un *ETIAS* AK valstspiederīgajiem un viņu ģimenes locekļiem, kuri izmanto Izstāšanās līguma nodrošinātās priekšrocības, jāpiemēro tāds pats režīms kā jebkuram citam trešās valsts valstspiederīgajam, kurš likumīgi dzīvo Šengenas valstī.

Personām, kuras izmanto Izstāšanās līguma nodrošinātās priekšrocības, ir viņu iepriekš īstenotās tiesības brīvi pārvietoties, kādas viņiem bija kā ES pilsoņiem tikai viņu uzņēmējvalstī. Attiecībā uz pārvietošanos Šengenas valstīs, kas nav viņu uzņēmējvalsts, viņas jāuzskata par trešo valstu valstspiederīgajiem, kas likumīgi dzīvo uzņēmējvalstī.

6. SPIEDOGA IESPIĒŠANA CEĻOŠANAS DOKUMENTOS

6.1. Kamēr nav sākusi darboties iecelšanas/izceļošanas sistēma, visu trešo valstu valstspiederīgo ceļošanas dokumentos ir sistemātiski jāiespiež spiedogs ieceļojot un

⁸² Rokasgrāmatas 42. pielikuma 2. iedaļā ir arī ietverta atsauce uz citiem izstāšanās līgumiem, kas noslēgti starp AK un Šengenas asociētajām valstīm.

izceļojot. Spiedogs nav apliecinājums tam, ka ir veikta pilna pārbaude; tas tikai ļauj ar noteiktību konstatēt robežas šķērsošanas datumu un vietu. Spiedoga iespiešanas mērķis ir arī nodrošināt, ka, veicot ieceļošanas un izceļošanas pārbaudes, ir iespējams pārliecināties, vai trešās valsts valstspiederīgais telpā bez iekšējās robežkontroles vai atsevišķi Bulgārijā, Horvātijā, Kiprā un Rumānijā nav pārsniedzis maksimālo pieļaujamo uzturēšanās ilgumu, proti, 90 dienas jebkurā 180 dienu laikposmā.

6.2. Ieceļojot un izceļojot spiedogs nav jāliek šādos gadījumos:

- a) ES dalībvalstu, Norvēģijas, Islandes, Lihtenšteinas un Šveices valstspiederīgo ceļošanas dokumentos;
- b) tādu valstu vadītāju vai augstu amatpersonu ceļošanas dokumentos, kuru ierašanās ir iepriekš oficiāli saskaņota, izmantojot diplomātiskus kanālus;
- c) gaisa kuģu pilotu apliecībās vai apkalpes locekļu apliecībās;
- d) tādu jūrnieku ceļošanas dokumentos, kuri Šengenas valsts teritorijā uzturas tikai tik ilgi, kamēr pietauvojies viņu kuģis, un nepamet tās ostas teritoriju, kurā ienācis kuģis;
- e) to kruīza kuģu apkalpes un pasažieru ceļošanas dokumentos, kuriem nepiemēro robežpārbaudes, gadījumos, kas norādīti [IV iedaļas 2. punktā](#);
- f) dokumentos, kas dod tiesības Andoras, Monako un Sanmarīno valstspiederīgajiem šķērsot robežu;
- g) to pierobežas iedzīvotāju dokumentos, uz kuriem attiecas vietējās pierobežas satiksmes režīms ([II iedaļas 3. punkts](#));
- h) starptautiskās satiksmes pasažieru un preču vilcienu apkalpes locekļu ceļošanas dokumentos;
- i) to trešo valstu valstspiederīgo ceļošanas dokumentos, kuri uzturēšanās apliecību, kas paredzēta Direktīvā 2004/38/EK un ko izsniegusi ES dalībvalsts vai EEZ valsts, neatkarīgi no tā, vai viņi pavada ES vai EEZ pilsoni vai tam pievienojas.

Šengenas Robežu kodeksa 11. panta 1. punktā ir precizēts, ka dalībvalsts var iespiest spiedogu to trešo valstu valstspiederīgo ceļošanas dokumentos, kuriem ir uzturēšanās atļauja vai ilgtermiņa vīza, ko izdevusi minētā dalībvalsts. Salīdzinājumam — tas pats

attiecas uz personām, kuras izmanto Izstāšanās līguma nodrošinātās priekšrocības. Tomēr Komisija neuzskata šādu spiedoga iespiešanu par lietderīgu, jo spiedoga iespiešanas mērķis ir noskaidrot, vai trešās valsts valstspiederīgais ir ievērojis atļauto īstermiņa uzturēšanās ilgumu telpā bez iekšējās robežkontroles, un šo loģiku nevar attiecināt uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuriem ir ilgtermiņa uzturēšanās tiesības. Tāpēc Komisija iesaka — jo īpaši attiecībā uz personām, kuras izmanto Izstāšanās līguma nodrošinātās priekšrocības — atturēties no spiedoga iespiešanas. Ja spiedogs tomēr tiek iespiests, tas nekādā gadījumā nevar ietekmēt atļautās ilgtermiņa uzturēšanās ilgumu.

Spiedogs jāiespiež arī to ES, EEZ un CH pilsoņu ģimenes locekļu ceļošanas dokumentos, kuri ir trešo valstu valstspiederīgie, ja vien viņi neuzrāda uzturēšanās apliecību, kas izsniegta saskaņā ar Direktīvu 2004/38/EK. Ar Regulu (ES) 2019/1157 ir ieviesti saskaņoti uzturēšanās apliecību formāti, un tā ir piemērojama ES no 2021. gada 2. augusta. Tas nozīmē, ka uzturēšanās apliecībām vai pastāvīgās uzturēšanās apliecībām, kas izsniegtas no 2021. gada 2. augusta, ir vienāds formāts (sk. šīs iedaļas 2.8. punktu). Attiecībā uz iepriekš izsniegtajām apliecībām, pat ja par uzturēšanās apliecību, kas izsniegta saskaņā ar Direktīvu 2004/38/EK, nav paziņots atbilstoši Šengenas Robežu kodeksa 39. pantam, dalībvalstīm jānodrošina, ka to turētājam nav vajadzīga vīza ieeļošanai. Šis pienākums izriet tieši no Direktīvas 2004/38/EK.

* Piemēri

1) Indijas valstspiederīgā, Vācijas pilsoņa laulātā, kurai ir Nīderlandes uzturēšanās apliecība (kurā norādīts, ka viņa ir ES pilsoņa ģimenes locekle): šīs personas ceļošanas dokumentā spiedogs nav jāliek neatkarīgi no tā, vai viņa pavada savu laulāto vai pievienojas viņam.

2) Itālijas pilsoņa laulātā ar Moldovas valstspiederību, kurai ir Īrijas uzturēšanās apliecība (kurā norādīts ES pilsoņa ģimenes locekļa statuss): šīs personas ceļošanas dokumentā spiedogs nav jāliek neatkarīgi no tā, vai Moldovas laulātā pavada savu laulāto vai pievienojas viņam.

3) Indijas valstspiederīgā, kura ir Francijas pilsoņa laulātā un kurai ir Šengenas vīza, bet (vēl) nav uzturēšanās apliecības, ceļo, lai Vācijā pievienotos savam laulātajam, kurš ir Francijas pilsonis: šajā gadījumā šai personai ceļošanas dokumentā spiedogs ir jāliek.

6.3. Izņēmuma kārtā pēc trešās valsts valstspiederīgā pieprasījuma un ja ieceļošanas/izceļošanas spiedogs varētu radīt nopietnas problēmas šai personai, spiedogu var uzlikt uz atsevišķas lapas. Šī lapa jāiedod trešās valsts valstspiederīgajam.

6.4. Praksē ir arī iespējams, ka dokumentā, kas dod tiesības trešās valsts valstspiederīgajam šķērsot robežu, vairs nav iespējams iespiest spiedogu, jo vairs nav brīvu lapu. Šādā gadījumā trešās valsts valstspiederīgajam būtu jāiesaka iesniegt pieteikumu jaunas pasas saņemšanai, lai turpmāk būtu iespējams iespiest spiedogu.

Tomēr izņēmuma kārtā, jo īpaši tad, ja persona ir regulārs robežas šķērsotājs, var izmantot atsevišķu lapu, kurā turpmāk iespiest spiedogus. Šī lapa jāiedod trešās valsts valstspiederīgajam.

Katrā ziņā tas, ka pasē vairs nav tukšu lapu, pats par sevi nav derīgs un pietiekams pamatojums, lai atteiktu personai ieceļošanu (sk. [šīs iedaļas 8. punktu](#) par atteikuma pamatojumiem).

* Ieteicamā prakse

Lapā, kas minēta 6.3. un 6.4. punktā, būtu jāiekļauj vismaz šāda informācija:

- robežkontrole punkta nosaukums un vieta;
- izsniegšanas datums;
- ceļošanas dokumenta turētāja vārds, uzvārds;
- ceļošanas dokumenta numurs;
- robežšķērsotājas vietas spiedogs un oficiālais zīmogs;
- robežsarga vārds, uzvārds un paraksts.

6.5. Ja ieceļo un izceļo trešo valstu valstspiederīgie, kam ir vajadzīga vīza, spiedogu parasti iespiež lapā, kas atrodas pretī lapai, kurā ir vīza. Ja ir jāiespiež vairāki spiedogi (piemēram, daudzkārtējai vīzai), arī tie ir jāiespiež lapā, kas atrodas pretī lapai, kurā ir vīza. Ja šo lapu nevar izmantot, spiedogs jāiespiež nākamajā lapā. Spiedogu nedrīkst spiest uz mašīnlasāmās zonas un uz persondatiem, kā arī citās lapās, kurās ir izdarīti oficiālie sākotnējie ieraksti.

* Ieteicamā prakse

- Spiedogi pēc iespējas jāiespiež hronoloģiskā secībā, lai varētu vieglāk atrast datumu, kurā persona pēdējo reizi šķērsojusi robežu;
- izceļošanas spiedogs jāiespiež ieceļošanas spiedoga tuvumā;
- spiedogs jāiespiež horizontāli, lai to varētu viegli nolasīt;
- spiedogu nedrīkst spiest, pārklājot citus spiedogus, ieskaitot citu valstu iespiestos spiedogus.

6.6. Ieceļošanai un izceļošanai izmanto atšķirīgas formas spiedogus (taisnstūra spiedogu ieceļošanai un taisnstūra ar noapaļotiem stūriem izceļošanai). Šajos spiedogos ir ietverts(-i) burts(-i), kas apzīmē valsti, kā arī tajos norāda robežkontroles punktu, datumu, pārbaudes numuru un piktogrammu, kas norāda ieceļošanas un izceļošanas veidu (pa sauszemi, pa gaisu vai pa jūru).

Jautājumus par ieceļošanas un izceļošanas spiedogiem, kā arī par dokumentāciju saistībā ar viltotiem, pazaudētiem vai nepareizi uzspiestiem spiedogiem var uzdot [kontaktpunktam](#), kas šim nolūkam izveidots katrā Šengenas valstī.

6.7. Katrā robežšķērsošanas vietā ir jābūt reģistram par ieceļošanas un izceļošanas spiedogiem, kas izsniegti katram robežsargam, kurš veic pārbaudes, un kas no viņa ir saņemti atpakaļ. Šajā informācijā ietver arī katra attiecīgā spiedoga identifikācijas datus, ko vēlāk vajadzības gadījumā var izmantot salīdzināšanas nolūkiem.

Ja spiedogus neizmanto, tiem ir jābūt ieslēgtiem un tiem drīkst piekļūt tikai pilnvaroti robežsargi.

6.8. Spiedogu drošības kodi ir jāmaina regulāri, ne retāk kā reizi mēnesī.

6.9. Ja izceļošanas punktā tiek konstatēts, ka trešās valsts valstspiederīgā ceļošanas dokumentā nav ieceļošanas spiedoga, robežsargs var pieņemt, ka dokumenta turētājs ir nelikumīgi ieceļojis telpā bez iekšējās robežkontroles vai tādas Šengenas valsts teritorijā, kas vēl pilnīgi nepiemēro Šengenas *acquis*, un/vai ir pārsniedzis maksimālo uzturēšanās ilgumu. Tādā gadījumā var piemērot valsts tiesību aktos paredzētās sankcijas.

- 6.10. Savā 2020. gada 5. februāra spriedumā *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Jūrnieku pieņemšana darbā Roterdamas ostā) (C-341/18) Eiropas Savienības Tiesa nolēma, ka ļoti īpašā scenārijā, kurā ļoti klajā veidā netika ievērots priekšnosacījums, kas ir Šengenas Robežu kodeksa pamatā, proti, ka fiziskā izceļošana/ieceļošana notiek “*drīzumā*” pēc robežkontroles (5–10 nedēļu kavēšanās starp pieņemšanu darbā uz kuģa un kuģa atiešanu no ostas), izceļošanas spiedoga datumam nav jāatbilst izceļošanas pārbaudes datumam, bet ir jāatbilst faktiskās izceļošanas (ārējo robežu fiziskās šķērsošanas) datumam.

Dalībvalstīm ir rīcības brīvība attiecībā uz jēdziena “*drīzumā*” interpretāciju. Tomēr akceptētajam maksimālajam laikposmam nekad nevajadzētu būt ilgākam par 10 dienām. Dalībvalstis var noteikt īsākus maksimālos laikposmus (kam nevajadzētu būt īsākiem par trīs dienām), un tās var arī noteikt atšķirīgus laikposmus parastajiem un izņēmuma apstākļiem. Izceļošanas spiedoga datumam būtu jāatbilst izceļošanas pārbaudes datumam (un nevis faktiskās izceļošanas datumam), ja vien faktiskās izceļošanas datums nav pēc maksimālā laikposma, ko akceptējusi attiecīgā dalībvalsts.

* Juridiskais pamats

- [Šengenas Robežu kodekss \(11. pants un IV pielikums\)](#)
- [Direktīva 2004/38/EK \(5. pants\)](#)
- [Šengenas konvencija \(21. pants\).](#)
- [Kontaktpunktu saraksts informācijas apmaiņai par ieceļošanas un izceļošanas spiedogu drošības kodiem](#)

7. PĀRBAUŽU ATVIEGLINĀŠANA

- 7.1. Ārkārtas un neparedzētos apstākļos robežpārbaudes pie ārējām robežām vai iekšējām robežām, kurās kontrole vēl nav pilnīgi atcelta, var atvieglināt. Šādi ārkārtas un neparedzēti apstākļi rodas tad, kad neparedzami notikumi izraisa tik intensīvu satiksmi, ka gaidīšanas laiks pie robežšķērsošanas vietas kļūst pārmērīgs, un kad ir izmantoti visi personāla, tehniskie un organizatoriskie resursi. Tas, piemēram, var notikt plūdu vai citas nopietnas dabas katastrofas gadījumā, kad nav iespējams šķērsot robežu citās

robežšķērsošanas vietās, tādējādi satiksmes plūsma no vairākām robežšķērsošanas vietām tiek novirzīta uz vienu.

- 7.2. “Pārmērīgi” ilgas gaidīšanas noteikšana ir novērtējums, kas atkarīgs no vairākiem faktoriem un ko veic robežsargs, kurš atbildīgs par robežšķērsošanas vietu. Ņemot vērā, ka atvieglinājumi pēc būtības ir izņēmums no sistemātisku pārbaužu veikšanas, kas var apdraudēt Šengenas Robežu kodeksa mērķi un radīt negatīvu ietekmi uz Šengenas valstu drošību, šis novērtējums būtu jāveic, vadoties no kopējiem kritērijiem. Parasti Komisija iesaka paredzēt atvieglinājumu tikai tad, ja visi pieejamie resursi ir izmantoti, cik vien maksimāli iespējams, un neparedzēta notikuma sekas izraisa (vai var izraisīt) to, ka gaidīšanas laiks pārsniedz 60 minūtes.
- 7.3. Vienmēr ir skaidri jānošķir pamatojumi *mērķtiecīgu pārbaužu* īslaicīgai izmantošanai saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 8. panta 2. punkta a) apakšpunktu (sk. 2.3. punktu) un pamatojumi *atvieglinājumu* izmantošanai saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 9. pantu. Lai gan pamatā esošās problēmas var būt līdzīgas, piemēram infrastruktūras problēmas, IT apstrādes problēmas, IT sistēmu dīkstāve un/vai intensīva satiksme / aktīvā tūrisma sezona, kas visi izraisa pārmērīgi ilgu gaidīšanas laiku, galvenais kritērijs atvieglinājumu pamatošanai ir *neprognozējamība*. Atsevišķas situācijas var būt “neparedzamas”, piemēram, satiksmes sastrēgums ceļu satiksmes negadījuma dēļ, neparedzētas IT problēmas vai situācijas, kas minētas 7.1. punktā. Citas situācijas, piemēram, intensīva autotransporta vai gaisa satiksme tūrisma sezonas laikā vai plānoti IT atjauninājumi, parasti ir “paredzamas” un tāpēc nav aptvertas. Gadījumos, kas atbilst prasībai par neparedzamu notikumu, pienācīga uzmanība būtu jāpievērš prasībai par visu personāla, tehnisko un organizatorisko resursu izsmelšanu, pirms izmanto atvieglinājumus, kam jābūt tikai kā galējam līdzeklim.

* KontROLSARAKSTS PIRMS LĒMUMA PIEŅĒMŠANAS PAR ROBEŽPĀRBAUŽU ATVIEGLINĀŠANU

1. Vai apstākļi patiešām ir ārkārtēji un neparedzami (nevis tikai paredzams sezonāls satiksmes intensitātes maksimums)?
2. Vai tiešām ir izsmelti visi personāla, tehniskie un organizatoriskie resursi?

3. Vai apstākļi izraisa (vai var izraisīt) to, ka gaidīšanas laiks pārsniedz 60 minūtes? (NB! Nav nepieciešams gaidīt, līdz šis gaidīšanas laiks tiek sasniegts; atvieglināšanu var sākt jau agrāk.)

- 7.4. Atvieglinātu robežpārbaudu gadījumā ieceļošanas plūsmas robežpārbaudēm principā ir jābūt prioritārākām nekā izceļošanas plūsmas robežpārbaudēm. Lēmums par atvieglinātas robežpārbaudes piemērošanu ir jāpieņem robežšķērsošanas vietas priekšniekam. Šīm atvieglinātajām pārbaudēm ir jābūt pagaidu pārbaudēm, tās pamatoti jāpiemēro atbilstoši apstākļiem un jāievieš pakāpeniski.
- 7.5. Pat ja robežpārbaude tiek atvieglināta, robežsargam ir jāiespiež ieceļošanas un izceļošanas spiedogs trešo valstu valstspiederīgo ceļošanas dokumentos saskaņā ar [šīs iedaļas 6. punktu](#) un jāpārbauda vismaz trešo valstu valstspiederīgā identitāte.

* Juridiskais pamats

- [Šengenas Robežu kodekss \(9. pants\)](#)

8. IECEĻOŠANAS ATTEIKUMS

- 8.1. Trešo valstu valstspiederīgajiem ir jāatsaka ieceļošana šādos gadījumos:
- a) viņiem nav derīgu ceļošanas dokumentu;
  - b) viņiem ir jebkādā veidā viltots ceļošanas dokuments;
  - c) viņiem nav Šengenas valsts izdotas derīgas vīzas, ja tā ir vajadzīga, uzturēšanās atļaujas vai ilgtermiņa vīzas⁸³;
  - d) viņiem ir jebkādā veidā viltota vīza vai uzturēšanās atļauja;
  - e) viņiem nav dokumentu, kas apliecina uzturēšanās mērķi un apstākļus;
  - f) persona jau ir uzturējusies 90 dienas jebkurā 180 dienu laikposmā (katru reizi ņemot vērā pēdējās uzturēšanās 180 dienu laikposmu) telpā bez iekšējās robežkontroles vai Bulgārijas, Horvātijas, Kipras vai Rumānijas teritorijā;
  - g) personai trūkst pietiekamu iztikas līdzekļu, ņemot vērā uzturēšanās laiku un veidu, vai nav līdzekļu, lai atgrieztos izcelsmes vai tranzīta valstī;

⁸³ Bulgārijas, Horvātijas, Kipras vai Rumānijas izdota uzturēšanās atļauja un ilgtermiņa vīza nav derīgas ieceļošanai telpā bez iekšējās robežkontroles.

- h) par personu *SIS*⁸⁴ vai valstu datubāzēs ir izdots brīdinājums par ieeļošanas atteikumu;
- i) persona tiek uzskatīta par bīstamu vienas vai vairāku Œengenas valstu sabiedriskajai kārtībai, iekšējai drošībai, sabiedrības veselībai vai starptautiskajām attiecībām.

* Piemēri

1) Velobraucēju komanda no Nigērijas dodas uz Turciju, norādot, ka viņi dodas piedalīties tur organizētajās velosacīkstēs. Viņi ierodas Varšavas lidostā (PL) un norāda, ka uz Turciju dosies ar autobusu. Veicot pārbaudi pirmajā līnijā, tiek konstatēts, ka viņiem ir derīga vīza tranzītam cauri Polijai, bet nav derīgas vīzas ieeļošanaī Turcijā. Otrajā līnijā tiek veikta padziļināta pārbaude, kurā šīs personas uzrāda dokumentu, kas apliecina dalību sacīkstēs, un personas apgalvo, ka nebūs nekādu problēmu iegūt vīzas pie Turcijas robežas. Tomēr velosipēdistiem nav pat velosipēdu, kas nepieciešami dalībai sacīkstēs, un viņi arī nevar pārliecinoši paskaidrot, kur un kā viņi tos iegūs Turcijā. Pēc apspriešanās ar Turcijas robežsargiem šajā jautājumā un ņemot vērā viņu negatīvo viedokli par iespēju izdot vīzu pie robežas šādā gadījumā, tiek pieņemts lēmums atteikt ieeļošānu.

2) Moldovas pilsonis ierodas ar automašīnu pie ārējās robežas, apgalvojot, ka dodas tūrisma braucienā uz Vāciju. Veicot pārbaudi pirmajā līnijā, tiek noskaidrots, ka ceļotājs nespēj uzrādīt nekādu dokumentu (viesnīcas rezervācijas dokumentu, ielūguma vēstuli utt.), kurš pierādītu, kur viņš uzturēsies Vācijā, un ceļotājs nevar arī pierādīt, ka viņam ir pietiekami iztikas līdzekļi, lai segtu uzturēšanās un atgriešanās izdevumus. Šādā gadījumā tiek pieņemts lēmums atteikt ieeļošānu.

3) Tunisijas pilsonis ierodas Shipholas (Nīderlande) lidostā. Ceļojuma mērķis ir satikt savus radniekus (brāļus un māsas), kuri dzīvo Briselē (Beļģija). Viņam ir derīga Œengenas vīza, biļete atpakaļbraucienam un Beļģijā dzīvojošo uzņemošo personu ielūguma vēstule/garantija. Tomēr šo vēstuli Beļģijas kompetentās iestādes nav apstiprinājušas (kā to nosaka Beļģijas tiesību akti). Šādā gadījumā pirms lēmuma

⁸⁴

Bulgārijas, Horvātijas un Rumānijas robežsargiem nav obligāti jāpiemēro ieeļošanas atteikums trešo valstu valstspiederīgajiem, par kuriem *SIS* datubāzē ir ievietots brīdinājums par ieeļošanas atteikumu.

pieņemšanas par ieceļošanas atļauju vai atteikumu, būtu jāveic turpmākas pārbaudes, piemēram: jāpārbauda pase, lai redzētu, vai personai iepriekš ir bijušas izdotas Šengenas vīzas un vai tās tika izmantotas likumīgi; jāsalīdzina iepriekšējie ieceļošanas/izceļošanas spiedogi, lai redzētu, vai persona nav iepriekš pārkāpusi uzturēšanās ilgumu telpā bez iekšējās robežkontroles; jāsaazinās ar Beļģijas kompetentajām iestādēm, lūdzot tām veikt nepieciešamās pārbaudes par uzņemošajām personām. Šo pārbaūžu mērķis ir pārlicināties par personas labticību; lēmums tiks pieņemts, pamatojoties tikai uz šo pārbaūžu rezultātiem.

4) Lidmašīna no Šanhajas nolaižas Helsinku Vantā lidostā (FI). PVO ir paziņojusi par starptautiska mēroga ārkārtas situāciju sabiedrības veselības jomā (pamatojoties uz *SARS* risku), saskaņā ar ko tiek prasīts veikt stingrus piesardzības pasākumus attiecībā uz visiem pasažieriem, kuri ierodas no Ķīnas. Visiem pasažieriem tiek prasīts aizpildīt identifikācijas karti, kurā cita starpā jānorāda lidmašīnas sēdvietas numurs un kontaktinformācija, lai vajadzības gadījumā pēc tam attiecīgo personu varētu atrast. Terminālī visi pasažieri iziet cauri īpaši izveidotam koridoram, kurā ir uzstādīts medicīniskais aprīkojums. Dažiem Ķīnas un ES valstspiederīgajiem tiek konstatēti *SARS* simptomi, un viņi joprojām var inficēt citus. Pēc apspriešanās ar ārstiem tiek pieņemts lēmums atteikt ieceļošanu Ķīnas valstspiederīgajiem (ar nosacījumu, ka viņiem nav vajadzīga tūlītēja ārstēšana) un nekavējoties hospitalizēt ES valstspiederīgos, jo pastāv nopietni slimības izplatīšanās draudi. Ar pārējiem lidmašīnas pasažieriem sazinās, izmantojot identifikācijas kartē sniegtās ziņas, un viņiem tiek lūgts apmeklēt ārstu. Tas neizslēdz iespēju veikt alternatīvus pasākumus, piemēram, attiecīgā gadījumā noteikt karantīnu, ja tas ir pietiekami pamatoti no sabiedrības veselības viedokļa.

5) Futbola līdzjutēju grupa no Turcijas ierodas pie ārējās robežas. Viņi ceļo ar autobusu. Robežpārbaudes laikā tiek konstatēts, ka dažiem no viņiem ir bīstami rīki, piemēram, beisbola nūjas, spriguļi “nuncaki”, naži un citi priekšmeti, kurus varētu izmantot pret citiem cilvēkiem. Šajā gadījumā ieceļošana ir jāatsaka, pamatojoties uz sabiedrisko kārtību, ja vien ceļotāji nepiekrīt nodot bīstamos priekšmetus pirms Polijas robežas šķērsošanas.

6) Marokas jauniešu tūristu grupa, kas ar prāmi ceļo no Tanžeras, ierodas Alikantes ostā (Spānija). Grupas maršrutā ir norādīts, ka tiks iekļautas divas pilsētas Spānijā (Madride un

Barcelona) un vairākas pilsētas Francijā. Atpakaļ uz Maroku viņi dosies ar lidmašīnu no Parīzes Šarla de Golla lidostas; viņiem ir derīgas biļetes braucienam atpakaļ. Robežpārbaudes laikā tiek konstatēts, ka vienam no grupas nav derīgas Šengenas vīzas, un šī persona apgalvo, ka tas noticis laika trūkuma dēļ. Brauciena mērķis ir noskaidrots, un ceļotājiem ir pietiekami iztikas līdzekļi. Tomēr šī persona nekādā veidā nevar pierādīt, ka nav varējusi laikus pieteikties vīzai, ne arī to, ka būtu kādi neparedzēti vai obligāti iemesli, lai ļautu ieceļošanu. Šādā gadījumā, ja vien nav nekādu humānu apsvērumu un/vai starptautisku saistību, personai bez vīzas jāatsaka ieceļošana.

7) Ģimene no Krievijas vēlas automašīnā šķērsot Igaunijas robežu. Tomēr izrādās, ka automašīnai ir nopietna tehniska problēma (t. i., nedarbojas bremzes), kas varētu radīt briesmas citiem cilvēkiem. Šādos apstākļos personām netiek atļauta ieceļošana ar automašīnu, kamēr netiek novērsta problēma. Savukārt, ja visi citi ieceļošanas nosacījumi ir izpildīti, šīm personām ir jāļauj ieceļot teritorijā kājām vai citiem līdzekļiem.

8) Somālijas pilsonis, kam ir Somālijas parastā pase un uzturēšanās atļauja, kuru izdevusi cita Šengenas valsts, kas pilnīgi piemēro Šengenas *acquis*, vēlas ieceļot Čehijas Republikas teritorijā tranzītā, lai nonāktu citā Šengenas valstī. Persona nav iekļauta valsts datubāzēs nolūkā atteikt ieceļošanu. Čehijas Republika neatzīst Somālijas parastās pases. Šengenas Robežu kodeksa 6. panta 1. punktā minētie ieceļošanas nosacījumi cita starpā iekļauj prasību, ka ir jābūt derīgam ceļošanas dokumentam, kas tā turētājam dod tiesības šķērsot ārējās robežas. Tomēr nav nekādas formālas šādu ieceļošanas nosacījumu hierarhijas; Šengenas Robežu kodeksa 6. panta 5. punktā minētie izņēmumi attiecas uz jebkuriem Šengenas Robežu kodeksa 6. panta 1. punktā minētajiem nosacījumiem. Tas nozīmē, ka jebkuram trešās valsts valstspiederīgajam, kas neatbilst visiem Šengenas Robežu kodeksa 6. panta 1. punktā paredzētajiem nosacījumiem, bet kam ir kādas dalībvalsts izdota uzturēšanās atļauja vai ilgtermiņa vīza, būtu jāatļauj tranzītā ieceļot citu dalībvalstu teritorijās, lai varētu nonākt tās Šengenas valsts teritorijā, kas pilnīgi piemēro Šengenas *acquis* un ir izsniegusi uzturēšanās atļauju vai ilgtermiņa vīzu, ja vien viņš nav iekļauts tādas dalībvalsts brīdinājumu sarakstā, kuras ārējās robežas viņš ir iecerējis šķērsot, un ja brīdinājumam nav pievienota norāde par ieceļošanas vai tranzīta atteikumu. Attiecībā uz Somālijas pilsoni Čehijas Republikai būtu jāatļauj šai personai ieceļot Čehijas Republikā tranzīta nolūkos, lai šī persona varētu nonākt tās Šengenas valsts

teritorijā, kas pilnīgi piemēro Šengenas *acquis* un ir izsniegusi uzturēšanās atļauju.

- 8.2. Šengenas valstij nebūtu jāatsaka ieeļošanu un būtu jāļauj trešās valsts valstspiederīgajam ieeļot tās teritorijā šādos gadījumos:
- a) pamatojoties uz humāniem apsvērumiem, valsts interešu apsvērumiem vai starptautiskajām saistībām;
  - b) ja persona, kurai nav vīzas, atbilst kritērijiem vīzas izsniegšanai pie robežas ([šīs iedaļas 9. punkts](#));
  - c) vienīgi tāpēc, ka personai ir daudzkārtējās ieeļošanas vīza, ko izdevusi cita dalībvalsts;
  - d) vienīgi tāpēc, ka personai ir daudzkārtējās ieeļošanas vīza, bet ceļojuma mērķis nav tāds, kā varētu būt norādīts vīzas uzlīmes sadaļā “piezīmes”. Valsts piezīmes, ko izmanto dažas dalībvalstis, var būt saistītas ar vīzas pieteikuma (galveno) mērķi. Šāds vīzas uzlīmē izdarītais ieraksts neliedz turētājam izmantot derīgu daudzkārtējo vīzu izmantot ceļojumiem, kuru mērķis ir cits (sk. arī šīs iedaļas 8.6. punktu);
  - e) ja personai ir derīga uzturēšanās atļauja vai ilgtermiņa vīza, ko izdevusi Šengenas valsts, kura pilnīgi piemēro Šengenas *acquis*, bet tā neatbilst Šengenas Robežu kodeksa 6. panta 1. punktā minētajiem ieeļošanas nosacījumiem, būtu jāļauj šai personai ieeļot citu Šengenas valstu teritorijā tranzīta nolūkos, lai attiecīgā persona varētu sasniegt tās Šengenas valsts teritoriju, kas pilnīgi piemēro Šengenas *acquis* un kas ir izdevusi uzturēšanās atļauju vai ilgtermiņa vīzu. Tranzītu tomēr var atteikt gadījumā, ja tās Šengenas valsts datubāzē, kuras ārējās robežas attiecīgā persona vēlas šķērsot, attiecībā uz šo personu ir ievietots brīdinājums un tam pievienotas norādes atteikt ieeļošanu vai tranzītu. Ja attiecībā uz uzturēšanās atļaujas turētāju *SIS* ir ievietots brīdinājums par ieeļošanas vai uzturēšanās atteikumu, būtu nekavējoties jāsaazinās ar valsts *SIRENE* biroju, lai sāktu Regulas (ES) 2018/1861 30. pantā un “*SIRENE* rokasgrāmatas — robežas un atgriešana” 36. pantā noteikto konsultāciju procedūru.

* Juridiskais pamats

- [Šengenas Robežu kodekss \(1., 4., 6., 8., 14. pants un V pielikums\)](#)

- [Vīzu kodekss \(32., 35. pants un VI pielikums\)](#)

- [Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 565/2014/ES \(2014. gada 15. maijs\), ar ko ievieš vienkāršotu režīmu personu kontrolei pie ārējām robežām, pamatojoties uz to, ka attiecībā uz tranzītu caur to teritorijām vai iecerēto uzturēšanos to teritorijās uz laiku, kas nepārsniedz 90 dienas jebkurā 180 dienu laikposmā, Bulgārija, Horvātija, Kipra un Rumānija dažus dokumentus vienpusēji atzīst par līdzvērtīgiem savām valsts vīzām, un ar ko atceļ Lēmumus Nr. 895/2006/EK un Nr. 582/2008/EK](#)

- [Valstu ieraksti vīzas uzlīmes sadaļā “piezīmes”](#)

8.3. Personām, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām, ieceļošanu var atteikt, pamatojoties vienīgi uz sabiedriskā kārtības vai sabiedrības drošības apsvērumiem, kā noteikts Direktīvā 2004/38/EK, t. i., ja personas darbība rada faktiskus, attiecīgajā brīdī esošus un pietiekami nopietnus draudus, kas skar vienu no sabiedrības pamatinteresēm.

8.3.1. Tādējādi pat *SIS* ievietotu brīdinājumu pašu par sevi nevar uzskatīt par pietiekamu pamatojumu, lai automātiski atteiktu šādām personām ieceļošanu; šādā gadījumā robežsargam vienmēr ir rūpīgi jāizvērtē situācija, ņemot vērā šīs iedaļas 8.3. punktā minētos principus.

Ja brīdinājumu ir ievietojuši cita Šengenas valsts, robežsargam ar *SIRENE* biroju tīkla starpniecību sazinoties ar valsts *SIRENE* biroju, ir nekavējoties jāsažinās ar brīdinājumu ievietojušās Šengenas valsts atbildīgajām iestādēm. Šai Šengenas valstij ir jāpārbauda iemesls(-i), kāpēc brīdinājums tika ievietots, un vai šie iemesli joprojām ir aktuāli. Šī informācija ir nekavējoties jānodod pieprasījumu sūtījušās Šengenas valsts iestādēm. Robežsargi, izmantojot jebkurus citus pieejamos līdzekļus, attiecīgā gadījumā var sazināties ar tās citas Šengenas valsts iestādēm, kura izsniegusi uzturēšanās apliecību, lai pārbaudītu tā derīgumu.

Brīdinājumā par ieceļošanas atteikumu būs ietverta noteikta informācija, kas var palīdzēt noteikt, kāpēc brīdinājums ievadīts. Brīdinājumā būs ietverta informācija par to, vai lēmums par ieceļošanas un uzturēšanās atteikumu ir balstīts uz:

- 1) iepriekšēju sodāmību, kā minēts Regulas (ES) 2018/1861 24. panta 2. punkta a) apakšpunktā, vai
- 2) nopietnu drošības apdraudējumu, kā minēts Regulas (ES) 2018/1861 24. panta 2. punkta b) apakšpunktā, vai
- 3) Savienības vai valsts tiesību aktu par ieceļošanu un uzturēšanos apiešanu, kā minēts Regulas (ES) 2018/1861 24. panta 2. punkta c) apakšpunktā, vai
- 4) ieceļošanas aizliegumu, kā minēts Regulas (ES) 2018/1861 24. panta 1. punkta b) apakšpunktā, vai
- 5) ierobežojošiem pasākumiem, kā minēts Regulas (ES) 2018/1861 25. pantā.

Turklāt ir iespējams pašā brīdinājumā norādīt nodarījuma veidu, ja brīdinājumi par ieceļošanas atteikumi ir saistīti ar noziedzīgiem nodarījumiem. Izdevējai Šengenas valstij ir arī iespējams norādīt brīdinājumā, vai attiecīgā persona ir Savienības pilsoņa ģimenes loceklis vai cita persona, kam ir tiesības brīvi pārvietoties. Tomēr ar izdevēju Šengenas valsti tik un tā vienmēr būtu jāapspriežas gadījumā, ja ir informācijas atbilde par trešās valsts valstspiederīgo, kuram ir tiesības brīvi pārvietoties.

Pamatojoties uz saņemto informāciju, kompetentās iestādes izdarīs novērtējumu, pamatojoties uz šīs iedaļas 8.3. punktā paskaidrotajiem kritērijiem. Pamatojoties uz to, robežsargs attiecīgajai personai ļaus ieceļot vai atteiks ieceļošanu.

Ja nav iespējams iegūt informāciju bez nepamatotas kavēšanās, attiecīgajai personai ir jāļauj ieceļot valsts teritorijā. Šādā gadījumā robežsargi, kā arī citas kompetentās valsts iestādes var veikt nepieciešamās pārbaudes jau pēc personas ieceļošanas teritorijā un vajadzības gadījumā veikt turpmākus atbilstošus pasākumus.

Darbības, kas minētas šīs iedaļas 8.3.1. punktā, neliedz veikt citas darbības, kas izriet saistībā ar *SIS* brīdinājumu, piemēram, apcietināt personu, piemērot aizsardzības pasākumus, ievietot informāciju par pazudušiem vai nozagtiem dokumentiem utt. Ja šādā pārbaudē atklājas, ka *SIS* ir ievietots brīdinājums par vajadzību konfiscēt dokumentu, tas

tūlīt ir jākonfiscē un nekavējoties jāsazinās ar *SIRENE* biroju, lai saņemtu turpmāku informāciju.

* Juridiskais pamats / judikatūra

- [Direktīva 2004/38/EK \(27.–33. pants\)](#)

- [Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 1082/2013/ES \(2013. gada 22. oktobris\) par nopietniem pārrobežu veselības apdraudējumiem un ar ko atceļ Lēmumu Nr. 2119/98/EK](#)

- [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(EK\) Nr. 851/2004 \(2004. gada 21. aprīlis\), ar ko izveido Eiropas Slimību profilakses un kontroles centru](#)

- [Eiropas Savienības Tiesas 1980. gada 3. jūlija spriedums, lieta C-157/79, *Regina / Stanislaus Pieck*.](#)

- [Eiropas Savienības Tiesas 2006. gada 31. janvāra spriedums, lieta C-503/03, *Komisija/Spānija*.](#)

8.3.2. Ja personai, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām, nav vajadzīgo ceļošanas dokumentu vai attiecīgā gadījumā nav vajadzīgo vīzu, attiecīgā Šengenas valsts pirms šādas personas nosūtīšanas atpakaļ sniedz tai visas pienācīgās iespējas iegūt vajadzīgos dokumentus vai nogādāt tai šos dokumentus pienācīgā laikposmā, vai citādi apstiprināt vai pierādīt, ka tai ir brīvas pārvietošanās un uzturēšanās tiesības saskaņā ar Savienības tiesībām.

* Juridiskais pamats / judikatūra

- [Direktīva 2004/38/EK \(5. pants un 27.–33. pants\), to lasot saistībā ar Komisijas paziņojumu COM\(2009\) 313 final](#)

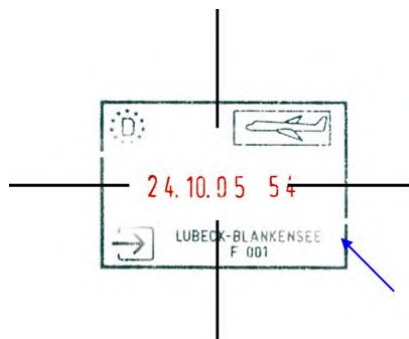
- [Eiropas Savienības Tiesas 2002. gada 25. jūlija spriedums, lieta C-459/99, *MRAX/Belģija*.](#)

- [Eiropas Savienības Tiesas 2005. gada 17. februāra spriedums, lieta C-215/03, *Salah Oulane / Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie*.](#)

8.4. Kad trešo valstu valstspiederīgajiem tiek atteikta ieeļošana, pārbaudi veicošai amatpersonai ir jārikojas šādi:

- a) jāaizpilda ieeļošanas atteikuma [standartveidlapa](#), kurā norāda atteikuma iemeslu(-s), un jāsniedz tā attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam, kuram tā jāparaksta un jāsaņem parakstītās veidlapas kopija. Ja trešās valsts valstspiederīgais atsakās parakstīt veidlapu, robežsargs to atzīmē veidlapas iedaļā “piezīmes”;
- b) jāiespiež pasē ieeļošanas spiedogs, ko ar neizdzēšamu melnu tinti pārsvītro krustiski, tam pretī labajā pusē, arī ar neizdzēšamu tinti, jāieraksta ieeļošanas atteikuma iemeslam atbilstīgais(-ie) burts(-i), kā norādīts minētajā ieeļošanas atteikuma veidlapā (sk. piemēru turpmāk). Ņemot vērā Šengenas Robežu kodeksa V pielikuma A daļas 1. punkta skaidro formulējumu (kā arī Regulas (ES) 2017/2226 18. pantu, kurā atspoguļota tā pati pieeja) (“Atsakot ieeļošānu, robežsargs (..) iespiež ieeļošanas spiedogu, ko (..) pārsvītro”), robežsargiem pārsvītrotais spiedogs būtu jāiespiež brīdī, kad tiek pieņemts lēmums atteikt ieeļošānu.

Ieeļošanas atteikuma spiedoga piemērs:

Burts, kas apzīmē ieeļošanas atteikuma iemeslu saskaņā ar vienoto veidlapu

8.5. Ja par pārbaudi atbildīgā amatpersona konstatē, ka par attiecīgo vīzas turētāju *SIS* ir ievietots brīdinājums nolūkā atteikt ieeļošānu, šīs personas vīza ir jāanulē, uzspiežot spiedogu “ATCELTA”. Plašāku informāciju sk. [šīs iedaļas 10. punktā](#). Kad vīza ir anulēta, attiecīgie dati jāievada VIS. Attiecībā uz darbībām, kas jāveic VIS, sk. [šīs rokasgrāmatas 32. pielikumu](#).

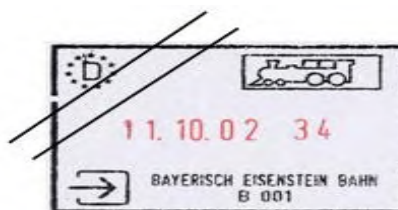
Ja dalībvalsts ir atcēlusi citas dalībvalsts izsniegtu vīzu, ieteicams par to informēt, izmantojot šīs rokasgrāmatas [31. pielikumā](#) ietverto veidlapu.

- 8.6. Vīzu nedrīkst anulēt vai atcelt vienīgi tāpēc, ka trešās valsts valstspiederīgais nav varējis uzrādīt prasīto(-os) [apliecinošo\(-os\) dokumentu\(-us\)](#), lai pamatotu sava ceļojuma mērķi. Šādā gadījuma robežsargam ir jāveic papildu pārbaudes, lai novērtētu, vai persona nav ieguvusi vīzu viltus ceļā un vai nepastāv neatbilstīgas imigrācijas risks. Vajadzības gadījumā jāsaazinās ar tās Šengenas valsts kompetentajām iestādēm, kura izsniegusi attiecīgo vīzu. Tikai tad, ja noskaidrots, ka vīza iegūta viltus ceļā, robežsargam šāda vīza ir jāanulē, uzspiežot spiedogu "ANULĒTA". Plašāku informāciju sk. [šīs iedaļas 10. punktā](#). Kad vīza ir anulēta, attiecīgie dati jāievada VIS. Attiecībā uz darbībām, kas jāveic VIS, sk. šīs rokasgrāmatas 32. pielikumu.

Ja dalībvalsts ir anulējusi citas dalībvalsts izsniegtu vīzu, ieteicams par to informēt, izmantojot [šīs rokasgrāmatas 30. pielikumā](#) ietverto veidlapu.

Paraugprakse: iecelošanas vai izceļošanas spiedoga anulēšana gadījumos, kas nav saistīti ar iecelošanas atteikumu.

Mēdz būt gadījumi, kad pasē iespiests spiedogs ir jāanulē (piemēram, ja robežsarga kļūdas dēļ ir iespiests nepareizs spiedogs). Šādos gadījumos ceļotājs par to nav atbildīgs, un spiedogu neatceļ tādā pašā veidā, kā tas ir gadījumā, kad personai tiek atteikta iecelošana. Tāpēc ieteicams spiedogu anulēt, tā kreisā augšējā stūrī novelkot divas paralēlas līnijas, kā parādīts attēlā:

- 8.7. Saskaņā ar tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu, kas noteiktas ES Pamattiesību hartas 47. pantā, visām personām, kurām iecelošana ir atteikta, vai vīzas turētājam, kura vīza ir anulēta vai atcelta, vajadzētu būt tiesībām lēmumu pārsūdzēt saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Šīm personām ir jātiek sniegtiem rakstveida norādījumiem par pārsūdzības procedūram un par kontaktpunktiem, kur var saņemt

informāciju par pārstāvjiem, kuri ir kompetenti rīkoties trešās valsts valstspiederīgā vārdā.

Ja vīza ir attiecīgi anulēta vai atcelta, robežsargam ir jāaizpilda standartveidlapa paziņojumam par vīzas anulēšanu un tā pamatojumam, pamatojot anulēšanas iemeslu(-s), un šī standartveidlapa ir jānodod attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam (sk. [šīs rokasgrāmatas 25. pielikumu](#)).

- 8.8. Ja ieceļošana ir atteikta personai, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām, robežsargam vienmēr ir jāiesniedz šai personai rakstveida lēmums. Lēmumam ir jābūt sagatavotam tādā veidā, lai attiecīgā persona varētu saprast tā saturu un sekas. Lēmumā ir jāiekļauj arī precīza un pilnīga norāde par sabiedriskās kārtības un sabiedrības drošības apsvērumiem, pamatojoties uz kuriem ir pieņemts lēmums, ja vien tas nav pretrunā valsts drošības interesēm. Lēmumā jānorāda arī tiesa vai administratīvā iestāde, kurā attiecīgā persona var iesniegt pārsūdzību, un pārsūdzības iesniegšanas termiņš. Lai paziņotu noraidošu lēmumu, var izmantot veidlapas, taču sniegtajā pamatojumā vienmēr jānorāda visu iemeslu pamatojums, uz kuriem balstoties tika pieņemts lēmums konkrētajā gadījumā. Tāpēc ar vienas vai vairāku iespēju norādīšanu, atzīmējot lodziņus standartveidlapā, nav pietiekami gadījumā, ja ieceļošanu atsaka ES pilsoņa ģimenes loceklim.
- 8.9. Lēmums par ieceļošanas atteikumu ir jāizpilda nekavējoties.
- 8.10. Ja trešās valsts valstspiederīgo, kuram atteikta ieceļošana, līdz robežai ir nogādājis pārvadātājs ar gaisa, jūras vai sauszemes transportu, pārvadātājam nekavējoties jāuzņemas atbildība par attiecīgo personu. Proti, pārvadātājam jābūt pienākumam atgriezt šo trešās valsts valstspiederīgo trešā valstī, no kuras tas ieceļojis, vai trešā valstī, kas izdevusi ceļošanas dokumentu, ar kuru tas ceļojis, vai jebkurā citā trešā valstī, kurā tā ieceļošana ir garantēta. Ja trešās valsts valstspiederīgo, kuram atteikta ieceļošana, nevar nekavējoties nogādāt atpakaļ, pārvadātāja pienākums ir uzņemties visas ar atpakaļceļu saistītās nepieciešamās izmaksas. Ja pārvadātājs nevar nogādāt atpakaļ šo trešās valsts valstspiederīgo, tā pienākums ir nodrošināt šai personai atgriešanos jebkādā citā veidā (piemēram, sazinoties ar citu pārvadātāju).
- 8.11. Pārvadātājam jāpiemēro sankcijas saskaņā ar Direktīvu 2001/51/EK un valsts tiesību aktiem.

- 8.12. Robežsargam ir jāveic visi atbilstošie pasākumi, ņemot vērā vietējos apstākļus, lai novērstu, ka trešās valsts valstspiederīgais, kuram atteikta ieceļošana, ieceļo nelikumīgi (piemēram, jānodrošina, ka šī persona paliek lidostas tranzīta zonā, vai jāaizliedz personai jūras ostā izkāpt krastā).

* Juridiskais pamats

- [Direktīva 2004/38/EK \(5. pants un 27.–33. pants\)](#), to lasot saistībā ar [Komisijas Lēmumu COM\(2009\) 313 final](#)
- [Šengenas Robežu kodekss \(14. pants un V pielikums\)](#)
- [Šengenas konvencija \(26. pants\)](#);
- [Padomes Direktīva 2001/51/EK \(2001. gada 28. jūnijs\), ar kuru papildina 26. pantu Konvencijā, ar ko īsteno 1985. gada 14. jūnija Šengenas Līgumu](#);
- [Vīzu kodekss \(34. pants un VI pielikums\)](#)

9. **PIE ROBEŽAS PIEPRASĪTAS VĪZAS, TOSTARP JŪRNIEKIEM TRANZĪTĀ, UN ŠĀDU VĪZU ATTEIKUMS**

Kopējo vīzu politiku vēl nepiemēro Bulgārija, Horvātija, Kipra un Rumānija. Šo četru valstu izdotās vīzas tāpēc vēl nav derīgas aprītei telpā bez iekšējās robežkontroles. Bulgārija, Horvātija, Kipra un Rumānija tomēr drīkst atļaut ieceļošanu savā teritorijā vai tranzītu cauri to teritorijai personām, kurām ir izdota Šengenas valstu vienotā vīza.

9.1. Vīzu veidi:

[Sk. šīs rokasgrāmatas pirmās daļas 27.–32. punktu](#)

Plašāku informāciju par dažādajiem vīzu veidiem sk. [Vīzu kodeksa rokasgrāmatas II daļas 8. punktā](#)

Plašāku informāciju par vīzu izsniegšanu pie robežas sk. [Vīzu kodeksa rokasgrāmatas IV daļā](#)

Plašāku informāciju par īpašiem noteikumiem vīzu izsniegšanai pie robežas ES/EEZ un CH pilsoņu ģimenes locekļiem sk. [Vīzu kodeksa rokasgrāmatas III daļā](#)

* Juridiskais pamats

[- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(ES\) 2018/1806 \(2018. gada 14. novembris\), ar ko izveido to trešo valstu sarakstu, kuru valstspiederīgajiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzām, kā arī to trešo valstu sarakstu, uz kuru valstspiederīgajiem minētā prasība neattiecas](#)

- [Vīzu kodekss \(2. pants\)](#)

* Saites

- [Vīzu uzlīmes aizpildīšana](#)

- [Aizpildītu vīzu uzlīmju paraugi](#)

10. VĪZU ANULĒŠANA UN ATCELŠANA

Sk. [Vīzu kodeksa rokasgrāmatas V daļas 2. un 3. punktu](#)

* Juridiskais pamats

- [Vīzu kodekss \(34. pants un VI pielikums\)](#)

11. ĪPAŠĀS TRANZĪTA SHĒMAS

11.1. Vienkāršota tranzīta dokuments (*FTD*) un vienkāršota dzelzceļa tranzīta dokuments (*FRTD*)

- 11.1.1. 2003. gada 1. jūlijā stājās spēkā jauns ceļošanas režīms tranzītam starp Krievijas pamatteritoriju un Kaļiņingradu. Ar to tika ieviesti divu veidu dokumenti — vienkāršota tranzīta dokuments (*FTD*) un vienkāršota dzelzceļa tranzīta dokuments (*FRTD*). Šie dokumenti ir vajadzīgi Lietuvas teritorijas šķērsošanai, lai darītu iespējamu un atvieglotu ceļošanu trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri vēlas nokļūt citā savas valsts daļā, kas ir ģeogrāfiski nošķirta no tās pārējās teritorijas.
- 11.1.2. *FTD* ir paredzēts vairākkārtējam tiešam tranzītam caur Lietuvas teritoriju ar jebkuru sauszemes transporta veidu. To izsniedz Lietuvas iestādes, un tā maksimālais derīguma termiņš ir trīs gadi. Katrs tranzīts, kuram izmanto *FTD*, nedrīkst ilgt vairāk kā 24 stundas.
- 11.1.3. *FRTD* izmanto vienam braucienam turp un atpakaļ ar vilcienu, un tā derīguma termiņš nedrīkst pārsniegt trīs mēnešus. Tranzīts, kuram izmanto *FRTD*, nedrīkst ilgt vairāk kā sešas stundas.
- 11.1.4. *FTD/FRTD* ir līdzvērtīgi vīzai, un konsulārajām iestādēm tie jāizsniedz vienotā formā Saskaņā ar Padomes Regulām (EK) Nr. 693/2003⁸⁵ un (EK) Nr. 694/2003⁸⁶. Tos nedrīkst izsniegt pie robežas.

* Juridiskais pamats

- [Padomes Regula \(EK\) Nr. 693/2003 \(2003. gada 14. aprīlis\), ar ko paredz īpašu vienkāršota tranzīta dokumentu \(*FTD*\), vienkāršota dzelzceļa tranzīta dokumentu \(*FRTD*\) un ar ko groza Kopīgo konsulāro instrukciju un Kopīgo rokasgrāmatu](#)

- [Padomes Regula \(EK\) Nr. 694/2003 \(2003. gada 14. aprīlis\) par vienotu formu vienkāršota tranzīta dokumentam \(*FTD*\) un vienkāršota dzelzceļa tranzīta dokumentam \(*FRTD*\), kas paredzēti Regulā \(EK\) Nr. 693/2003](#)

⁸⁵ Padomes Regula (EK) Nr. 693/2003 (2003. gada 14. aprīlis), ar ko paredz īpašu vienkāršota tranzīta dokumentu (*FTD*), vienkāršota dzelzceļa tranzīta dokumentu (*FRTD*) un ar ko groza Kopīgo konsulāro instrukciju un Kopīgo rokasgrāmatu (OV L 099, 17.4.2003., 8. lpp.).

⁸⁶ Padomes Regula (EK) Nr. 694/2003 (2003. gada 14. aprīlis) par vienotu formu vienkāršota tranzīta dokumentam (*FTD*) un vienkāršota dzelzceļa tranzīta dokumentam (*FRTD*), kas paredzēti Regulā (EK) Nr. 693/2003 (OV L 099, 17.4.2003., 15. lpp.).

11.2. **Tranzīts cauri tādas Šengenas valsts teritorijai, kas vēl pilnīgi nepiemēro Šengenas *acquis*⁸⁷**

11.2.1. Kamēr Bulgārija, Horvātija, Kipra un Rumānija nav pievienojušās telpai bez iekšējās robežkontroles, tās var atzīt vīzas, kas derīgas ieceļošanai divas vai vairākas reizes; ilgtermiņa vīzas un Šengenas valsts izdotas uzturēšanās atļaujas

par līdzvērtīgām pašas valsts vīzām, kas izdotas tranzītam cauri to teritorijai vai kas paredzētas, lai uzturētos to teritorijā periodā, kas nepārsniedz 90 dienas jebkurā 180 dienu laikposmā.

11.2.2. Attiecībā uz 11.2.1. punktā minēto dokumentu turētājiem jāveic parastās pārbaudes procedūras (šīs iedaļas 1. punkts).

* Juridiskais pamats

- [Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 565/2014/ES \(2014. gada 15. maijs\), ar ko ievieš vienkāršotu režīmu personu kontrolei pie ārējām robežām, pamatojoties uz to, ka attiecībā uz tranzītu caur to teritorijām vai iecerēto uzturēšanos to teritorijās uz laiku, kas nepārsniedz 90 dienas jebkurā 180 dienu laikposmā, Bulgārija, Horvātija, Kipra un Rumānija dažus dokumentus vienpusēji atzīst par līdzvērtīgiem savām valsts vīzām, un ar ko atceļ Lēmumus Nr. 895/2006/EK un Nr. 582/2008/EK](#)

12. **PATVĒRUMA MEKLĒTĀJI / PERSONAS, KAS LŪDZ STARPTAUTISKO AIZSARDZĪBU⁸⁸**

* Vispārīgi principi

Visi starptautiskās aizsardzības pieteikumi, tostarp tie, kas iesniegti pie robežas, dalībvalstīm ir jāizskata, lai noteiktu, vai tie ir pieņemami un/vai pieteikuma iesniedzējs atbilst bēgļa statusam saskaņā ar 1951. gada 28. jūlija Ženēvas konvenciju par bēgļu statusu, kas papildināta ar 1967. gada 31. janvāra Ņujorkas protokolu, vai arī personai ir piemērojams alternatīvās aizsardzības statuss, pamatojoties uz Direktīvā 2011/95/ES noteiktajiem kritērijiem.

⁸⁷ Šis punkts attiecas tikai uz Bulgāriju, Horvātiju, Kipru un Rumāniju.

⁸⁸ Šis punkts attiecas uz Dāniju, Īriju, Norvēģiju, Islandi, Lihtenšteinu un Šveici, ciktāl ir jānosaka, kura dalībvalsts ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu un *Eurodac*.

Šis punkts attiecas uz Īriju, ciktāl runa ir par Direktīvu 2005/85/EK.

Par pieteikuma izskatīšanu atbildīgo ES dalībvalsti nosaka saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 604/2013⁸⁹ (Dublinas III regula).

Procedūra jāveic saskaņā ar [Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2013/32/ES⁹⁰](#).

- 12.1. Jāuzskata, ka trešās valsts valstspiederīgais ir patvēruma/starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējs, ja šī persona jebkādā veidā pauž bailes, ka tiks vajāta vai tai tiks nodarīts nopietns kaitējums, ja tā tiks nosūtīta atpakaļ uz savu izcelsmes valsti vai iepriekšējo pastāvīgo dzīvesvietu.

Starptautiskās aizsardzības lūgums nav jāizsaka kādā konkrētā formā. Vārds “patvēruma” nav jāizmanto tieši; noteicošais elements ir baiļu paušana par to, kas ar personu varētu notikt pēc atgriešanas. Ja ir šaubas par to, vai noteiktu paziņojumu var uzskatīt par vēlmi iesniegt patvēruma vai cita veida starptautiskās aizsardzības pieteikumu, robežsargam ir jāvērsas pie valsts iestādes(-ēm), kas atbildīga(-as) par starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanu.

- 12.2. Visiem trešās valsts valstspiederīgajiem, kas izsaka vēlmi iesniegt patvēruma/starptautiskās aizsardzības pieteikumu pie robežas (tostarp teritoriālajos ūdeņos, lidostas un jūras ostas tranzīta zonās), ir jādod iespēja pēc iespējas drīzāk iesniegt šo pieteikumu. Tāpēc robežsargiem ir jāinformē pieteikuma iesniedzēji tādā valodā, ko viņi pamatoti varētu saprast, par to, kāda ir procedūra (kur un kā iesniegt pieteikumu), kā arī par viņu tiesībām un pienākumiem, tostarp par iespējamām sekām, ja persona nepilda savus pienākumus un nesadarbojas ar robežsargiem.

Lai izvairītos no pārpratumiem un lai nodrošinātu, ka pieteikuma iesniedzēji ir pienācīgi informēti par savām tiesībām un pienākumiem, kā arī par procedūru, ir jāizmanto tulka pakalpojumi gadījumos, kad persona, kas lūdz starptautisko aizsardzību, pieteikami nezina valodu, kurā runā attiecīgajā ES dalībvalstī.

---

⁸⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 604/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (OV L 180, 29.6.2013., 31. lpp.).

⁹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (OV L 180, 29.6.2013., 60. lpp.).

- 12.3. Kompetentās valsts iestādes, ko katra ES dalībvalsts ir norīkojusi starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanai, ir jāinformē, ka ir iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums.

Robežsargs nedrīkst pieņemt lēmumu par pieteikuma iesniedzēja atgriešanu, kamēr nav notikusi apspriešanās ar kompetento valsts iestādi, kas atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanu.

- 12.4. No katra patvēruma meklētāja, kurš ir sasniedzis vismaz 14 gadu vecumu, saskaņā ar ES dalībvalsts tiesību aktiem ir jāpaņem visu pirkstu nospiedumi un jānosūta uz *Eurodac* centrālo sistēmu, lai varētu veikt pārbaudi *Eurodac* sistēmā.

* Juridiskais pamats

- [1951. gada 28. jūlija Ženēvas konvencija](#) un [Nujorkas protokols](#);

- [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(ES\) Nr. 603/2013 \(2013. gada 26. jūnijs\) par pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēmas Eurodac izveidi, lai efektīvi piemērotu Regulu \(ES\) Nr. 604/2013, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm, un par dalībvalstu tiesībaizsardzības iestāžu un Eiropola pieprasījumiem veikt salīdzināšanu ar Eurodac datiem tiesībaizsardzības nolūkos, un ar kuru groza Regulu \(ES\) Nr. 1077/2011, ar ko izveido Eiropas Aģentūru lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā](#);

- [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(ES\) Nr. 604/2013 \(2013. gada 26. jūnijs\), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm](#);

- [Komisijas Īstenošanas regula \(ES\) Nr. 118/2014 \(2014. gada 30. janvāris\), ar ko groza Regulu \(EK\) Nr. 1560/2003, ar kuru paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai piemērotu Padomes Regulu \(EK\) Nr. 343/2003, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm](#);

[- Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/95/ES \(2011. gada 13. decembris\) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu;](#)

[- Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/32/ES \(2013. gada 26. jūnijs\) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai;](#)

[- Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/33/ES \(2013. gada 26. jūnijs\), ar ko nosaka standartus starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanai;](#)

[- Eiropas Savienības Pamattiesību harta, jo īpaši tās 4. pants \(Spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodu aizliegums\), 18. pants \(Patvēruma tiesības\) un 19. pants \(Aizsardzība pārvietošanas, izraidīšanas vai izdošanas gadījumā\).](#)

13. **INFORMĀCIJAS REĢISTRĒŠANA PIE ROBEŽAS**

Visās robežšķērsošanas vietās jebkura dienesta informācija un cita īpaši svarīga informācija ir jāreģistrē manuāli vai elektroniski. Obligāti jāreģistrē šāda informācija:

- par vietējām robežpārbaudēm atbildīgā robežsarga vārds, uzvārds un pārējo darbinieku vārdi un uzvārdi katrā maiņā;
- personas pārbaūžu atvieglojumi;
- pie robežas izsniegtās vīzas un dokumenti pasu un vīzu vietā;
- informācija par aizturētām personām un sūdzības (noziedzīgi nodarījumi un administratīvi pārkāpumi);
- personas, kurām atteikta ieceļošana (atteikuma pamats un valstspiederība);
- ieceļošanas un izceļošanas spiedogu drošības kodi, to robežsargu identifikācijas dati, kas izmanto spiedogus konkrētajā dienā un maiņā, kā arī informācija par pazaudētiem vai nozagtiem spiedogiem;
- pārbaudīto personu sūdzības;
- citi īpaši nozīmīgi policijas vai tieslietu pasākumi;
- īpaši notikumi.

14. SADARBĪBA AR CITIEM DIENESTIEM

Robežsargiem ir cieši jāsadarbojas ar visām valsts iestādēm, kuras strādā pie robežas, piemēram, ar muitu un citiem dienestiem, kuru kompetencē ietilpst ar precēm saistītie drošības jautājumi, un ar dienestiem, kas atbildīgi par pārvadājumu drošību.

15. VILTOTU DOKUMENTU MARKĒŠANA

Ja robežsargs, veicot robežpārbaudi, konstatē, ka dokuments ir viltots, viņam būtu jāatsaka trešās valsts valstspiederīgajam ieceļošana un jāmarķē dokuments saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksu (V pielikums, A un B daļa).

Robežsargam būtu jāveic visi nepieciešami pasākumi, lai novērstu viltotā dokumenta turpmāku izmantošanu. Lai sasniegtu šo mērķi, viņam saskaņā ar vispārējiem noteikumiem būtu jākonfiscē šis dokuments.

Ja nepieciešams dokumentu nodot (tieši, ar pārvadātāja uzņēmumu starpniecību vai pa diplomātiskiem kanāliem) attiecīgās trešās valsts / izcelsmes valsts kompetentajām iestādēm (robežkontrolei vai citām iestādēm), robežsargam būtu jārīkojas šādi:

- dokuments jāpadara nederīgs — ja iespējams, mašīnlasāmajā joslā (*MRZ*) to caurumojot vai sagriežot,

vai, ja tas nav iespējams,

- dokuments jāmarķē turpmāk norādītajā veidā (tikai gadījumos, ja dokuments nav marķēts, kā aprakstīts šā punkta pirmajā apakšpunktā).

1) Papīra formāts

Marķē pases pēdējās lapas apakšējo kreiso stūri un, ja iespējams, arī lapu, uz kuras ir atrastas viltojuma pēdas, nelielā trijstūrī uzrakstot burtu “F” ar sarkanu stingru pildspalvu (ja minētā lapa ir pilna, jāizmanto blakus esošās lapas).

2) Polimērs

Atsevišķam dokumentam, kas ir polimēra veidā, tukšajā zonā ar UV tintes pildspalvu, vēlams, sarkanu, nelielā trijstūrī uzraksta burtu “F”.

Vai (tikai pilnīgi viltotu dokumentu gadījumā)

Atsevišķam viltotam dokumentam, kas ir polimēra veidā, tukšajā zonā, neskarot personas datu un drošības elementu izvietošanas zonas, izspiež caurumu vai sagriež.

Konkrētos gadījumos, ja tiek konstatēts, ka ir viltots dokuments, ko izdevusi cita Šengenas valsts, konfiscētais dokuments būtu jānodod šai valstij, tiklīdz ir pabeigtas ar dokumenta konfiskāciju saistītās valsts procedūras.

16. **BIOMETRISKAJĀS PASĒS UZGLABĀTO DATU AUTENTISKUMA PĀRBAUDE**

Lai nodrošinātu efektīvu robežpārbaudi, pārbaudot biometriskās pasēs, pārlicinās par mikroshēmā saglabāto datu autentiskumu un integritāti. Lai pārlicinātos, ka mikroshēmā datus ir ievadījuši pilnvarota iestāde un ka tie nav falsificēti, mikroshēmas saturu autentificē ar pasīvo autentifikāciju. Ir jāpārbauda dokumenta parakstītāja sertifikāts, salīdzinot to ar izdevējas valsts attiecīgo uzticamības *CSCA* sertifikātu. Ja ir šāda funkcija ir atbalstīta, būtu jāizmanto mikroshēmas autentifikācija, lai pārlicinātos, ka mikroshēma ir īsta.

17. **IERAKSTU PAR BĒRNIEM DERĪGUMS VECĀKU PASĒS**

Regulā (EK) Nr. 2252/2004 ir noteikts, ka kopš 2012. gada 26. jūnija Šengenas valstu izdoto pasu turētājiem ir piemērojams šāds režīms:

1. bērniem neatkarīgi no viņu vecuma ir nepieciešama sava pase;
2. bērni nedrīkst ceļot, pamatojoties tikai uz ierakstu vecāku pasēs;
3. vecākiem, kuru pasēs ir ierakstīti viņu bērnu vārdi, šīs pasēs paliek derīgas arī pēc 2012. gada 26. jūnija.

Šie noteikumi neattiecas uz Īriju. Tie neattiecas arī uz pasēm, ko izdevušas trešās valstis, kuras nav Šengenas asociētās valstis.

Ja ES/EEZ ģimenes ceļo no vienas ES/EEZ dalībvalsts uz citu vai ja tās tranzītā šķērso ES/EEZ dalībvalsti (izceļojot uz trešo valsti vai atgriežoties no trešās valsts) un ja tās atgriežas no trešās valsts uz ES/EEZ dalībvalsti, kas nav viņu valstspiederības valsts, piemēro Direktīvas 2004/38/EK noteikumus.

Saskaņā ar Direktīvas 2004/38/EK⁹¹ 5. panta 4. punktu, ja bērniem, kuru dati ir ievadīti vecāku pasē, nav savas individuālās pases, tas nenozīmē, ka automātiski tiek atteikta izceļošana no Šengenas valsts teritorijas vai ieceļošana tajā. Ja vien nav pamatotu šaubu par vecāku pasē ierakstīto bērnu identitāti un valstspiederību, vecāku pases uzrādīšana principā ir uzskatāma par pierādījumu, ka attiecīgie bērni ir ES pilsoņi, uz kuriem attiecas tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām.

Tomēr neatkarīgi no ES pilsoņu vecuma viņu tiesības brīvi pārvietoties un dzīvot nedrīkstētu izmantot, apejot Regulu (EK) Nr. 2252/2004, jo īpaši, ja ir nopietns pamats aizdomām, ka bērns varētu būt nelikumīgi izņemts no to personu aizgādības, kuras likumīgi īsteno vecāku aprūpi pār viņu.

II IEDAĻA. Sauszemes robežas

1. PĀRBAUDES UZ AUTOCEĻIEM

- 1.1. Robežšķērsošanas vietas robezsardzes priekšniekam ir jānodrošina, ka tiek efektīvi veiktas personu un dokumentu pārbaudes, vienlaikus nodrošinot ceļu satiksmes drošību un plūsmu. Tāpēc vajadzības gadījumā būtu jāievieš tehnoloģiski uzlabojumi, lai mazinātu laiku, kas nepieciešams atbildes saņemšanai no attiecīgajām datubāzēm. Attiecīgā gadījumā būtu jāuzlabo robežšķērsošanas vietu tehniskā infrastruktūra, tostarp jāpalielina pasu lasītāju un mobilo termināļu izmantošana.
- 1.2. Ja iespējams, saskaņā ar vispārējiem noteikumiem par joslu nodalīšanu būtu jāizveido atsevišķas joslas, kas paredzētas personām, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām, un joslas pārējiem trešo valstu valstspiederīgajiem.
- 1.3. Ja iespējams, pārbaudes būtu jāveic diviem robezsardzes darbiniekiem.

---

⁹¹ Direktīvas 2004/38/EK 5. panta 4. punkts: Ja Savienības pilsonim vai ģimenes loceklim, kas nav nevienas dalībvalsts valstspiederīgais, nav vajadzīgo ceļošanas dokumentu vai attiecīgā gadījumā nav vajadzīgo vīzu, attiecīgā dalībvalsts pirms šo personu nosūtīšanas atpakaļ sniedz tām visas pienācīgās iespējas iegūt vajadzīgos dokumentus vai nogādāt tām šos dokumentus pienācīgā laikposmā, vai citādi apstiprināt vai pierādīt, ka tām ir brīvas pārvietošanās un uzturēšanās tiesības.

* Juridiskais pamats

- [Šengenas Robežu kodekss \(8. un 10. pants un VI pielikums\)](#)

* Paraugprakse

• Transportlīdzekļi būtu jāpārmeklē šādos gadījumos:

- a) ja ir pamatotas aizdomas, ka transportlīdzeklī ir noslēpti cilvēki, narkotikas, sprāgstvielas un/vai ieroči;
- b) ja ir pamatotas aizdomas, ka transportlīdzekļa vadītājs vai pasažieri ir izdarījuši noziegumu vai administratīvu pārkāpumu;
- c) uzrādītie transportlīdzekļa dokumenti ir nepilnīgi vai viltoti.

Jebkurā gadījumā attiecībā uz pārmeklēšanas darbībām ir piemērojami attiecīgās Šengenas valsts tiesību akti.

• Būtu jāizmanto narkotiku meklētāji suņi izlases pārbaūžu veikšanai, lai atklātu sprāgstvielas, narkotikas un noslēptus cilvēkus.

Privātu transportlīdzekļu pārbaudes:

• personas, kas ceļo ar privātu transportlīdzekli, ja iespējams, būtu jāpārbauda šādi:

- a) transportlīdzekļa pārbaudes laikā transportlīdzekļa vadītājs un pasažieri var palikt transportlīdzeklī;
- b) robežsardzes darbinieks pārbauda dokumentus un salīdzina to datus ar personām, kuras šķērso robežu;
- c) otrs robežsardzes darbinieks šajā laikā vēro transportlīdzeklī sēdošās personas un nodrošina drošību darbiniekam, kas veic pārbaudi.

• Ja ir aizdomas, ka ceļošanas dokuments, vadītāja apliecība, apdrošināšanas vai reģistrācijas dokuments ir viltots, visiem ceļotājiem būtu jāizkāpj no transportlīdzekļa. Būtu jāveic transportlīdzekļa pilnīga pārmeklēšana. Šīs darbības būtu jāveic kontroles otrajā līnijā.

Autobusu pārbaudes:

• personas, kuras ceļo ar autobusu, var pārbaudīt pasažieru terminālī vai autobusā atkarībā

no apstākļiem. Ja pārbaudi veic autobusā, ja iespējams, būtu jāveic šādi pasākumi:

- a) dokumentu pārbaudi vajadzētu sākt ar autobusa vadītāja un grupas vadītāja pārbaudi, ja tas ir organizēts ceļojums;
- b) ja ir šaubas par ceļošanas dokumentu vai ceļojuma mērķi vai ja ir norādes, ka persona var radīt draudus Šengenas valstu sabiedriskajai kārtībai, iekšējai drošībai vai sabiedrības veselībai, būtu jālūdz šai personai izkāpt no autobusa un tā padziļināti jāpārbauda otrajā līnijā, savukārt otrs robezsardzes darbinieks vienlaikus novēro autobusā sēdošās personas un nodrošina drošību darbiniekam, kas veic pārbaudi.

● Intensīvas satiksmes gadījumā vispirms būtu jāpārbauda regulāro vietējo satiksmes autobusu pasažieri, ja vietējie apstākļi to ļauj.

Veicot ceļošanas dokumentu pārbaudi autobusā, robezsardzes darbiniekiem būtu jāizmanto pārnēsājamās elektroniskās ierīces, jo īpaši, lai veiktu meklēšanu *SIS* datubāzē.

Kravas automobiļu pārbaudes:

kravas automobiļu pārbaudes būtu veicamas ciešā sadarbībā ar kompetentajām muitas iestādēm šādi:

- a) ja iespējams, vajadzētu būt īpašai kravas automobiļiem paredzētai joslai, kur
- kravas automobili un tās saturu var ērti pārmeklēt;
- var netraucēti izmantot narkotiku meklētājus suņus;
- var izmantot pārmeklēšanai paredzētu tehnisko aprīkojumu (t. i., rentgena iekārtas un oglekļa dioksīda detektorus);
- b) kravas automobiļu pārbaudes laikā robezsardzes darbiniekam būtu jāpievērš īpaša uzmanība kravas automobiļiem ar konteineriem, kur varētu būt noslēpti zagti automobiļi, cilvēku tirdzniecības upuri un bīstami materiāli. Būtu rūpīgi jāpārbauda visi kravas satura dokumenti;
- c) būtu jāveic visas kravas automobiļa pilnīga pārmeklēšana, ja
- ir bojātas muitas plombas;
- ir bojāts vai sašūts brezents;
- ir aizdomas, ka iekšā varētu būt noslēptas personas, narkotikas, bīstamas vai sprādzienbīstamas vielas.

● Var veikt arī šādas papildu pārbaudes:

- a) ceļu satiksmes kontroli, tostarp atbilstību sociālajiem noteikumiem (piemēram, automobiļa tehnisko apskati, vadītāja darba un atpūta laikus, vadītāja apdrošināšanu);
- b) autotransporta kontroli (preču pārvadāšanas atbilstību dokumentiem);
- c) radioaktīvo un bīstamo preču esības pārbaudi.

Visas šī papildu kontroles veic saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un katras Šengenas valsts noteikumiem.

- 1.4. Šengenas valstis var slēgt vai paturēt spēkā divpusējus nolīgumus ar kaimiņos esošām trešām valstīm attiecībā uz kopīgu robežšķērsošanas vietu izveidi, kurās Šengenas valsts robežsargi un trešās valsts robežsargi saskaņā ar savu valstu tiesību aktiem otras puses teritorijā vienu pēc otras veic ieceļošanas un izceļošanas pārbaudes. Šādas kopīgās robežšķērsošanas vietas var atrasties vai nu Šengenas valsts teritorijā, vai arī trešās valsts teritorijā.

2. PĀRBAUDES UZ DZELZCEĻA

- 2.1. Lai nodrošinātu efektīvu robežpārbaudi, atbildīgais robežsardzes darbinieks, kas veic pienākumus robežšķērsošanas vietā uz dzelzceļa, ievāc informāciju par vilcienu kustības sarakstiem un paredzamo dzelzceļa pasažieru skaitu.
- 2.2. Pārbaudes pie robežas, kur piemērojami noteikumi par ārējām robežām, var veikt šādos trijos veidos:
- a) pirmajā iebraukšanas stacijā vai pēdējā izbraukšanas stacijā;
  - b) uz vilciena klāja, kamēr vilciens ir tranzītā starp pēdējo izbraukšanas staciju un pirmo iebraukšanas staciju, neatkarīgi no virziena.
- 2.3. Robežpārbaudes laikā pārbauda
- a) vilciena apkalpi;
  - b) pasažierus, kas dodas uz ārvalstīm;
  - c) pasažierus, kas ceļo no ārvalstīm un kas iepriekš vēl nav pārbaudīti;
  - d) vilciena ārpusi.
- 2.4. Ātrgaitas vilcienu pasažieru robežpārbaudi var veikt šādos trijos veidos:

- a) stacijās, kur personas iekāpj vilcienā;
- b) stacijās Šengenas valstu teritorijā, kur personas izkāpj no vilciena;
- c) uz vilciena klāja tranzītā starp stacijām ar noteikumu, ka personas paliek uz vilciena klāja.

2.5. Attiecībā uz ātrgaitas vilcieniem, kas no ārvalstīm iebrauc telpā bez iekšējās robežkontroles un pietur vairākās stacijās Šengenas valstu teritorijā, ja dzelzceļa pārvadātājs var uzņemt pasažierus tikai atlikušajai brauciena daļai pa telpu bez iekšējās robežkontroles, tad ieceļošanas pārbaude šiem pasažieriem ir jāpiemēro vilcienā vai galamērķa stacijā, izņemot gadījumus, kad pārbaudes ir veiktas iekāpšanas stacijā.

Šādā gadījumā personas, kas vēlas ar vilcienu doties tikai brauciena atlikušajā daļā, ir skaidri jāinformē pirms vilciena atiešanas, ka vilcienā vai galamērķa stacijā tiks veiktas šo personu ieceļošanas pārbaudes.

Kad vilciens brauc pretējā virzienā, personām, kas atrodas vilcienā, ieceļošanas pārbaude ir jāveic analogiski.

2.6. Robežsargs var veikt vagonu tukšumu pārbaudi, lai pārliecinātos, ka tajos nav noslēptas personas vai priekšmeti, uz ko attiecas robežpārbaudes. Robežsardzes darbinieki vienmēr rūpīgi pārmeklēs vilcienu, ja ir aizdomas par noslēptām sprāgstvielām vai narkotikām.

2.7. Ja ir iemesls uzskatīt, ka vilcienā slēpjas personas, par ko ir ziņots, ka tās izdarījušas likumpārkāpumu, vai ko tur aizdomās par likumpārkāpumu, vai trešās valsts valstspiederīgie, kas gatavojas nelikumīgi ieceļot, robežsargam, ja viņš nevar rīkoties saskaņā ar savas valsts tiesību aktiem, jāinformē tās Šengenas valsts iestādes, uz kuru vilciens dodas vai kuru teritorijā tas pārvietojas.

*Juridiskais pamats:

- [Šengenas Robežu kodekss \(8. pants un VI pielikums\)](#)

***Paraugprakse**

- Veicot pārbaudes uz perona pirmajā pienākšanas stacijā vai pēdējā stacijā pirms atiešanas, vilciens būtu jāapsargā, lai novērstu, ka personas izvairās no robežpārbaudes. Darbiniekiem, kas veic pārbaudes, un vilciena apsardzes darbiniekiem būtu pastāvīgi jāsazinās.
- Veicot pasažieru pārbaudes uz vilciena klāja, nebūtu jāļauj pasažieriem pārvietoties pa vilcienu.
- Preču vilciena pārbaude ietver vilciena apkalpes dokumentu pārbaudi un vilciena vagonu pārbaudi.
- Pasažieru un preču vilcienā pārbaudes laikā robežsargam būtu jāpievērš īpaša uzmanība pasažieriem un priekšmetiem, ja pastāv sprāgstvielu transportēšanas risks. Lai pienācīgi veiktu šo pienākumu, būtu jāizmanto narkotiku meklētāji suņi.
- Robežpārbaudes uz vilciena klāja būtu jāpabeidz pirms vilciena ienākšanas noteiktajā dzelzceļa stacijā.
- Kontroles pasākumi principā nedrīkstētu radīt vilcienā kustības grafika kavējumus. Ja aizkavēšanās tomēr notiek, stacijas priekšnieks būtu par to iespējami ātrāk jāinformē.

3. VIETĒJĀ PIEROBEŽAS SATIKSME

3.1. Šengenas valstis var noslēgt divpusējus nolīgumus ar trešām kaimiņvalstīm par atvieglotu “vietējās pierobežas satiksmes” režīmu pierobežas iedzīvotājiem. Šis režīms attiecas uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri dzīvo kādai Šengenas valstij kaimiņos esošas trešās valsts pierobežā (maksimums 50 km attālumā) un kuri saskaņā ar vispārējiem noteikumiem dzīvo šajā zonā vismaz vienu gadu ([divpusējos nolīgumos](#) var paredzēt izņēmumus), un kuriem ir pamatoti iemesli (ģimenes saites, ekonomiskie, sociālie vai kultūras motīvi) šķērsot robežu ļoti bieži. Saskaņā ar šo režīmu pierobežas iedzīvotāji drīkst šķērsot robežu, lai uzturētos Šengenas valsts pierobežā ne ilgāk kā trīs mēnešus bez pārtraukuma.

3.2. Divpusējos nolīgumos var noteikt šādus nosacījumus:

- a) izveidot īpašas robežšķērsošanas vietas, kas paredzētas pierobežas iedzīvotājiem;

b) noteikt robežšķērsošanas vietās īpašas joslas, kas paredzētas pierobežas iedzīvotājiem;

c) izņēmuma gadījumos, ja vietējie apstākļi to pamato, pierobežas iedzīvotājiem atļaut šķērsot robežu ārpus robežšķērsošanas vietām un noteiktā darbalaika. Tas attiecas, piemēram, uz situācijām, kad lauksaimniekiem ir bieži jāšķērsro robeža, lai strādātu savā laukā, vai ja robeža sadala pilsētu divās daļās. Šādos gadījumos šo personu *LBT* atļaujā (sk. I iedaļas 5.5. punktu) būtu jānorāda robežas šķērsošanas vieta.

- 3.3. Pierobežas iedzīvotājiem, kuri robežu šķērsro saskaņā ar iepriekšējā punkta a) un b) apakšpunktu un kurus robežsargi labi pazīst, jo šīs personas bieži šķērsro robežu, parasti var piemērot tikai izlases pārbaudes. Tomēr laiku pa laikam ir jāveic šo personu pilna pārbaude, bez brīdinājuma un ar neregulāriem starplaikiem.
- 3.4. Ja divpusējā nolīgumā ar trešo valsti ir paredzēta 3.2. punkta c) apakšpunktā minētais atvieglojums (t. i., ļaut šķērsot robežu ārpus oficiālajām robežšķērsošanas vietām), attiecīgajai Šengenas valstij ir jāveic izlases pārbaudes un regulāri jāuzrauga robeža, lai nepieļautu nesankcionētu robežas šķērsošanu.
- 3.5. Plašāka informācija par pārbaudēm, kas veicamas pierobežas iedzīvotājiem, uz kuriem attiecas vietējās pierobežas satiksmes režīms, ir sniegta [I iedaļas 5.5. punktā](#).

* Juridiskais pamats

- [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(EK\) Nr. 1931/2006 \(2006. gada 20. decembris\), ar ko nosaka vietējās pierobežas satiksmes noteikumus pie dalībvalstu ārējām sauszemes robežām un ar ko groza Šengenas konvencijas noteikumus](#)
- [Divpusējie nolīgumi par vietējo pierobežas satiksmi](#)

III IEDAĻA. Gaisa telpas robežas

1. PĀRBAUDES LIDOSTĀ

- 1.1. Lai nodrošinātu efektīvas robežpārbaudes lidostā, robežsargiem ir jāievāc visa nepieciešamā informācija par gaisa satiksmes grafiku, lai varētu norīkot pietiekamu darbinieku skaitu atbilstīgi pasažieru plūsmai, ņemot vērā, ka prioritāte būtu jādod ieceļojošiem pasažieriem.

Būtu jāuzlabo robežšķērsošanas vietu tehniskā infrastruktūra, tostarp jāpalielina pasu lasītāju, e-vārtu un mobilo termināļu izmantošana.

Vajadzības gadījumā būtu jāievieš tehnoloģiski uzlabojumi, lai mazinātu laiku, kas nepieciešams atbildes saņemšanai no attiecīgajām datubāzēm.

- 1.2. Ir jābūt atbilstošai infrastruktūrai, lai nošķirtu iekšējos lidojumus (lidojumus starp lidostām, kas atrodas telpā bez iekšējās robežkontroles) no ārējiem lidojumiem un lai novērstu personu un/vai dokumentu nesankcionētu apriti starp šīm divām telpām.
- 1.3. Robežpārbaudes parasti tiks veiktas autorizētā robežšķērsošanas vietā lidostā, tomēr, ja ir risks saistībā ar iekšējo drošību un nelikumīgo imigrāciju, robežpārbaudes var veikt arī uz lidmašīnas klāja vai pie vārtiem.
- 1.4. Piekļuve starptautiskā tranzīta zonai ir jākontrolē; parasti tranzīta zonā pārbaudes neveic, ja vien, novērtējot nelikumīgās imigrācijas vai iekšējās drošības riskus, tam nav pamatojuma.

* Paraugprakse

- Apkalpes locekļu pārbaudes būtu jāveic pirms pasažieru pārbaudes un atsevišķā vietā.
- Ja vien iespējams, būtu jāizveido atsevišķa vieta, kur veic robežpārbaudi otrajā līnijā.
- Ja vien iespējams, būtu jāizveido atsevišķa josla diplomātiem un pasažieriem ar ierobežotām pārvietošanās spējām.
- Visas lidostas daļas būtu stingri jāuzrauga ar novērošanas iekārtām un patruļām, jo īpaši pasažieru reģistrācijas, pasu kontroles un tranzīta zona. Drošības apsvērumu dēļ būtu nekavējoties jāziņo drošības dienestiem par bagāžu, ko tās īpašnieks atstājis bez uzraudzības, vai par citiem aizdomīgiem priekšmetiem.

- 1.5. Vietu, kur veic robežpārbaudes, nosaka saskaņā ar šādu procedūru:

- a) pasažieriem, kas Šengenas valstī ielido no lidostas, kura ir ārpus telpas bez iekšējās robežkontroles, ir jāpiemēro ieceļošanas kontrole ielidošanas lidostā. Pasažieriem, kuri izmantojuši lidojumu telpā bez iekšējās robežkontroles un kuri pārsēžas lidmašīnā, kas lido uz vietu ārpus šīs telpas (pārsēšanās pasažieriem), jāpiemēro izceļošanas pārbaude pēdējā minētā lidojuma izlidošanas lidostā;

* Piemēri

- Reisam no Brazīlijas uz Lisabonu ar savienojumu Lisabonā uz Parīzi ieceļošanas pārbaudi veic Lisabonā.
- Reisam no Parīzes uz Lisabonu ar pārsēšanos uz Brazīlijas reisu izceļošanas pārbaudi veic Lisabonā.

- b) lidojumiem no lidostas vai uz lidostu, kas atrodas ārpus telpas bez iekšējās robežkontroles, bez tranzītpasažieriem, un lidojumiem, kuros ir vairāk nekā viena apstāšanās vietas lidosta, kas atrodas telpā bez iekšējās robežkontroles, ja lidmašīna netiek mainīta:

- i) pasažieriem reisos, kuri izlido no lidostas vai ielido lidostā, kas atrodas ārpus telpas bez iekšējās robežkontroles, ja telpā bez iekšējās robežkontroles nav iepriekšējās vai turpmākas pārsēšanās, ieceļošanas pārbaude ir jāpiemēro ielidošanas lidostā, bet izceļošanas pārbaude jāpiemēro izlidošanas lidostā;

* Piemēri

- Reisam no Ņujorkas uz Berlīni ieceļošanas pārbaudi veic Berlīnē.
- Reisam no Berlīnes uz Ņujorku izceļošanas pārbaudi veic Berlīnē.

- ii) pasažieriem reisos uz lidostu vai no lidostas ārpus telpas bez iekšējās robežkontroles ar vairāk nekā vienu apstāšanos telpā bez iekšējās robežkontroles, nemainot lidmašīnu (tranzītpasažieriem), un ja pasažieri nevar iekāpt lidmašīnā lidojuma posmā, kas atrodas telpā bez iekšējās robežkontroles, ieceļošanas pārbaude ir jāpiemēro galapunkta lidostā, bet izceļošanas pārbaude — izlidošanas lidostā;

* Piemēri

- Reisā Pekina–Helsinki–Frankfurte–Parīze ar nolaišanos Helsinkos un Frankfurtē tikai pasažieru izlaišanai (ir aizliegta jaunu pasažieru uzņemšana) ieceļošanas pārbaudi veic pasažieriem, kas izkāpj attiecīgi Helsinkos, Frankfurtē un Parīzē.
- Reisā Parīze–Frankfurte–Helsinki–Pekina ar nolaišanos Helsinkos un Frankfurtē tikai pasažieru uzņemšanai (pasažieriem ir aizliegts izkāpt). Ieceļošanas pārbaudes veic Parīzē, Frankfurtē un Helsinkos.
- Reisā Sofija–Helsinki–Frankfurte–Parīze ar nolaišanos Helsinkos un Frankfurtē tikai pasažieru izlaišanai (ir aizliegta jaunu pasažieru uzņemšana) ieceļošanas pārbaudi veic pasažieriem, kas izkāpj attiecīgi Helsinkos, Frankfurtē un Parīzē.
- Reisā Parīze–Frankfurte–Helsinki–Sofija ar nolaišanos Helsinkos un Frankfurtē tikai pasažieru uzņemšanai (pasažieriem ir aizliegts izkāpt). Ieceļošanas pārbaudes veic Parīzē, Frankfurtē un Helsinkos.

iii) ja lidojumos no lidostas, kas atrodas ārpus telpas bez iekšējās robežkontroles ar vairāk nekā vienu apstāšanos telpā bez iekšējās robežkontroles, lidsabiedrība var uzņemt pasažierus tikai atlikušajam lidojuma posmam šajā teritorijā, pasažieriem izceļošanas pārbaude jāpiemēro izlidošanas lidostā, bet ieceļošanas pārbaude — galapunkta lidostā. Pārbaudes pasažieriem, kas nolaišanās laikā apstāšanās vietās jau atrodas lidmašīnā un nav tajā iekāpuši telpā bez iekšējās robežkontroles, ir jāveic saskaņā ar b) apakšpunkta ii) daļu. Pretēja procedūra ir jāpiemēro šai lidojumu kategorijai, ja galamērķa valsts ir valsts, kas atrodas ārpus telpas bez iekšējās robežkontroles.

* Piemēri

- Reisā Ņujorka–Parīze–Frankfurte–Roma iekāpšana ir atļauta apstāšanās vietās Parīzes un Frankfurtes lidostās. Ieceļošanas pārbaudes veic pasažieriem, kas izkāpj Parīzē, Frankfurtē (tostarp tiem, kas iekāpa Parīzē) un Romā (tostarp tiem, kas iekāpa Parīzē un Frankfurtē).
- Reisā Hamburga–Brisele–Parīze–Kaira iekāpšana atļauta apstāšanās vietās Briseles un Parīzes lidostās. Ieceļošanas pārbaudes veic Hamburgā, Briselē un Parīzē.

1.6. Kad lidmašīnai nepārvaramas varas vai nenovēršama apdraudējuma dēļ jānolaižas tuvākajā lidlaukā, kas nav robežšķērsošanas vieta, lidmašīna var turpināt lidojumu, tiklīdz saņemta robežsardzes atļauja un muitas administrācijas atļauja, ciktāl tas attiecas

uz muitas pārbaudēm. Kad lidmašīnai nepārvaramas varas vai nenovēršama apdraudējuma dēļ ir jānolaižas lidostā, kas ir robežšķērsošanas vieta, ir ieteicams rīkoties, kā aprakstīts turpmāk.

* Piemēri

1. Lidojums sākas trešā valstī un beidzas trešā valstī, un tiek veikta ārkārtas nolaišanās telpā bez iekšējās robežkontroles.

Ja pasažieri paliek tranzīta zonā, viņi neienāk telpā bez iekšējās robežkontroles, un tādējādi robežpārbaudes nav nepieciešamas.

Ja pasažieri šķērso robežu, piemēram, tāpēc, ka nav tranzītzonas, robežpārbaudes ir nepieciešamas, un pasažieriem, ja nepieciešams, būtu jānodrošina vīza saskaņā ar Vīzu kodeksa 35. pantu, kā arī viņi jāreģistrē IIS / viņu vīzā jāiespiež spiedogs. Ja tas nav iespējams, aprakstītajā neparedzētajā gadījumā kā galējais variants būtu jāizmanto vīzas (vai — nākotnē — *ETIAS*) piešķiršana pie robežas, nevis atkāpe atbilstoši Šengenas Robežu kodeksa 6. panta 5. punkta c) apakšpunktam.

2. Lidojums sākas telpā bez iekšējās robežkontroles un beidzas trešā valstī, un tiek veikta ārkārtas nolaišanās telpā bez iekšējās robežkontroles.

Ja pasažieri paliek tranzīta zonā, viņi (atkārtoti) neienāk telpā bez iekšējās robežkontroles, un tādējādi robežpārbaudes nav nepieciešamas.

Ja tranzītzonas nav, svarīgi ir tas, lai pasažieri nebūtu atstājuši telpu bez iekšējās robežkontroles. Tādējādi izceļošanas spiedogs būtu jāanulē un jāveic vēl viena izceļošanas pārbaude pirms iekāpšanas jaunā lidmašīnā. Būtu jāpievērš uzmanība tam, lai pasažieris netiktu reģistrēts kā persona, kas pārsniedz atļautās uzturēšanās termiņu, jo šāda situācija nav radusies pasažiera vainas dēļ. (*NB!* Atbilstīgi IIS tiktu piemērota tāda pati loģika un tādi paši nosacījumi, un izceļošanas ieraksts būtu jāatceļ/jālabo saskaņā ar Regulas (ES) 2017/2226 35. panta 1., 2. un 3. punktu.)

3. Lidojums sākas trešā valstī un beidzas telpā bez iekšējās robežkontroles, un tiek veikta ārkārtas nolaišanās šajā telpā.

Ja pasažieri paliek tranzīta zonā, viņi neienāk telpā bez iekšējās robežkontroles, un tādējādi robežpārbaudes nav nepieciešamas.

Ja pasažieri šķērso robežu, piemēram, tāpēc, ka nav tranzītzonas, būtu jāveic parastās robežpārbaudes iecelšanai telpā bez iekšējās robežkontroles, jo ir mainījusies tikai pasažieru iecelšanas vieta.

* **Paraugprakse**

- Pēc lidmašīnas nolaišanās robežsardzes darbiniekam būtu jāierodas lidmašīnas nosēšanās vietā pirms pasažieru izlaišanas, ja
  - uz klāja ir izdarīts noziegums vai pārkāpums;
  - pastāv iekšējās drošības apdraudējums;
  - pastāv nelikumīgas imigrācijas risks;
  - ir no citām valstīm izraidītas personas;
  - lai savāktu visu nepieciešamo informāciju no apkalpes, ja ir tāda vajadzība.
- Visi pasažieri, kuriem atteikta iecelšana, būtu jānošķir no pārējiem pasažieriem. Ja viņus nevar nekavējoties nogādāt iekāpšanas vietā, viņiem būtu jāuzturas nošķirtā zonā robežsargu uzraudzībā līdz pat izlidošanai.
- Personas, kuras izdarījušas noziegumu vai pārkāpumu, būtu jānogādā tieši no lidmašīnas uz īpaši paredzētu vietu un jānodod attiecīgajām iestādēm.

* **Juridiskais pamats**

- [Šengenas Robežu kodekss \(VI pielikums\)](#)

- 1.7. Attiecīgā gadījumā būtu jāuzlabo robežšķērsošanas vietu tehniskā infrastruktūra, tostarp jāpalielina pasu lasītāju, e-vārtu un mobilo termināļu izmantošana.

Vajadzības gadījumā būtu jāievieš tehnoloģiski uzlabojumi, lai mazinātu laiku, kas nepieciešams atbildes saņemšanai no attiecīgajām datubāzēm.
- 1.8. Regulārāk būtu jāizmanto iepriekšējas pasažieru informācijas (*API*) dati, ko gaisa pārvadātāji savāc un nosūta saskaņā ar Direktīvu 2004/82/EK, kas ļauj efektīvāk pārbaudīt visus pasažierus (tostarp ES pilsoņus), kuri ielidojuši, šķērsojot ārējās robežas. Valsts iestāžu kompetencē ir noteikt, par kuriem lidojumiem no Šengenas

valstīm ir jānosūta *API* dati saskaņā ar aktuālo un atjaunināto riska novērtējumu. Šengenas valstis var izmantot *API* datus arī tiesībaizsardzības mērķiem.

Pamatojoties uz valsts tiesību aktiem, Šengenas valstis var pieprasīt gaisa pārvadātājiem pārsūtīt *API* datus arī saistībā ar lidojumiem starp Šengenas valstīm, kas pilnīgi piemēro un pilnīgi vēl nepiemēro Šengenas *acquis*.

2. PĀRBAUDES LIDLAIKOS

- 2.1. Jānodrošina, ka personas saskaņā ar vispārējiem noteikumiem pārbauda arī lidostās, kurām nav starptautiskās lidostas statusa saskaņā ar attiecīgajiem valsts tiesību aktiem (“lidlaukos”), bet kurās ir atļauti lidojumu reisi no lidostas vai uz lidostu, kas atrodas ārpus telpas bez iekšējās robežkontroles.
- 2.2. Neskarot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 300/2008 par kopīgiem noteikumiem civilās aviācijas drošības jomā, lidlaukos nav jāveic attiecīgi pasākumi, lai nodrošinātu iekšējo reisu pasažieru plūsmu fizisku nodalīšanu no citu reisu pasažieru plūsmām. Turklāt, ja satiksme nav intensīva, robežsargu klātbūtne ne vienmēr ir vajadzīga, ja vien vajadzības gadījumā ir nodrošināta personāla laicīga ierašanās.
- 2.3. Ja lidlaukā robežsargu klātbūtne netiek nodrošināta visu laiku, lidlauka vadītājam ir atbilstīgi jāinformē robežsargi par tādu gaisa kuģu ielidošanu un izlidošanu, kuri veic lidojumu no lidostas vai uz lidostu, kas atrodas ārpus telpas bez iekšējās robežkontroles.

* Juridiskais pamats

- [Šengenas Robežu kodekss \(VI pielikums\)](#)
- [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(EK\) Nr. 300/2008 \(2008. gada 11. marts\) par kopīgiem noteikumiem civilās aviācijas drošības jomā un ar ko atceļ Regulu \(EK\) Nr. 2320/2002 \(Dokuments attiecas uz EEZ\)](#)

3. PERSONU PĀRBAUDES PRIVĀTOS REISOS

- 3.1. Privātas lidmašīnas kapteinis, kurš veic reisu no lidostas vai uz lidostu, kas atrodas ārpus telpas bez iekšējās robežkontroles, galamērķa Šengenas valsts robežsargiem un attiecīgā gadījumā tās Šengenas valsts robežsargiem, kurā notiks pirmā ielidošana, pirms pacelšanās obligāti nosūta vispārēju paziņojumu, kurā *inter alia* ietverts lidojuma

plāns saskaņā ar Konvencijas par starptautisko civilo aviāciju 2. pielikumu, kā arī informāciju par pasažieru identitāti.

- 3.2. Ja tiek veikts privāts lidojums no teritorijas ārpus telpas bez iekšējās robežkontroles uz kādu dalībvalsti, kas atrodas telpā bez iekšējās robežkontroles, un ja tiek veikta nolaišanās citā valstī, kas atrodas telpā bez iekšējās robežkontroles, ieceļošanas valsts kompetentajām iestādēm ir jāveic robežpārbaudes un jāiespiež ieceļošanas spiedogs vispārējā paziņojumā.
- 3.3. Ja ir neskaidrība par to, vai lidojums ir veikts vienīgi no telpas bez iekšējās robežkontroles vai veikts uz to, nenolaižoties teritorijā ārpus šīs telpas, kompetentajām iestādēm ir jāveic personu pārbaudes lidostās un lidlaukos saskaņā ar vispārējiem noteikumiem.
- 3.4. Kārtību planieru, ultravieglu gaisa kuģu, helikopteru, maza lidojuma rādiusa nelielu gaisa kuģu un dirižabļu ieceļošanai un izceļošanai nosaka saskaņā ar attiecīgas valsts tiesību aktiem un vajadzības gadījumā ar divpusējiem nolīgumiem.

* Juridiskais pamats

- [Šengenas Robežu kodekss \(VI pielikums\)](#)
- [ICAO konvencija](#)

IV IEDAĻA. Jūras robežas

1. JŪRAS SATIKSMES VISPĀRĒJĀS PĀRBAUDES PROCEDŪRAS

- 1.1. Robežšķērsošanas vietas priekšniekam ir jānodrošina, ka tiek veiktas kuģu pasažieru un apkalpes efektīvas pārbaudes. Pārbaudes veic, pamatojoties uz riska analīzi, kas tiek veikta, pastāvīgi un visaptveroši uzraugot jūras teritoriju.
- 1.2. Pārbaudes uz kuģiem jāveic ienākšanas vai iziešanas ostā vai šim nolūkam paredzētā vietā, kas atrodas kuģa tiešā tuvumā, vai uz kuģa teritoriālajos ūdeņos, kā definēts Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvencijā (*UNCLOS*). Tomēr saskaņā ar vienošanām, kas panāktas šajā jautājumā, pārbaudes var veikt arī tad, kad kuģis šķērso telpu bez iekšējās robežkontroles vai ienāk tajā / iziet no tās.

Attiecībā uz personām, kuras paliek uz klāja, nebūtu jāveic sistemātiskas robežpārbaudes. Tomēr kuģa pārmeklēšana un uz klāja esošo personu pārbaudes būtu jāveic, ja tas ir pamatoti, ņemot vērā ar iekšējo drošību un nelikumīgu imigrāciju saistītu risku novērtējumu.

- 1.3. Kuģa kapteinim, kuģa aģentam vai jebkurai citai pienācīgi pilnvarotai personai jāsaņem visu uz klāja esošo pasažieru saraksts, iekļaujot informāciju, kas prasīta Konvencijas par starptautiskās jūras satiksmes atvieglošanu (*FAL* konvencijas) 5. veidlapā (apkalpes saraksts) un 6. veidlapā (pasažieru saraksts), kā arī attiecīgā gadījumā vīzas vai uzturēšanās atļaujas numurus.

Apkalpe ir visas personas, kas noalgotas darbam uz kuģa brauciena laikā — kuģa darbības nodrošināšanai vai pakalpojumu sniegšanai — un ir iekļautas apkalpes sarakstā.

- 1.4. Saraksts(-i), kas minēts(-i) 1.3. punktā, ir nekavējoties jāiesniedz robežsargiem vai citām iestādēm vēlākais 24 stundas pirms kuģa ienākšanas ostā vai vēlākais, kad kuģis pamet iepriekšējo ostu, ja brauciens ilgst mazāk par 24 stundām, vai, ja ienākšanas osta nav zināma vai brauciena laikā ir mainīta, tiklīdz šī informācija ir pieejama.
- 1.5. Saņemšanas apstiprinājums (parakstīts saraksta(-u) eksemplārs vai elektronisks saņemšanas apstiprinājums) jāatdod kapteinim, kuram tas pēc pieprasījuma jāuzrāda, kad kuģis ir ostā.
- 1.6. Kuģa kapteinim vai kuģa īpašnieka aģentam ir nekavējoties jāinformē robežsargi par apkalpes vai pasažieru sarakstu izmaiņām.
- 1.7. Kuģa kapteinim ir jāinformē robežsargi, ja uz viņa kuģa ir bezbiļetnieki, vēlākais 24 stundas pirms kuģa ienākšanas ostā vai vēlākais, kad kuģis pamet iepriekšējo ostu, ja brauciens ilgst mazāk par 24 stundām, vai, ja ienākšanas osta nav zināma vai brauciena laikā ir mainīta, tiklīdz šī informācija ir pieejama. Tomēr bezbiļetnieki paliek kapteiņa pārziņā.
- 1.8. Kapteinim ir jāinformē robežsargi par kuģa iziešanu. Ja tas nav iespējams, viņam tas ir jāpaziņo attiecīgajai kuģniecības iestādei un jāiesniedz iepriekš aizpildītā un parakstītā saraksta otrais eksemplārs.

* Juridiskais pamats

2. KRUĪZA KUĢU PĀRBAUDES

- 2.1. “Kruīza kuģis” ir kuģis, kas kuģo pa konkrētu maršrutu saskaņā ar iepriekš noteiktu programmu, kurā ietvertas tūristiem paredzētas programmas dažādās ostās, un kas ceļojuma laikā parasti neuzņem pasažierus un arī neļauj tiem nesankcionēti izkāpt.
- 2.2. Kruīza kuģa kapteinim jānosūta robežsargiem maršruts un kruīza programma, tiklīdz tā sagatavota, bet ne vēlāk kā 24 stundas pirms kuģa ienākšanas ostā vai vēlākais, kad kuģis pamet iepriekšējo ostu, ja brauciens ilgst mazāk par 24 stundām, vai, ja ienākšanas osta nav zināma vai brauciena laikā ir mainīta, tiklīdz šī informācija ir pieejama.
- 2.3. Ja kruīza kuģa maršrutā ir tikai ostas, kas atrodas telpā bez iekšējās robežkontroles, robežpārbaudes nav jāveic un kruīza kuģis drīkst piestāt ostās, kuras nav robežšķērsošanas vietas. Tikai tad, ja tas ir pamatoti, ņemot vērā ar iekšējo drošību un nelikumīgu imigrāciju saistītu draudu analīzi, šo kuģu apkalpes un pasažieru pārbaudes tomēr jāveic.
- 2.4. Ja kruīza kuģa maršrutā ietilpst gan ostas, kas atrodas telpā bez iekšējās robežkontroles, gan ostas, kas atrodas ārpus šīs telpas, robežpārbaudes ir jāveic šādi:
  - a) ja kruīza kuģis ienāk no ostas, kas atrodas ārpus telpas bez iekšējās robežkontroles, un pirmo reizi ienāk ostā, kas atrodas Šengenas valstī, jāveic apkalpes un pasažieru ieceļošanas pārbaudes, pamatojoties uz apkalpes un pasažieru vārdu un uzvārdu sarakstiem⁹².

* Piemērs

- Kruīza kuģis kuģo no Tunisas uz Palermo.

Sk. “ieteicamo praksi”, kas izklāstīta šīs iedaļas 2.7. punktā.

⁹² Kā izklāstīts šīs iedaļas 2.6. punktā, pārbaudes, ko veic, pamatojoties uz vārdu un uzvārdu sarakstiem, vai citas ar risku saistītas pārbaudes atšķiras no pārbaudēm, kas paredzētas Šengenas Robežu kodeksa 8. pantā, un tajās netiek iespiesti spiedogi vai veikti ieraksti IIS.

Pasažieriem, kuri nokāpj krastā, ir jāpiemēro ieceļošanas pārbaudes saskaņā ar vispārējiem noteikumiem, ja vien ar iekšējo drošību un nelikumīgu imigrāciju saistītu risku novērtējums konkrētos gadījumos neliecina, ka šīs pārbaudes nav vajadzīgas⁹³;

- b) ja kruīza kuģis ienāk no ostas, kas atrodas ārpus telpas bez iekšējās robežkontroles, un atkārtoti ienāk ostā, kas atrodas šajā telpā, apkalpei un pasažieriem ir jāpiemēro ieceļošanas pārbaudes, pamatojoties apkalpes un pasažieru vārdu un uzvārdu sarakstiem, ciktāl šajos sarakstos notikušas pārmaiņas, kopš kruīza kuģis ienācis iepriekšējā ostā, kas atrodas kādas Šengenas valsts teritorijā.

* Piemērs

- Kruīza kuģa maršruts ir šāds: no Stambulas uz Atēnām, tad uz Tunisiju un pēc tam uz Barselonu.

Sk. "ieteicamo praksi", kas izklāstīta 2.7. punktā.

Pasažieriem, kuri nokāpj krastā, ir jāpiemēro ieceļošanas pārbaudes saskaņā ar vispārējiem noteikumiem, ja vien ar iekšējo drošību un nelikumīgu imigrāciju saistītu risku novērtējums konkrētos gadījumos neliecina, ka šīs pārbaudes nav vajadzīgas, piemēram, tūristu ekskursiju vai vienas dienas braucienu gadījumā. Ja vārdu un uzvārdu sarakstā nav izmaiņu, nav vajadzības lūgt uzrādīt ceļošanas dokumentu, lai identificētu katru pasažieri. Tomēr pasažieriem, kuri nokāpj no kuģa, līdzīgi vienmēr ir jābūt ceļošanas dokumentiem, un tie jāuzrāda robežsardzes darbiniekiem pēc pieprasījuma;

- c) ja kruīza kuģis no ostas, kas atrodas telpā bez iekšējās robežkontroles, ienāk citā ostā, kas atrodas telpā bez iekšējās robežkontroles, pasažieriem, kuri izkāpj krastā, jāpiemēro ieceļošanas pārbaudes saskaņā ar vispārējiem noteikumiem, ja tas nepieciešams, ņemot vērā drošības un nelikumīgas imigrācijas risku novērtējumu;

* Piemērs

⁹³ Piemēram, organizētās tūristu ekskursijās vai vienas dienas braucienos, piestājot ostā, kā paskaidrots 2.7. punktā.

- Kruīza kuģis sākotnēji iziet no ostas Tunisā un tad secīgi piestāj Palermo, Dženovas un Barselonas ostās.

Sk. "ieteicamo praksi", kas izklāstīta 2.7. punktā.

- d) ja kruīza kuģis iziet no ostas, kas atrodas Šengenas valstī, un kuģo uz ostu, kas atrodas ārpus telpas bez iekšējās robežkontroles, ir jāveic apkalpes un pasažieru izceļošanas pārbaudes, pamatojoties uz apkalpes un pasažieru vārdu, uzvārdu sarakstiem. Pasažieriem, kuri uzkāpj uz kuģa, veic izceļošanas pārbaudes saskaņā ar vispārējiem noteikumiem, ja to uzskata par vajadzīgu, ņemot vērā iekšējās drošības un nelikumīgas imigrācijas risku novērtējumu⁹⁴.

* Piemērs

- Kruīza kuģis kuģo no Barselonas uz Tunisu.

Sk. "ieteicamo praksi", kas izklāstīta 2.7. punktā.

- e) ja kruīza kuģis iziet no ostas, kas atrodas telpā bez iekšējās robežkontroles, un ienāk citā ostā, kas atrodas telpā bez iekšējās robežkontroles, nav jāveic izceļošanas pārbaudes. Tikai tad, ja tas ir pamatoti, ņemot vērā ar iekšējo drošību un nelikumīgu imigrāciju saistītu draudu analīzi, šo kuģu apkalpes un pasažieru pārbaudes tomēr jāveic⁹⁵.

* Piemērs

- Kruīza kuģis dodas no Dženovas uz Barselonu un tad turpina ceļu ārpus telpas bez iekšējās robežkontroles (piemēram, dodas uz Tunisu).

Sk. "ieteicamo praksi", kas izklāstīta 2.7. punktā.

- 2.5. Kruīza kuģa kapteinim vai kuģa īpašnieka aģentam ir jāiesniedz attiecīgajiem robežsargiem apkalpes un pasažieru saraksti, vēlākais 24 stundas pirms kuģa ienākšanas ostā vai vēlākais, kad kuģis pamet iepriekšējo ostu, ja brauciens ilgst mazāk par 24 stundām, vai, ja ienākšanas osta nav zināma vai brauciena laikā ir mainīta, tiklīdz šī

⁹⁴ Sk. 102. zemspvītras piezīmi.

⁹⁵ Sk. 102. zemspvītras piezīmi.

informācija ir pieejama. Saņemšanas apstiprinājums (parakstīts saraksta(-u) eksemplārs vai elektronisks saņemšanas apstiprinājums) jāatdod kapteinim, kuram tas pēc pieprasījuma jāuzrāda, kad kuģis ir ostā.

- 2.6. Gadījumos, ja, pamatojoties uz iekšējās drošības un nelikumīgas imigrācijas risku novērtējumu, robežsargi nolemj, ka ir jāveic kruīza kuģa pasažieru pārbaude atbilstīgi Šengenas Robežu kodeksa 8. pantam saskaņā ar vispārējiem robežpārbaudes noteikumiem, netiek prasīts likt spiedogu ceļošanas dokumentos. Pārbaudes, ko veic, pamatojoties uz vārdu un uzvārdu sarakstiem, vai citas ar risku saistītas pārbaudes atšķiras no pārbaudēm, kas paredzētas Šengenas Robežu kodeksa 8. pantā, un tajās netiek iespiesti spiedogi vai veikti ieraksti IIS.
- 2.7. Novērtējumā par drošības un migrācijas riskiem, kuru veic, lai noteiktu, vai ir nepieciešamas ieceļošanas vai izceļošanas pārbaudes, robežsargiem *inter alia* būtu jāņem vērā šādi elementi: ceļotāju valstspiederība, visa pieejamā informācija par kuģošanas sabiedrību un tās uzticamību, situācijas ziņojums un robežsargu rīcībā esošā attiecīgā informācija, tostarp informācija, kas iegūta no citām Šengenas valstīm vai kaimiņvalstīm, kuras ir trešās valstis, un kruīza maršruts. Novērtējumā arī būtu jāņem vērā vajadzība pēc atbilstošiem ieceļošanas un izceļošanas ierakstiem par katru atsevišķu pasažieri, lai nepieļautu “viltus personas, kas pārsniedz atļautās uzturēšanās termiņu” (ceļotāji ar ieceļošanas ierakstu, bet bez izceļošanas ieraksta) un “viltus neatbilstīgos migrantus” (ceļotāji, kuri ierodas uz izceļošanas pārbaudi bez ieceļošanas ieraksta), tādējādi nodrošinot IIS datu ticamību un izvairoties no iespējamām problēmām ar nepilnīgiem trešo valstu valstspiederīgo reģistriem, kā minēts iepriekš.

*** Ieteicamā prakse**

Attiecībā uz kruīza kuģiem, kuru maršruts ietver ostas gan Šengenas valstīs, gan trešās valstīs, trešo valstu valstspiederīgo reģistrācijai IIS parasti ir ieteicams:

- veikt *izceļošanas* pārbaudes saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 8. pantu, kad pasažieri (vai apkalpe) uzkāpj uz kruīza kuģa kruīza ceļojuma sākumā;

- veikt *ieceļošanas* pārbaudes saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 8. pantu, kad pasažieri (vai apkalpe) nokāpj no kruīza kuģa kruīza ceļojuma beigās; - *neveikt ieceļošanas vai izceļošanas* pārbaudes saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 8. pantu saistībā ar organizētām tūristu ekskursijām vai vienas dienas braucieniem, kad notiek piestāšana Šengenas ostā;

- *neveikt ieceļošanas vai izceļošanas* pārbaudes saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 8. pantu pasažieriem, kuri paliek uz kruīza kuģa klāja, kad notiek piestāšana Šengenas ostā.

Minētais neskar dalībvalstu priekšrocību saskaņā ar iekšējās drošības vai neatbilstīgas imigrācijas risku analīzi veikt pārbaudes (kas atšķiras no pārbaudēm, kuras veic saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 8. pantu) kruīza kuģim saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa VI pielikumu. Ja šādas pārbaudes veic, kontrolētos trešo valstu valstspiederīgos neregistrē IIS.

*** Juridiskais pamats**

- [Šengenas Robežu kodekss \(VI pielikums\)](#)

3. IZKLAIDES KUĢU PĀRBAUDES

3.1. “Izklaides kuģošana” ir izklaides kuģu izmantošana sportam vai tūrismam.

3.2. Personām uz izklaides kuģiem, kas ienāk no Šengenas valsts ostas vai dodas uz to, nav jāpiemēro robežpārbaudes, un tās var ieceļot ostā, kura nav robežšķērsošanas vieta.

Tomēr, ja nepieciešams saskaņā ar neatbilstīgas imigrācijas risku novērtējumu, jo īpaši tad, ja tādas valsts piekrastes līnija, kura neietilpst telpā bez iekšējās robežkontroles,

atrodas tiešā attiecīgās Šengenas valsts teritorijas tuvumā, ir jāveic šo personu pārbaudes un/vai izklaides kuģu pārmeklēšana.

- 3.3. Ja izklaides kuģis ienāk no teritorijas, kas ir ārpus telpas bez iekšējās robežkontroles, tas izņēmuma gadījumos drīkst ienākt ostā, kura nav robežšķērsošanas vieta. Šādos gadījumos personām uz klāja ir jāinformē ostas iestādes, lai saņemtu atļauju ienākšanai ostā. Ostas iestādēm ir jāsaņemas ar tādas tuvākās ostas iestādēm, kura ir norādīta kā robežšķērsošanas vieta, lai ziņotu par kuģa ienākšanu. Par pasažieriem ir jāziņo, iesniedzot ostas iestādēm uz kuģa esošo personu sarakstu. Sarakstam ir jābūt pieejamam robezsargiem vēlākais tad, kad kuģis ierodas ostā. Tāpat, ja nepārvaramas varas dēļ izklaides kuģim, kas nāk no teritorijas, kura ir ārpus telpas bez iekšējās robežkontroles, jāpiestāj ostā, kas nav robežšķērsošanas vieta, ostas iestādēm ir jāsaņemas ar tādas tuvākās ostas iestādēm, kura ir norādīta kā robežšķērsošanas vieta, lai ziņotu par kuģi. Šā izņēmuma izmantošana nedrīkst kļūt par noteikumu, un tas jāizmanto vienīgi izņēmuma gadījumos, tostarp nepārvaramas varas gadījumos (piemēram, ekstremāli laikapstākļi, medicīniski ārkārtas gadījumi, iekārtu salūšana vai citas tehniskas problēmas, iesaistīšanās meklēšanas un glābšanas operācijās, u. tml.). Citi izņēmuma gadījumi, kas var pamatot šā izņēmuma izmantošanu, var būt šādi: sporta pasākumi un situācijas, ko raksturo ārkārtīgi liels izklaides kuģu pieplūdums konkrētā ģeogrāfiskā teritorijā, būtiski apgrūtinot aktivitātes pieauguma absorbēšanu šķērsošanas vietā. Visos šajos gadījumos robežpārbaudes būs jāveic tuvākās (vai tuvumā esošas) robežšķērsošanas vietas iestādēm.
- 3.4. Šo pārbaūžu laikā ir jāiesniedz dokuments, kurā norādīti visi kuģa tehniskie raksturlielumi un uz klāja esošo personu vārdi un uzvārdi. Šā dokumenta eksemplārs ir jāiesniedz ienākšanas un izešanas ostas iestādēm. Kamēr kuģis atrodas teritoriālajos ūdeņos kādā no Šengenas valstīm, kura pilnīgi piemēro Šengenas *acquis*, kuģa dokumentācijā ir jābūt šā saraksta eksemplāram.

- 3.5. Izklaides kuģu izlases pārbaudes ir jāveic neatkarīgi no neatbilstīgas imigrācijas risku novērtējuma.

* Juridiskais pamats

- [Šengenas Robežu kodekss \(VI pielikums\)](#)

4. PIEKRASTES ZVEJAS KUĢU PĀRBAUDES

- 4.1. "Piekraustes zveja" ir zveja, ko veic ar kuģiem, kuri, nepiestājot kādā ostā, kas atrodas ārpus telpas bez iekšējās robežkontroles, ik dienu vai 36 stundu laikā atgriežas ostā, kas atrodas telpā bez iekšējās robežkontroles.
- 4.2. Piekraustes zvejas kuģu apkalpes, kas atgriežas ik dienu vai 36 stundu laikā reģistrācijas ostā vai jebkurā citā ostā, kura atrodas telpā bez iekšējās robežkontroles, nepiestājot ostā, kura atrodas ārpus šīs telpas, nav sistemātiski jāpārbauda.
- 4.3. Tomēr, ja ir neatbilstīgas imigrācijas risks un īpaši tad, ja trešās valsts piekrastes līnija atrodas tiešā attiecīgās Šengenas valsts teritorijas tuvumā, ir jāveic šo personu pārbaudes un/vai kuģa pārmeklēšana.
- 4.4. Ja piekrastes zvejas kuģi nav reģistrēti ostā, kas atrodas telpā bez iekšējās robežkontroles, to apkalpes ir jāpārbauda saskaņā ar noteikumiem, kas piemērojami jūrniekiem ([Iedaļas 5.3. punkts](#)). Kuģa kapteiņa pienākums ir ziņot kompetentām iestādēm par visām izmaiņām apkalpes sarakstā un par pasažieru klātbūtni.

* Juridiskais pamats

- [Šengenas Robežu kodekss \(VI pielikums\)](#)

5. PRĀMJU SATIKSMES PĀRBAUDES

- 5.1. Ja prāmju satiksme kursē uz ostām, kas atrodas ārpus telpas bez iekšējās robežkontroles, ir jāveic prāmja pasažieru pārbaudes. Jāpiemēro šādi noteikumi:
- ja iespējams, jānodrošina atsevišķas joslas ES dalībvalstu, EEZ un Šveices pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem;
  - kājāmgājēju pārbaude jāveic individuāli;

- c) transportlīdzekļa pasažieru pārbaude jāveic, viņiem atrodoties pie transportlīdzekļa (transportlīdzeklī vai blakus transportlīdzeklī);
- d) prāmju pasažieri, kuri ceļo ar autobusiem, jāuzskata par kājāmgājējiem. Pārbaudes nolūkā šiem pasažieriem ir jāizkāpj no autobusa;
- e) smago kravas transportlīdzekļu vadītāju un visu līdzbraucēju pārbaudes ir jāveic, viņiem atrodoties pie transportlīdzekļa. Tādu pārbaudi principā veic atsevišķi no citu pasažieru pārbaudēm;
- f) lai nodrošinātu pārbaužu ātrumu, ir jābūt pietiekamam izeju skaitam;
- g) lai jo īpaši atklātu trešo valstu valstspiederīgos, kuri valstī uzturas nelikumīgi, izlases kārtā jāveic pasažieru izmantoto transportlīdzekļu pārbaude un vajadzības gadījumā transportlīdzekļos esošās kravas un citu preču pārbaude;
- h) prāmju apkalpju locekļus pārbauda tāpat kā komercuģu apkalpju locekļus;
- i) [šīs iedaļas 1.3. punktu](#) (pienākums iesniegt pasažieru un apkalpes sarakstus) nepiemēro. Ja saskaņā ar Padomes Direktīvu 98/41/EK⁹⁶ par to personu reģistrāciju, kuras atrodas uz pasažieru kuģiem, kas kursē uz Kopienas dalībvalstu ostām vai no tām, jāizveido uz kuģa esošo personu saraksts, kapteinim ne vēlāk kā trīsdesmit minūtes pēc izbraukšanas no ostas, kas atrodas ārpus telpas bez iekšējās robežkontroles, jānosūta šā saraksta eksemplārs tās ostas kompetentajai iestādei, kas ir pirmā ierašanās osta Šengenas valstu teritorijā.

Šajā punktā izklāstītie noteikumi par prāmju satiksmes pārbaudēm, kas noteiktas Šengenas Robežu kodeksa VI pielikuma 3.2.9. punktā, attiecas uz pārbaudēm “personām, kas brauc ar prāmjiem”. Attiecībā uz pārbaudēm, ko veic transportlīdzekļiem ārpus prāmja (pirms uzbraukšanas uz prāmja vai pēc nobraukšana no prāmja), var piemērot elastīgākus noteikumus attiecībā uz sauszemes robežām, kas izklāstīti Šengenas Robežu kodeksa VI pielikuma 1.1.3. punktā. Personas, kuras ceļo transportlīdzekļos, pārbaudes laikā parasti var palikt tajos. Tomēr, ja tas vajadzīgs, ņemot vērā apstākļus, var prasīt, lai personas izkāpj no transportlīdzekļiem. Šādā situācijā pasažierus var arī novirzīt uz kājāmgājēju joslām.

---

⁹⁶ Padomes Direktīva 98/41/EK (1998. gada 18. jūnijs) par to personu reģistrāciju, kas atrodas uz pasažieru kuģiem, kuri kursē uz Kopienas dalībvalstu ostām vai no tām (OV L 188, 2.7.1998., 35. lpp.).

* Juridiskais pamats

- [Šengenas Robežu kodekss \(VI pielikums\)](#)

5.2. Ja prāmis, kas ierodas no teritorijas, kura ir ārpus telpas bez iekšējās robežkontroles, un kam ir vairāk nekā viena pietura šajā teritorijā, uzņem pasažierus tikai atlikušajam brauciena posmam pa šo teritoriju, šiem pasažieriem izceļošanas pārbaudi veic izbraukšanas ostā, bet ieceļošanas pārbaudi — iebrukšanas ostā. Personām, kuras šo pieturu laikā jau atrodas uz prāmja un nav iekāpušas prāmī laikā, kad tas atrodas telpā bez iekšējās robežkontroles, pārbaudes veic ierašanās ostā. Pretēja procedūra būtu jāpiemēro, ja galamērķa valsts nepieder pie telpas bez iekšējās robežkontroles.

6. KRAVAS PĀRVADĀJUMU SATIKSME STARP OSTĀM, KAS ATRODAS TELPĀ BEZ IEKŠĒJĀS ROBEŽKONTROLES

6.1. Robežpārbaudes nebūtu jāveic kuģiem, kas veic kravas pārvadājumus starp divām vai vairākām ostām, kuras atrodas telpā bez iekšējās robežkontroles, un kas nepiestāj ostās, kuras atrodas ārpus šīs telpas.

Tikai tad, ja tas ir pamatoti, ņemot vērā ar iekšējo drošību un nelikumīgu imigrāciju saistītu draudu analīzi, šo kuģu apkalpes un pasažieru pārbaudes tomēr būtu jāveic.

V IEDAĻA. Pārbaudes, ko veic attiecībā uz kuģošanu pa iekšzemes ūdensceļiem

1. KUĢOŠANA PA IEKŠZEMES ŪDENSCEĻIEM

- 1.1. “Kuģošana pa iekšzemes ūdensceļiem, šķērsojot ārējās robežas”, ir visu tipu kuģu un peldošu transportlīdzekļu izmantošana komerciāliem vai izklaides mērķiem upēs, kanālos un ezeros.
- 1.2. Kuģošanai pa iekšzemes ūdensceļiem piemēro tādas pašas pārbaudes kā tās, ko kopumā veic jūras satiksmei.
- 1.3. Attiecībā uz kuģiem, ko izmanto komerciāliem mērķiem, kapteini un uz kuģa nodarbinātās personas, kas iekļautas apkalpes sarakstā, kā arī šo personu uz kuģa dzīvojošos ģimenes locekļus uzskata par apkalpes locekļiem vai tiem pielīdzinātām personām.

* Juridiskais pamats

- [Šengenas Robežu kodekss \(VI pielikums\)](#)

TREŠĀ DAĻA. ROBEŽUZRAUDZĪBA

1. UZRAUDZĪBAS MĒRĶIS

- 1.1. Ārējo robežu uzraudzību vietās, kas nav robežšķērsošanas vietas, un robežšķērsošanas vietu uzraudzību ārpus darbalaika veic galvenokārt ar mērķi
- novērst un nedot iespēju nesankcionēti šķērsot robežu;
  - apkarot pārrobežu noziedzību;
  - piemērot vai veikt pasākumus pret personām, kas robežu šķērsojušas nelikumīgi;
  - saglabāt labu izpratni par situāciju un spēju reaģēt;
  - nodrošināt nelikumīgi robežu šķērsojušo personu identifikāciju un reģistrāciju.
- 1.2. Priekšniekam ir jāveic visi nepieciešamie pasākumi, lai nepieļautu neatļautu robežas šķērsošanu un norīkotu darbiniekus un citus resursus, pamatojoties uz neatbilstīgas imigrācijas un pārrobežu noziedzības risku novērtējumu.
- Izmantotos resursus atlasa saskaņā ar robežas veidu un iezīmēm (sauszemes, iekšzemes ūdensceļu vai jūras robeža).

2. UZRAUDZĪBAS METODES

- 2.1. Uzraudzību var veikt, izmantojot stacionāras vai mobilas vienības, kuras savus pienākumus veic,
- patrulējot;
  - izvietojot posteņus vietās, kuras ir zināmas kā paaugstināta riska vietas vai kuras par tādām uzskata.
- 2.2. Uzraudzības metodes un periodi ir bieži un pēkšņi jāmaina, lai efektīvi atklātu neatļautus robežšķērsošanas gadījumus.
- 2.3. Patrulēšanas galvenie uzdevumi ir šādi:
- uzraudzīt apvidu, kurā patruļa darbojas;

- b) nodrošināt, ka patrulēšanas zonā nav sabiedriskās kārtības un iekšējās drošības risku;
- c) pārbaudīt patrulēšanas zonā sastaptās personas, ko patruļas vienība nepazīst;
- d) apstādināt visas aizdomīgās personas, kurām nav līdzī dokumentu, un lūgt tām sīki paskaidrot iemeslus, kāpēc tās atrodas šajā zonā;
- e) apstādināt personas, kuras nelikumīgi šķērsējušas vai centušās šķērsot robežu, un nogādāt tās tuvākajā robežsardzes postenī, lai identificētu, reģistrētu un paņemtu pirkstu nospiedumus saistībā Regulu (ES) Nr. 603/2013 no nelikumīgiem robežas šķērsotājiem un patvēruma meklētājiem, kas ir vismaz 14 gadus veci;
- f) nodrošināt visus pierādījumus, kas attiecas uz neatļautu robežas šķērsošānu vai citiem incidentiem pie robežas.

Patrulēšanas laikā pēdu dzīšanai būtu jāizmanto īpaši dienesta suņi. Būtu jāizmanto arī helikopteri, patruļlaivas un apvidus transportlīdzekļi, lai uzlabotu robežas patrulēšanu un uzraudzību.

2.4. Izvietoto posteņu galvenie uzdevumi ir šādi:

- a) novērot vietas, kurās ir paaugstināts nelikumīgas robežšķērsošānas vai kontrabandas risks;
- b) apturēt un nogādāt robežsardzes postenī personas, kas nelikumīgi šķērsējušas vai centušās šķērsot robežu.

2.5. Saskaņā ar iegūto informāciju būtu jāorganizē īpašas operatīvās darbības, lai notvertu cilvēku tirdzniecības upurus un cilvēku tirgotājus.

2.6. Uzraudzība būtu jānodrošina ar integrētām, mobilām un pārvietojamām tehniskām uzraudzības sistēmām un iekārtām (t. i., radariem, droniem, videonovērošanas kamerām, dažādiem sensoriem un infrasarkanās redzamības vai termokamerām, lai garantētu redzamības spējas naktī).

* Juridiskais pamats

- [Šengenas Robežu kodekss \(13. pants\)](#)

CETURTĀ DAĻĀ. ATTIECĪGO JURIDISKO DOKUMENTU SARAKSTS

• Savienības tiesību akti:

- [Konvencija, ar ko īsteno 1985. gada 14. jūnija Šengenas nolīgumu](#) starp Beniluksa Ekonomikas savienības valstu valdībām, Vācijas Federatīvās Republikas valdību un Francijas Republikas valdību par pakāpenisku kontroles atcelšanu pie kopīgām robežām, parakstīta 1990. gada 19. jūnijā Šengēnā ([OV L 239, 22.9.2000., 19. lpp.](#));
- [Padomes Lēmums 94/795/TI \(1994. gada 30. novembris\)](#) par kopīgu rīcību, ko Padome, pamatojoties uz K3. panta 2. punkta b) apakšpunktu Līgumā par Eiropas Savienību, pieņēmusi attiecībā uz ceļošanas iespējām skolēniem no trešām valstīm, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji ([OV L 327, 19.12.1994., 1. lpp.](#));
- [Padomes Regula \(EK\) Nr. 1683/95 \(1995. gada 29. maijs\)](#), ar ko nosaka vienotu vīzu formu ([OV L 164, 14.7.1995., 1. lpp.](#));
- [Eiropa Savienības Pamattiesību harta \(OV C 364, 18.12.2000., 1. lpp.\)](#);
- [Padomes Direktīva 2001/51 \(2001. gada 28. jūnijs\)](#), ar kuru papildina 26. pantu Konvencijā, ar ko īsteno 1985. gada 14. jūnija Šengenas līgumu ([OV L 187, 10.7.2001., 45. lpp.](#));
- [Padomes Regula \(EK\) Nr. 333/2002 \(2002. gada 18. februāris\)](#) par vienotas formas veidlapām vīzu uzlīmēšanai, ko dalībvalstis izdevušas personām, kurām ir ceļošanas dokumenti, ko neatzīst dalībvalsts, kura izsniedz šo veidlapu ([OV L 53, 23.2.2002., 4. lpp.](#));
- [Padomes Regula \(EK\) Nr. 1030/2002 \(2002. gada 13. jūnijs\)](#), ar ko nosaka vienotu uzturēšanās atļauju formu trešo valstu pilsoņiem ([OV L 157, 15.6.2002., 1. lpp.](#));
- [Padomes Regula \(EK\) Nr. 693/2003 \(2003. gada 14. aprīlis\)](#), ar ko paredz īpašu vienkāršota tranzīta dokumentu (*FTD*), vienkāršota dzelzceļa tranzīta dokumentu (*FRTD*) un ar ko groza Kopīgo konsulāro instrukciju un Kopīgo rokasgrāmatu ([OV L 099, 17.4.2003., 8. lpp.](#));
- [Padomes Regula \(EK\) Nr. 694/2003 \(2003. gada 14. aprīlis\)](#) par vienotu formu vienkāršota tranzīta dokumentam (*FTD*) un vienkāršota dzelzceļa tranzīta dokumentam (*FRTD*), kas paredzēti Regulā (EK) Nr. 693/2003 ([OV L 099, 17.4.2003., 15. lpp.](#));
- [Padomes Lēmums 2004/265/EK \(2004. gada 8. marts\)](#) par saprašanās memoranda noslēgšanu starp Eiropas Kopienu un Ķīnas Tautas Republikas Nacionālo Tūrisma pārvaldi par vīzām un ar tām saistītiem jautājumiem attiecībā uz tūristu grupām no Ķīnas Tautas Republikas (*AGS*) ([OV L 83, 20.3.2004., 12. lpp.](#));
- Eiropas Parlamenta un Padomes [Regula \(EK\) Nr. 851/2004](#) (2004. gada 21. aprīlis), ar ko izveido Eiropas Slimību profilakses un kontroles centru ([OV L 142, 30.4.2004., 1. lpp.](#));

- [Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/38/EK \(2004. gada 29. aprīlis\)](#) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā ([OV L 229, 29.6.2004., 35. lpp.](#));
- [Padomes Regula Nr. 2252/2004 \(2004. gada 13. decembris\)](#) par drošības elementu un biometrijas standartiem dalībvalstu izdotās pasēs un ceļošanas dokumentos ([OV L 385, 29.12.2004., 1. lpp.](#));
- [Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 896/2006 \(2006. gada 14. jūnijs\)](#), ar ko ievieš vienkāršotu režīmu personu kontrolei uz ārējām robežām, kas balstīts uz dažu Šveices un Lihtenšteinas izdotu uzturēšanās atļauju vienaspusēju atzīšanu dalībvalstīs tranzīta vajadzībām to teritorijā ([OV L 167, 20.6.2006., 8. lpp.](#));
- [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(EK\) Nr. 1931/2006 \(2006. gada 20. decembris\)](#), ar ko nosaka vietējās pierobežas satiksmes noteikumus pie dalībvalstu ārējām sauszemes robežām un ar ko groza Šengenas Konvencijas noteikumus ([OV L 405, 30.12.2006., 1. lpp.](#));
- [Padomes Lēmums Nr. 2007/801/EK \(2007. gada 6. decembris\)](#) par Šengenas *acquis* noteikumu pilnīgu piemērošanu Čehijas Republikā, Igaunijas Republikā, Latvijas Republikā, Lietuvas Republikā, Ungārijas Republikā, Maltas Republikā, Polijas Republikā, Slovēnijas Republikā un Slovākijas Republikā ([OV L 323, 8.12.2007., 34. lpp.](#));
- [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(EK\) Nr. 300/2008 \(2008. gada 11. marts\)](#) par kopīgiem noteikumiem civilās aviācijas drošības jomā un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 2320/2002 ([OV L 97, 9.4.2008., 72. lpp.](#));
- [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(EK\) Nr. 767/2008 \(2008. gada 9. jūlijs\)](#) par Vīzu informācijas sistēmu (VIS) un datu apmaiņu starp dalībvalstīm saistībā ar īstermiņa vīzām (VIS regula) ([OV L 218, 13.8.2008., 60. lpp.](#));
- [Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 2008/903/EK \(2008. gada 27. novembris\)](#) par Šengenas *acquis* noteikumu pilnīgu piemērošanu Šveices Konfederācijā ([OV L 327, 5.12.2008., 15. lpp.](#));
- [Regula \(EK\) Nr. 810/2009 \(2009. gada 13. jūlijs\)](#), ar ko izveido Kopienas Vīzu kodeksu (Vīzu kodekss) ([OV L 243, 15.9.2009., 1. lpp.](#));
- [Regula \(ES\) Nr. 265/2010 \(2010. gada 25. marts\)](#), ar kuru Šengenas nolīguma Īstenošanas konvenciju un Regulu (EK) Nr. 562/2006 groza attiecībā uz tādu personu pārvietošanos, kurām ir ilgtermiņa vīzas ([OV L 85, 31.3.2010., 1. lpp.](#));
- [Padomes Lēmums 2011/842/ES \(2011. gada 13. decembris\)](#) par Šengenas *acquis* pilnīgu piemērošanu Lihtenšteinas Firstistē ([OV L 334, 16.12.2011., 27. lpp.](#));

- [Direktīva 2011/95/ES \(2011. gada 13. decembris\)](#) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu ([OV L 337, 20.12.2011., 9. lpp.](#));
- [Direktīva 2013/32/ES \(2013. gada 26. jūnijs\)](#) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai ([OV L 180, 29.6.2013., 60. lpp.](#));
- [Regula \(ES\) Nr. 604/2013 \(2013. gada 26. jūnijs\)](#), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (Dublinas regula) ([OV L 180, 29.6.2013., 31. lpp.](#));
- [Regula \(ES\) Nr. 603/2013 \(2013. gada 26. jūnijs\)](#) par pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēmas *Eurodac* izveidi, lai efektīvi piemērotu Regulu (ES) Nr. 604/2013, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm, un par dalībvalstu tiesībaizsardzības iestāžu un Eiropola pieprasījumiem veikt salīdzināšanu ar *Eurodac* datiem tiesībaizsardzības nolūkos, un ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 1077/2011, ar ko izveido Eiropas Aģentūru lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā ([OV L 180, 29.6.2013., 1. lpp.](#));
- [Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 1082/2013/ES \(2013. gada 22. oktobris\)](#) par nopietniem pārobežu veselības apdraudējumiem un ar ko atceļ Lēmumu Nr. 2119/98/EK ([OV L 293, 5.11.2013., 1. lpp.](#));
- [Komisijas Īstenošanas regula \(ES\) Nr. 118/2014 \(2014. gada 30. janvāris\)](#), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1560/2003, ar kuru paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai piemērotu Padomes Regulu (EK) Nr. 343/2003, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm ([OV L 39, 8.2.2014., 1. lpp.](#));
- [Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 565/2014/ES \(2014. gada 15. maijs\)](#), ar ko ievieš vienkāršotu režīmu personu kontrolei pie ārējām robežām, pamatojoties uz to, ka attiecībā uz tranzītu caur to teritorijām vai iecerēto uzturēšanos to teritorijās uz laiku, kas nepārsniedz 90 dienas jebkurā 180 dienu laikposmā, Bulgārija, Horvātija, Kipra un Rumānija dažus dokumentus vienpusēji atzīst par līdzvērtīgiem savām valsts vīzām, un ar ko atceļ Lēmumus Nr. 895/2006/EK un Nr. 582/2008/EK ([OV L 157, 27.5.2014., 23. lpp.](#));
- [Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/66/ES \(2014. gada 15. maijs\)](#) par ieceļošanas un uzturēšanās nosacījumiem trešo valstu valstspiederīgajiem saistībā ar pārcelšanu uzņēmuma ietvaros ([OV L 157, 27.5.2014., 1. lpp.](#));

- [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(ES\) 2016/399 \(2016. gada 9. marts\)](#) par Savienības Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss) ([OV L 77, 23.3.2016., 1. lpp.](#));
- [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(ES\) 2016/679 \(2016. gada 27. aprīlis\)](#) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) ([OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.](#));
- [Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva \(ES\) 2016/680 \(2016. gada 27. aprīlis\)](#) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu kriminālsodus, un par šādu datu brīvu apriti, ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI ([OV L 119, 4.5.2016., 89. lpp.](#));
- [Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva \(ES\) 2016/801 \(2016. gada 11. maijs\)](#) par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanu un uzturēšanos pētniecības, studiju, stažēšanās, brīvprātīga darba, skolēnu apmaiņas programmu vai izglītības projektu un viesaukles darba nolūkā ([OV L 132, 21.5.2016., 21. lpp.](#));
- [Padomes Lēmums \(ES\) 2017/733 \(2017. gada 25. aprīlis\)](#) par Šengenas *acquis* noteikumu piemērošanu attiecībā uz Šengenas Informācijas sistēmu Horvātijas Republikā ([OV L 108, 26.4.2017., 31. lpp.](#));
- [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(ES\) 2018/1860 \(2018. gada 28. novembris\)](#) par Šengenas informācijas sistēmas izmantošanu to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuri dalībvalstīs uzturas nelikumīgi ([OV L 312, 7.12.2018., 1. lpp.](#));
- [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(ES\) 2018/1861 \(2018. gada 28. novembris\)](#) par Šengenas Informācijas sistēmas (SIS) izveidi, darbību un izmantošanu robežpārbaūžu jomā un ar kuru groza Konvenciju, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu, un groza un atceļ Regulu (EK) Nr. 1987/2006 ([OV L 312, 7.12.2018., 14. lpp.](#));
- Eiropas Parlamenta un Padomes [Regula \(ES\) 2018/1862](#) (2018. gada 28. novembris) par Šengenas Informācijas sistēmas (SIS) izveidi, darbību un izmantošanu policijas sadarbībā un tiesu iestāžu sadarbībā krimināllietās un ar ko groza un atceļ Padomes Lēmumu 2007/533/TI un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1986/2006 un Komisijas Lēmumu 2010/261/ES ([OV L 312, 7.12.2018., 56. lpp.](#));
- [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(ES\) 2018/1806 \(2018. gada 14. novembris\)](#), ar ko izveido to trešo valstu sarakstu, kuru valstspiederīgajiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzām, kā arī to trešo valstu sarakstu, uz kuru valstspiederīgajiem minētā prasība neattiecas ([OV L 303, 28.11.2018., 39. lpp.](#));

- [Padomes Lēmums \(ES\) 2018/934 \(2018. gada 25. jūnijs\)](#) par atlikušo Šengenas *acquis* noteikumu īstenošanu saistībā ar Šengenas Informācijas sistēmu Bulgārijas Republikā un Rumānijā (OV L 165, 2.7.2018., 37. lpp.);
- [Eiropas Parlamenta un Padomes Regula \(ES\) 2019/1157 \(2019. gada 20. jūnijs\)](#) par Savienības pilsoņu personas apliecību un Savienības pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem, kuri izmanto tiesības brīvi pārvietoties, izsniegto uzturēšanās dokumentu drošības uzlabošanu (OV L 188, 12.7.2019., 67. lpp.);
- [Komisijas Īstenošanas lēmums C\(2020\) 395 final \(2020. gada 28. janvāris\)](#), ar ko groza Komisijas Lēmumu C(2010) 1620 final attiecībā uz rokasgrāmatas par vīzu pieteikumu apstrādi un grozījumiem izsniegtajās vīzās (Vīzu kodeksa I rokasgrāmata) aizstāšanu.

- **Starptautiskie tiesību akti**

- [1944. gada 7. decembra Konvencija par starptautisko civilo aviāciju \(ICAO konvencija\), 2. un 9. pielikums;](#)
- [1950. gada 4. novembra Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija un tās protokoli;](#)
- [1951. gada 28. jūlija Ženēvas konvencija par bēgļa statusu, kas grozīta ar 1967. gada 31. janvāra Ņujorkas protokolu;](#)
- [1961. gada 18. aprīļa Vīnes konvencija par diplomātiskajiem sakariem;](#)
- [1965. gada 9. aprīļa Konvencija par starptautiskās jūras satiksmes atvieglošanu \(FAL\);](#)
- [Nolīgums starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no otras puses, par personu brīvu pārvietošanos \(OV L 114, 30.4.2002., 6. lpp.\);](#)
- [SDO 2003. gada 19. jūnija Konvencija par jūrnieku nacionālajām personas apliecībām \(Nr. 185\);](#)
- [divpusējie nolīgumi par vietējo pierobežas satiksmi;](#)
- [Līgums par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas \(OV C 384 I, 12.11.2019., 1. lpp.\).](#)

A PAPILDINĀJUMS

PAZIŅOŠANAS PROCEDŪRA

Ja dalībvalsts⁹⁷ ir paredzējusi veikt mērķtiecīgas pārbaudes personām, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām, atbilstīgi Šengenas Robežu kodeksa 8. panta 2. punkta a) apakšpunktam tai nekavējoties jāpaziņo par šo mērķtiecīgo pārbaūžu piemērošanu:

- a) pārējām dalībvalstīm;
- b) Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūrai (Aģentūrai) un
- c) Komisijai.

Attiecīgā dalībvalsts var nolemt klasificēt paziņojumu vai tā daļas.

Lai nodrošinātu paziņošanas lietderīgumu (*effet utile*) un jo īpaši lai citas dalībvalstis, Komisija un aģentūra varētu paust varbūtējās bažas, paziņojumā, kā norādīts turpmāk tekstā, jāpaskaidro atkāpes iemesli, tvērums un ilgums.

Iemesli jāpamato ar attiecīgiem objektīviem kritērijiem, kas saistīti ar atkāpi no sistemātiskām pārbaudēm konkrētās robežšķērsošanas vietās.

Proti, attiecīgajai dalībvalstij būtu jāsniedz šāda informācija:

- galvenie raksturlielumi par plūsmu attiecīgajā(-s) robežšķērsošanas vietā(-s), piemēram, robežu šķērsojošo personu kategorijas;
- robežu šķērsojošo trešo valstu valstspiederīgo provizoriskais īpatsvars un tādu personu īpatsvars, kuras izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām;
- norādes par to, ka apgalvotais gaidīšanas laika palielinājums ir saistīts ar sistemātiskām pārbaudēm (nevis, piemēram, ar ceļa darbiem teritorijā blakus robežšķērsošanas vietai). Vispārēja norāde par nākamo brīvdienu periodu šajā saistībā nav pietiekama. Nav universāla rādītāja par nesamērīgo ietekmi attiecībā uz satiksmes plūsmu, kas būtu piemērots visām dalībvalstīm vai robežšķērsošanas vietām. Vērtējot nesamērīgo ietekmi uz gaidīšanas laiku, nevar neņemt vērā vidējo gaidīšanas laiku vai iepriekšējo kavēšanos;
- kā atkāpes piemērošana novērsīs nesamērīgo ietekmi uz satiksmes plūsmu attiecīgajā(-s) robežšķērsošanas vietā(-s).

Jānorāda konkrētā(-s) robežšķērsošanas vieta(-as).

⁹⁷ Šajā tekstā termins “dalībvalsts” ietver arī četras Šengenas asociētās valstis.

Plānotajam atkāpes piemērošanas laikposmam jābūt samērīgam, un tas nedrīkst pārsniegt to, kas ir nepieciešams. Attiecībā uz katru robežšķērsošanas vietu ir jānorāda, līdz kuram galīgajam paredzētajam datumam atkāpi piemēro. Beztermiņa atkāpes nav pieļaujamas. Saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 15. pantu dalībvalstis ir apņēmušās atbilstīgā apjomā norīkot attiecīgu personālu un resursus, lai nodrošinātu sistemātiskas pārbaudes attiecīgajās datubāzēs.

Dalībvalstīm paziņojumā būtu jānorāda datums, kad riska novērtējums ir nosūtīts aģentūrai, kā tas prasīts Šengenas Robežu kodeksa 8. panta 2. punkta a) apakšpunktā, un jāpaskaidro galvenie riska novērtējuma elementi, kas ļauj šāda paziņojuma adresātiem ieņemt pamatotu nostāju.

Ja citām dalībvalstīm, Aģentūrai vai Komisijai ir bažas par nodomu atkāpties no noteikuma par sistemātiskām pārbaudēm datubāzēs, tām divu nedēļu laikā pēc paziņojuma saņemšanas ir jāpaziņo minētajai dalībvalstij par šīm bažām. Dalībvalstij jāņem vērā minētās bažas.

Dalībvalstij būtu jāizveido savi iekšējie saziņas kanāli un jāinformē citas dalībvalstis un Komisija, ar savas Pastāvīgas pārstāvniecības starpniecību attiecīgi sūtot paziņojumu kontaktpunktam Pastāvīgajā pārstāvniecībā un uz funkcionālo pastkastīti (<mailto:HOME-B1-BORDERS@ec.europa.eu>).

B PAPILDINĀJUMS

**PROCEDŪRA, KO IEVĒRO, LAI ĪSTENOTU ATKĀPI NO ŠENGENAS ROBEŽU KODEKSA 8. PANTĀ
NOTEIKTĀ PRINCIPA, KURŠ PAREDZ SISTEMĀTISKU PĀRBAUŽU VEIKŠANU
ATTIECĪGAJĀS DATUBĀZĒS, TOSTARP RISKA NOVĒRTĒJUMU**

Saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 8. panta 2. punkta a) apakšpunktu dalībvalstis var atkāpties no principa, kas paredz sistemātiskas pārbaudes attiecīgajās datubāzēs, attiecībā uz personām, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām, šķērsojot ārējās robežas, ar noteikumu, ka tiek izpildīti divi kumulatīvi nosacījumi.

1. Attiecīgajai dalībvalstij jāpierāda nesamērīga ietekme uz satiksmes plūsmu saistībā ar sistemātisku pārbaudu veikšanu personām, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām.
2. Pirms lēmuma pieņemšanas par atkāpi attiecīgajai dalībvalstij ir jā sagatavo riska novērtējums, kas parāda, ka mērķtiecīgu pārbaudu piemērošana personām, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām, neradīs drošības risku.

Lai nodrošinātu nosacījumu par pagaidu atkāpes piemērošanu *effet utile*, būtu jāprecizē turpmāk minētie aspekti, kuri ir saistīti ar pārbaudu mērķtiecīgas veikšanas riska novērtēšanu un turpmākajām darbībām pēc paziņojuma par plānoto atkāpes piemērošanu.

A. Riska novērtējums

1. Dalībvalsts, kas vēlas piemērot atkāpi, sagatavo riska novērtējumu saskaņā ar *CIRAM* metodiku.

Aģentūra ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm izstrādās standartizētu ziņošanas veidni, kas ļaus izmantot sinerģiju ar citiem jau veiktajiem riska novērtējumiem un neaizsargātības novērtējumiem, un nodrošinās piekļuvi tai tiešsaistē.

2. Riska novērtējums, kurā tiek secināts, ka pastāv mazs [vai vidējs] apdraudējums, pirms atkāpes faktiskās piemērošanas tiek nosūtīts Aģentūrai, izmantojot standartizēto ziņošanas veidni. Izņēmuma apstākļos (piemēram, ārkārtēja un neparedzēta ES/EEZ/CH pilsoņu pieplūduma gadījumā konkrētā robežšķērsošanas vietā) riska novērtējumu var iesniegt vienlaikus ar atkāpes piemērošanu, ja vien jau paziņojumā tika sniegta pietiekami plaša informācija, kas liecināja par tūlītēju nesamērīgu ietekmi uz satiksmes plūsmu konkrētajā robežšķērsošanas vietā.

Saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksa 8. panta 2.a punkta otro daļu: “*Riska novērtējumā norāda iemeslus mērķtiecīgo pārbaudu datubāzēs pagaidu samazināšanai, tajā ņem vērā, inter alia, nesamērīgo ietekmi uz satiksmes plūsmu un sniedz statistikas datus par pasažieriem un incidentiem, kas saistīti ar pārrobežu noziedzību. To regulāri atjaunina.*” Tā kā atkāpes var piemērot tikai attiecībā uz personām, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām, riska novērtējumā būtu galvenā uzmanība jāpievērš to risku novērtēšanai, ko rada personas, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām, konkrētajās robežšķērsošanas vietās.

Konkrētāk, saskaņā ar *CIRAM* metodiku un veidni dalībvalsts sagatavotajā riska novērtējumā, kā noteikts Šengenas Robežu kodeksa 8. panta 2. punkta a)apakšpunktā, jāiekļauj šāda informācija:

- I. mērķtiecīgu pārbažu datubāzēs pagaidu samazināšanas iemeslu apraksts un kvantitatīvie dati (piemēram, paredzamā pasažieru plūsma, viena pasažiera pārbaudes laiks vai tamlīdzīgi), kas pierāda nesamērīgu ietekmi uz satiksmes plūsmu attiecīgajā(-s) robežšķērsošanas vietā(-s) pēc tam, kad ir izmantotas kapacitātes palielināšanas iespējas;
- II. aplēses par visu to ceļotāju īpatsvaru, kuri izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām un varētu radīt apdraudējumu kādas dalībvalsts sabiedriskajai kārtībai, iekšējai drošībai, sabiedrības veselībai vai starptautiskajām attiecībām laikposmā, kad tiks piemērota atkāpe no noteikumiem par sistemātiskām pārbaudēm, kā arī šādu ceļotāju galvenie profili;
- III. atkāpes iespējamās ietekmes novērtējums attiecībā uz drošību, t. i., dalībvalstu sabiedrisko kārtību, iekšējo drošību utt., tostarp atkāpes iespējamās ietekmes novērtējums attiecībā uz ceļojumiem uz citām dalībvalstīm.

Risku novērtējums, kurā secināts, ka ir lieli riski, kas ir saistīti ar kādas dalībvalsts sabiedrisko kārtību, iekšējo drošību, sabiedrības veselību vai starptautiskajām attiecībām, neliks atkāpties no noteikumiem.

Pamatojoties uz riska novērtējumu, kurā secināts, ka ir nelieli [vai vidēji] riski, kas ir saistīti ar kādas dalībvalsts sabiedrisko kārtību, iekšējo drošību, sabiedrības veselību vai starptautiskajām attiecībām, attiecīgajai dalībvalstij vajadzētu nodrošināt, ka saistībā ar katru attiecīgo robežšķērsošanas vietu identificētie riski jāsamazina ar piemērotām stratēģijām un līdzekļiem. Šīs stratēģijas un līdzekļi jāapraksta riska novērtējumā, kas nosūtāms Aģentūrai.

3. Aģentūra izvērtēs iesniegto riska novērtējumu laikposmā, kas saskaņots ar attiecīgo dalībvalsti. Lai izvērtētu dalībvalstu iesniegtos riska novērtējumus, aģentūra var izmantot savus resursus un informāciju, jo īpaši informāciju, kas savākta, izmantojot neaizsargātības novērtējumus. Tā var konsultēties ar Eiropu un citām ES aģentūrām.

A. Ja riska novērtējums ir nepilnīgs vai sniegtā informācija nav aktuāla, Aģentūrai pēc iespējas drīzāk jāsažinās ar attiecīgo dalībvalsti, lai pieprasītu papildu informāciju/pamatojumu.

Ja pabeigtais riska novērtējums nav iesniegts ar Aģentūru saskaņotajā termiņā, Aģentūrai pēc tam, kad attiecīgajai dalībvalstij ir nosūtīts pēdējais pieprasījums, būtu jābrīdina pārējās dalībvalstis un Komisija par situāciju.

B. Ja starp attiecīgo dalībvalsti un Aģentūru pastāv domstarpības par iesniegtā riska novērtējuma pabeigtību un aktualitāti, samērīgā laikposmā (ne ilgāk kā divu nedēļu laikā) divpusējā kārtā centīsies panākt vienošanos.

Ja domstarpības turpinās, Aģentūrai jābrīdina Komisija un pārējās dalībvalstis. Aģentūra, attiecīgā dalībvalsts, Komisija un attiecīgā gadījumā pārējās dalībvalstis var sasaukt sanāksmi. Šādā gadījumā Komisija organizē sanāksmi un tajā piedalīties uzaicina ieinteresētās personas.

Aģentūras viedoklis vispirms būtu jānosūta riska novērtējumu iesniegušajai dalībvalstij, lai tā varētu sniegt savas piezīmes. Par savu viedokli Aģentūrai jāinformē Komisija un pārējās dalībvalstis.

4. Attiecīgajai dalībvalstij regulāri jāatjaunina riska novērtējums. Šādā gadījumā, ja piemērojams, būtu jāievēro arī A.1.–A.3. punkts.

B. Paziņojums par nodomu piemērot atkāpi un turpmākie pasākumi pēc šāda paziņojuma

1. Par nodomu piemērot atkāpi attiecīgā dalībvalsts paziņo pārējām dalībvalstīm, Komisijai un Aģentūrai. Paziņojumam būtu jāatbilst minimālajām prasībām, kas noteiktas šīs rokasgrāmatas A papildinājumā.

2. Ja dalībvalstīm, Aģentūrai vai Komisijai ir bažas par nodomu veikt mērķtiecīgas pārbaudes datubāzēs, tām nekavējoties jāpaziņo attiecīgajai dalībvalstij par minētajām bažām. Pārējās dalībvalstis vai Komisija var lūgt, lai Aģentūra pārbauda, vai to bažas ir pamatotas.

Dalībvalstis, kurām ir bažas, var arī informēt Aģentūru, Komisiju un pārējās dalībvalstis par savām bažām. Kaut gan jautājumi, kas rada bažas, principā būtu jārisina divpusējā kārtā ar dalībvalsti, kura ziņo par nodomu piemērot atkāpi, ņemot vērā bažu daudzumu vai būtību (piemēram, saistībā ar vienu un to pašu aspektu), var sasaukt visu to pušu sanākumi, kas paudušas bažas, un par to informēt citas puses, kurām ir tiesības paust bažas, taču kuras nav to darījušas. Šādu sanākumi var sasaukt pēc jebkuras tādas puses iniciatīvas, kurai ir šādas tiesības. Komisija ir atbildīga par šādas sanāksmes sasaukšanu un vadīšanu.

3. Dalībvalstij, kas ir nodomājusi atkāpties no sistemātiskām pārbaudēm datubāzēs attiecībā uz personām, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām, ir jāņem vērā šīs bažas.

4. Attiecīgajai dalībvalstij reizi sešos mēnešos jāziņo Komisijai un Aģentūrai par mērķtiecīgām pārbaudēm datubāzēs attiecībā uz personām, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām. Ziņojumos būtu jāsniedz sīka informācija par faktiski veiktajām mērķtiecīgajām pārbaudēm konkrētās robežšķērsošanas vietās, dati par satiksmes plūsmu šajās robežšķērsošanas vietās, kurās piemērojama atkāpe no noteikumiem, un par to ietekmi uz tāda risku novērtējuma attīstību, kas ir saistīts ar kādas dalībvalsts sabiedrisko kārtību, iekšējo drošību, sabiedrības veselību vai starptautiskajām attiecībām.

Attiecībā uz katru RŠV un katru laika nišu, kad tiek piemērotas atkāpes, dalībvalstij savā ziņojumā ir jāiekļauj vismaz šāda informācija:

- precīzs laiks, kad tika piemērotas atkāpes (Sākums plkst. stundas un minūtes UTC. Beigas plkst.: stundas un minūtes UTC.);
- to pasažieru skaits, kuri šķērsojuši robežu, sadalījumā pēc valstspiederības un ceļojuma virziena (ieceļošana/izceļošana);
- cik personu, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām, ieceļojot netika pārbaudītas datubāzēs, sadalījumā pēc valstspiederības un ceļojuma virziena (ieceļošana/izceļošana);
- cik personu, kas izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām, tika pārbaudītas datubāzēs, sadalījumā pēc valstspiederības un ceļojuma virziena (ieceļošana/izceļošana);
- informācijas atbilstmju skaits attiecīgajās datubāzēs par pasažieriem, par kuriem veiktas mērķtiecīgas pārbaudes, sadalījumā pēc ceļojuma virziena (ieceļošana/izceļošana), valstspiederības un datubāzēm.

Turklāt vajadzības gadījumā attiecīgajai dalībvalstij būtu jācenšas sniegt šādu ziņošanas perioda kontekstuālo informāciju par katru RŠV un mēnesi⁹⁸:

- to pasažieru skaits, kuri šķērso robežu, sadalījumā pēc valstspiederības un ceļojuma virziena (ieceļošana/izceļošana);

---

⁹⁸ Pēc pirmā ziņojuma šo ziņošanas pienākumu var pārskatīt.

- to trāpījumu (informācijas atbilstību) skaits attiecīgajās datubāzēs, kas gūti, veicot sistemātiskas pārbaudes, sadalījumā pēc ceļojuma virziena (ieceļošana/izceļošana), valstspiederības.

ROBEŽSARGU ROKASGRĀMATAS PIELIKUMU SARAKSTS

1. To valsts dienestu saraksts, kuri atbildīgi par robežkontroli.
2. Kontaktpunkti dalībvalstīs robežu pārvaldības jautājumu risināšanai.
3. Kontaktpunktu saraksts informācijas apmaiņai par ieceļošanas un izceļošanas spiedogu drošības kodiem.
4. Robežšķērsošanas vietu saraksts.
5. To ceļošanas dokumentu saraksts, kuri to turētājam dod tiesības šķērsot ārējās robežas un kuros drīkst ielīmēt vīzu (= Vīzu kodeksa rokasgrāmatas 10. pielikums (tāds pats virsraksts)).
6. To trešo valstu saraksts, kuru pilsoņiem, šķērsojot ārējās robežas, ir jābūt vīzām, kā arī to trešo valstu saraksts, uz kuru pilsoņiem šī prasība neattiecas (= Vīzu kodeksa rokasgrāmatas 1. pielikums).
7. Trešo valstu pilsoņu, kuriem ir Šengenas valstu izdota vīza / uzturēšanās atļauja, tranzīts caur Bulgārijas, Horvātijas, Kipras un Rumānijas teritorijām.
8. Izņēmumi no vīzu prasības attiecībā uz diplomātisko pasu, dienesta pasu un citu oficiālo pasu turētājiem (= Vīzu kodeksa rokasgrāmatas 5. pielikums "Informācija par valstu noteiktām atkāpēm no vīzu prasībām").
9. Izņēmumi no vīzu prasības attiecībā uz atzītiem bēgļiem un bezvalstniekiem (= Vīzu kodeksa rokasgrāmatas 5. pielikums "Informācija par valstu noteiktām atkāpēm no vīzu prasībām").
10. Citi izņēmumi no vīzu prasības (= Vīzu kodeksa rokasgrāmatas 5. pielikums "Informācija par valstu noteiktām atkāpēm no vīzu prasībām").
11. Atbrīvojuma no vīzu prasības izņēmumi attiecībā uz personām, kas veic algotu darbu (= Vīzu kodeksa rokasgrāmatas 5. pielikums "Informācija par valstu noteiktām atkāpēm no vīzu prasībām").
12. To trešo valstu saraksts, kuru valstspiederīgajiem piemēro lidostas tranzītvīzas prasību
(= Vīzu kodeksa rokasgrāmatas 7. pielikums:

- 7.A pielikums “To trešo valstu kopīgais saraksts, kuru valstspiederīgajiem, šķērsojot dalībvalstu teritorijā izvietoto lidostu starptautiskā tranzīta zonas, vajadzīga lidostas tranzītvīza”;

- 7.B pielikums “To trešo valstu saraksts, kuru valstspiederīgajiem, šķērsojot vienas/vairāku dalībvalstu teritorijā izvietoto lidostu starptautiskā tranzīta zonas, vajadzīga lidostas tranzītvīza”;

- 7.C pielikums “To uzturēšanās atļauju saraksts, kas to turētājiem dod tiesības veikt tranzītu caur dalībvalstu lidostām bez lidostas tranzītvīzas”).

13. Vienots formāts vīzu uzlīmēm un informācijai par to tehniskajām specifikācijām un drošības elementiem (= Vīzu kodeksa rokasgrāmatas 19. pielikums “Vīzas uzlīme”).

14. Kā aizpildītu vīzu uzlīmes (= Vīzu kodeksa rokasgrāmatas 20. pielikums “Vīzu uzlīmes aizpildīšana”).

15. Informācija, kas nepieciešamības gadījumā jāieraksta piezīmju iedaļā (= Vīzu kodeksa rokasgrāmatas 22. pielikums “Valstu ieraksti vīzas uzlīmes iedaļā “Piezīmes””).

16. Norādījumi par informācijas iekļaušanu optiskajā lasāmajā zonā (pielikums ir lieks, informācija ir iekļauta šīs rokasgrāmatas 14. pielikumā).

17. Aizpildītu vīzu uzlīmju paraugs (papildu norādījumi) (= Vīzu kodeksa rokasgrāmatas 21. pielikums “Aizpildītu vīzu uzlīmju paraugi”).

18. Dalībvalstu izdoto vīzu uzlīmju paraugi (ar fotoattēliem).

19. Vienkāršota tranzīta dokuments (*FTD*) un vienkāršota dzelzceļa tranzīta dokuments (*FRTD*).

20. Dalībvalstu ārlietu ministriju izdoto apliecību paraugs.

21. Maksas (EUR), kas iekasējamas atbilstoši vīzu pieteikumu apstrādes administratīvajām izmaksām (plašāku informāciju sk. Vīzu kodeksa rokasgrāmatas II daļas 4.4. punktā).

22. Dalībvalstu izsniegto uzturēšanās atļauju saraksts.

23. Dalībvalstu izsniegto uzturēšanās atļauju paraugs.

24. Apstiprinājuma dokumenti, lai pārbaudītu ieceļošanas nosacījumu izpildi.

25. Atsauces summas, kas vajadzīgas ārējo robežu šķērsošanai un ko nosaka valsts iestādes (= Vīzu kodeksa rokasgrāmatas 18. pielikums).

26. Standarta veidlapa pierādījumu atzīšanai attiecībā uz īstermiņa uzturēšanās ilguma nosacījumu ievērošanu, ja ceļošanas dokumentā nav ieceļošanas vai izceļošanas spiedoga.
27. Valstu prakse nelikumīgas ieceļošanas pieņēmuma atspēkošanai, ja nav spiedoga.
28. Ieceļošanas atteikuma standartveidlapa, ietverot standartveidlapu paziņojumam par vīzas anulēšanu un tā pamatojumam, pamatojot anulēšanas iemeslu(-s).
29. Operatīvie norādījumi vīzu izsniegšanai pie robežas jūrnikiem tranzītā, uz kuriem attiecas vīzu režīms (= Vīzu kodeksa rokasgrāmatas 26. pielikums).
30. To skolēnu saraksts, kuri ceļo skolas ekskursijas ietvaros Eiropas Savienībā (= Vīzu kodeksa rokasgrāmatas 3. pielikums).
31. To valsts iestāžu saraksts, kurām ir kompetence izskatīt pieprasījumus par piekļuvi *S/S* ievadītajiem persondatiem.
32. Paraugi zīmēm, ar ko apzīmē joslas robežšķērsošanas vietās.
33. To līgumslēdzēju pušu sagatavoto saskaņoto formu paraugi, ar kurām apliecina uzaicinājuma, uzturēšanās izdevumu finansētāja un apmešanās vietas esību (= Vīzu kodeksa rokasgrāmatas 15. pielikums "DV veidlapas, ar kurām apliecina uzturēšanās izdevumu finansētāja un/vai apmešanās vietas esību — Paraugš").
34. To dokumentu paraugi, kurus izsniedz bēgļiem un bezvalstniekiem, kas izmanto alternatīvo aizsardzību.
35. Kolektīvo dokumentu paraugs.
36. Nolīgumu par vietējo pierobežas satiksmi saraksts un to atļauju paraugi, ko dalībvalstis izsniedz šajā nolūkā.
37. Valsts kontaktpunktu saraksts konsultācijām par nepilngadīgajiem.
38. Pamatnostādnes par to Turcijas valstspiederīgo pārvietošanos, kuri šķērso ES dalībvalstu ārējās robežas, lai sniegtu pakalpojumus ES (= Vīzu kodeksa rokasgrāmatas 6. pielikums).
39. Standarta veidlapa, ar ko tiek atzīts atgriešanas lēmums tranzīta veikšanai pa sauszemi.
40. Starptautiskā transporta darbinieka sertifikāts.
41. Likumīgas uzturēšanās pagarināšana saistībā ar Covid-19 — valstu prakse.
42. Vadlīnijas par kārtību attiecībā uz personām, kuras izmanto Izstāšanās līguma nodrošinātās priekšrocības.

43. To dokumentu paraugs, kādi var būt personām, kuras izmanto izstāšanās līgumu nodrošinātās priekšrocības (ES un AK, IS/LI/NO un AK, CH un AK), pirms viņi iegūst jauno uzturēšanās dokumentu, kuru izsniedz saskaņā ar Komisijas 2020. gada 21. februāra Īstenošanas lēmumu C(2020) 1114 *final*⁹⁹ (sk. arī šīs rokasgrāmatas 42. pielikumu) vai saskaņā ar izstāšanās līgumiem, ko noslēgušas Islande, Lihtenšteina un Norvēģija, no vienas puses, un Šveice, no otras puses.

---

⁹⁹ Komisijas Īstenošanas lēmums (2020. gada 21. februāris) par dokumentiem, kas dalībvalstīm jāizsniedz saskaņā ar 18. panta 1. un 4. punktu un 26. pantu Līgumā par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas (C(2020) 1114 *final*).